

**OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ,
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Serkan AKGÜN
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Dr. Murat BAŞAR
Uşak
Haziran 2019

**OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN
YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Serkan AKGÜN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bölümü
Danışman: Doç. Dr. Murat BAŞAR**

**Uşak
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Haziran, 2019**

ÖZET

OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Serkan AKGÜN
İlköğretim Anabilim Dalı
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Haziran, 2019

Danışman: Doç. Dr. Murat BAŞAR

Bu çalışmada okul güvenliğinin okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma betimsel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Uşak il ve ilçe merkezindeki ilkokullar ve ortaokullarda görevli rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 346 öğretmen ve 4.5.6.7.8. sınıflarda öğrenim gören 549 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “Okul Güvenliği Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmada verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında istatistik programından yararlanılmıştır. Maddelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış; t-testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularında öğretmenler öğrencilere göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Okul yöneticileri öğretmenlere göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Kız öğrenciler ise erkek öğrencilere göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin meslekteki kıdemi, okuldaki hizmet süresi, okulun eğitim durumu, okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik durumu ve okul mevcudu okul güvenliğine ilişkin görüşlerini etkilemiştir. Öğrenci görüşlerine göre ise ilkokul öğrencileri, ortaokul öğrencilerine göre okulu daha güvenli bulmuştur. Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, 5-6-7-8. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre okulu daha güvenli buldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul güvenliği, güvenli okul, şiddet, zorbalık

ABSTRACT**ADMINISTRATOR, TEACHER AND STUDENT VIEWS ON SCHOOL SAFETY****Serkan AKGÜN****Master Thesis, Department of Primary Education Primary School Teaching
Uşak University Institute of Social Sciences, June, 2019****Consultant: Assoc. Prof. Dr. Murat BAŞAR**

In this study, it is aimed to examine the school security according to the views of school administrators, teachers and students. The study was designed according to the descriptive scanning model. Study sample of the study consisted of 346 teachers and 549 students in the 4th, 5th, 6th, 7th, 8th grades who were chosen by random sampling method in primary schools and secondary schools in Uşak province district in 2016-2017 Academic Year. The data of the study were collected by using the "School Safety Scale". In the research, the statistical program was used to analyze and interpret the data and the frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation values of the items were calculated. T-test and ANOVA tests were used. According to the findings of the research, the teachers find the school safer than the students; school administrators find the school more secure than teachers, male teachers find the school safer than female teachers, female students find the school safer than male students. According to the teachers' opinions, the seniority of the teachers, the duration of service in the school, the educational status of the school, the socio-economic status of the school's location and the school population influenced school security perceptions. According to students' perceptions, primary school students found school more secure than secondary school students; it is found that 4th grade students find the school safer than 5th, 6th, 7th, 8h grade students.

Key words: School safety, safe school, violence, bullying

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tezli Yüksek Lisans Jüri ve Enstitü Onayı

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı 134002093 no'lu öğrencisi Serkan AKGÜN'ün "Okul güvenliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri" adlı tezi 24/06/2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Doç. Dr. Murat BAŞAR	
Üye	: Doç. Dr. Cüneyt AKAR	
Üye	: Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY	

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında başından sonuna kadar bilgisinden ve tecrübesinden faydalandığım ve bu süre zarfında bana zamanını ayırıp beni destekleyen saygıdeğer hocam Doç. Dr. Murat BAŞAR'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Tezim için gerekli yardımları tarafıma sağlayan tüm öğretmen arkadaşlarıma da ayrı ayrı teşekkür ederim

Ayrıca tez çalışmam süresince bana her türlü desteği sunan aileme teşekkürlerimi sunarım.

Serkan AKGÜN

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Serkan AKGÜN
Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak 1987
Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi- Sınıf Öğretmenliği 2008
Bilimsel Faaliyetleri : Yüksek Lisans Tezi 2019 (Sınıf Öğretmenlerinin
Mobbinge Uğrama Düzeyi ve Okul Yöneticilerinin
Görüşleri)

İş Denevimi

Çalıştığı Kurumlar : - Eşme İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, (2008-2010)
Banaz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü- (2011-2018)
Bahadır İlkokulu (2011-2018)
Şehitler İlkokulu (2018-)

e-posta adresi:

www.serkanakgun@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZGEÇMİŞ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ.....	x
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	4
1.3 Problem Cümlesi	4
1.3.1 Alt Problemler	4
1.4 Araştırmanın Önemi.....	4
1.5 Sayıtlar	5
1.6 Sınırlılıklar	6
1.7 Tanımlar	6
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1 Okul Güvenliği ve Güvenli Okul	7
2.2 Okul Güvenliğini Etkileyen Faktörler	8
2.2.1 Okul İçi Etkenler.....	9
2.2.1.1 Fiziksel Etkenler.....	9
2.2.1.2 Psikolojik Etkenler (Okul İklimi).....	10
2.2.1.3 Sosyal Etkenler (Okul Kültürü).....	12
2.2.2 Okul Dışı Etkenler	13
2.2.2.1 Ailesel Etkenler	13
2.2.2.2 Akran İlişkileri	14
2.3 Okul Güvenliği Teorileri	14
2.3.1 Sosyal Düzensizlik Teorisi	14
2.3.2 Kontrol Teorisi	15
2.3.3 Okul İklimi Teorisi.....	15
2.3.4 Toplumsal Çözülme Teorisi	16
2.3.5 Davetkâr Teori	16
2.4 Okullarda Güvenliğini Tehdit Eden Sorunlar	17
2.4.1 Şiddet ve Saldırganlık.....	17
2.4.2 Zorbalık.....	20
2.4.3 Hırsızlık.....	22
2.4.4 Sigara ve Diğer Zararlı Madde Kullanımı	22
2.4.5 Eşyalara Zarar Verme (Vandalizm).....	23
2.4.6 Kesici, Zarar Verici Aletlerin Okula Getirilmesi.....	23
2.4.7 Öğrencilerin Argo Sözcükler Kullanması.....	24

2.5 Okul güvenliğinin Sağlanmasında Paydaşlara Düşen Görevler	24
2.5.1 Okul Müdürünün Rolü.....	25
2.5.2 Rehber Öğretmenlerin Rolü.....	27
2.6 Okul Güvenliği Yaklaşımları	27
2.6.1 Okul Anneliği Modeli.....	28
2.6.2 Polis Modeli	29
2.7 Okul Güvenlik Planı	29
2.8 Konuyla İlgili Yapılan Araştırmalar	30
2.8.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	30
2.8.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	35
3. BÖLÜM: YÖNTEM	38
3.1 Araştırma Modeli.....	38
3.2 Çalışmanın Evreni ve Örneklemi	38
3.3 Veri Toplama Aracı	39
3.4 Verilerin Toplanması.....	40
3.5 Verilerin Analizi	40
4. BÖLÜM: BULGULAR.....	42
4.1 Katılımcıların Demografik Özelliklere Göre Dağılımları	42
4.2 Birinci Probleme Ait Bulgular	43
4.2.1 Öğretmenlerin Okul Güvenliğine Yönelik Görüşlerinin Maddelere Göre Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	44
4.2.2 Öğrencilerin Okul Güvenliğine Yönelik Görüşlerinin Maddelere Göre Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	49
4.3 İkinci Probleme Ait Bulgular	53
4.4 Üçüncü Probleme Ait Bulgular.....	54
4.5 Dördüncü Probleme Ait Bulgular	54
4.6 Beşinci Probleme Ait Bulgular.....	58
4.7 Altıncı Probleme Ait Bulgular	62
5. BÖLÜM: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	63
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	63
5.2 Uygulayıcılar İçin Öneriler	66
5.3 Araştırmacılara Yönelik Öneriler	66
6. KAYNAKÇA	67
EK-1 Araştırma İzni	78
EK- 2 Ölçek İzni.....	79
EK-3 Öğretmenler Okul Güvenliği Ölçeği	80
EK-4 Öğrenciler Okul Güvenliği Ölçeği.....	81
EK-5 Normal Dağılıma İlişkin Veriler	82

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Katılımcıların Frekans ve Yüzde Değerleri	39
Tablo 2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri	39
Tablo 3. Öğretmenlerin Okuldaki Görevi Durumu Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri.....	39
Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri ..	39
Tablo 5. Güvenirlilik Analizi	40
Tablo 6. 5'li Likert Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı	41
Tablo 7. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Tablo 8. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bulunduğu Yerleşim Alanı Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Tablo 9. Öğretmenlere Göre Okulun Bulunduğu Yerin Ekonomik Durumu Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Tablo 10. Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Okulun Bulunduğu Yerleşim Alanı Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri	43
Tablo 11. Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Okulun Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
Tablo 12. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri.....	43
Tablo 13. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri	44
Tablo 14. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Okul Güvenliği Ölçeği“ Fiziksel Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	44
Tablo 15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Okul Güvenliği Ölçeği“ Psikolojik Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	45
Tablo 16. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okul Güvenliği Ölçeği Toplumsal Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	46
Tablo 17. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okul Güvenliği Ölçeği Fiziksel Çevre Güvenliği Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	48
Tablo 18. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin “Okul Güvenliği Ölçeği“ Fiziksel Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	49
Tablo 19. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeği Psikolojik Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	50
Tablo 20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeği Toplumsal Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	51
Tablo 21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeği Fiziksel Çevre Güvenliği Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı	52
Tablo 22. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları	53
Tablo 23. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Tanımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları	54
Tablo 24. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları	54

Tablo 25. Öğrencilerin Okul Güvenliği İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları	55
Tablo 26. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Yaptıkları Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları.....	56
Tablo 27. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördüğü Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları	56
Tablo 28. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları	57
Tablo 29. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördükleri Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T- Testi Sonuçları	57
Tablo 30. Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Ait Betimsel Analiz Tablosu	58
Tablo 31. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Güvenliğinin Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Yılı Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	58
Tablo 32. Öğretmenlerin Okuldaki Hizmet Yılına Ait Betimsel Analiz Tablosu.....	59
Tablo 33. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Güvenliğinin Öğretmenlerin Okuldaki Hizmet Süresi Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	59
Tablo 34. Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Ait Betimsel Analiz Tablosu.....	60
Tablo 35. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okulun Bulunduğu Sosyo-Ekonomik Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	60
Tablo 36. Okul Mevcuduna Ait Betimsel Analiz Tablosu.....	61
Tablo 37. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okul Mevcudu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	61
Tablo 38. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Ait Betimsel Analiz Tablosu	62
Tablo 39. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Değişkeni Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	62

ŞEKİL LİSTESİ**Sayfa**

Şekil 1. Zorbalığın şiddet ve saldırganlık kavramları ile ilişkisi (Zorbalığın şiddet ve saldırganlık kavramları ile ilişkisi).	20
---	----

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemlerin, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıklarına yer verilmektedir.

1.1 Problem Durumu

Gelişmiş bir toplumun temeli ruhsal ve sosyal yönlerden sağlıklı bireylere dayanır. Bu da bireylerin eğitime ve her yönden gelişimine bağlıdır. Bu süreç bireylerin doğumundan başlayıp ölümüne kadar ailede, okulda farklı ortamlarda devam eder. Daha iyi bir gelecek için eğitimin doğru yönlendirilmesi gerekmektedir. Toplumla vasıflı insan yetiştirme görevi okullara verilmiştir. Çünkü nitelikli bir topluma sahip olmak için öncelikle üyelerinin nitelikli yetiştirilmesi gerekir. Toplumun geleceğini yetiştirme görevi üstlenen okullar da çağın yeniliklerinden ve toplumsal yapıdan etkilenmektedir. Zaman içerisindeki toplumsal değişim okuldan beklentilerde de değişiklikler meydana getirmiştir. Geleneksel eğitim anlayışında okullar akademik başarıyı daha fazla ön planda tutarken, günümüzün modern eğitim anlayışında ise okullar akademik alandaki başarının yanı sıra; öğrencilere fiziksel, duygusal ve sosyal beceriler edindirme gibi sorumlulukları da yerine getirmektedir (Başar ve Çetin, 2013). Okulun hedeflediği amaçlara ulaşabilmesi için iyi bir ortam haline getirilmesi gerekir. Çocukların güvende bulunduğu aile ortamından ayrılarak sosyal güven ortamı olan okul ortamına sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmesi için okulun sadece eğitim ortamı değil sevilen, güven duyulan, kendisini değerli hissettikleri bir ortam haline getirilmesi gerekir.

Okullar hem öğretmenlere hem de öğrencilere rahat bir çalışma ortamı sağlamalıdır. Rahat ve huzur ancak güvenli bir ortamla sağlanır (Turhan ve Turan, 2012). Çünkü güvenlik yaşamımızda başarıyı etkileyen en temel etmenlerden biridir. Maslow'a göre ihtiyaçlar hiyerarşisinin ilk basamağında yer alan fizyolojik ihtiyaçlardan sonra güvenlik ihtiyacı gelir. Güvenlik ihtiyacı kişinin kendisini ve ailesini korku ve kaygılardan uzak, dış faktörlerden korunup emniyette olmasını ifade eder. Güvenlik ihtiyacı karşılanmayan kişi bir üst basamağa geçemez, huzurunu

sağlayamaz ve kişisel gelişimini sağlıklı olarak tamamlayamaz. İnsan doğası gereği daima kendini güvende hissetme ihtiyacı duymaktadır. Kişi, toplum, ülke kısaca birey kendi güvenliğini sağlamak adına kurallar koyarak gerekse tedbirler ile güvenlik olgusu oluşturarak yaşamını devam ettirir. Okul güvenliği kavramı genel anlamda; öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul personelinin okul içerisinde ve çevresinden kaynaklanan şiddet olayları, saldırganlık türü davranışlar ve kötü alışkanlıklar vb. gibi yaşanılması istenmeyen durumlara karşı korunmaları ve okulda kriz ortamı yaşanan durumlarda can güvenliğinin en üst seviyede sağlanması olarak tanımlanabilir (Dönmez ve Özer, 2009). Dünyada ve ülkemizde okulların güvenliğini tehdit eden sorunlar yazılı veya görsel medyada karşımıza çıkmaktadır. Sınıfta intihar, arkadaşını yaralama, okul içinde bıçaklı kavgalar, öğretmene dayak, okul müdürüne silahlı saldırı, öğretmen şiddeti, serviste unutulmuş öğrenciler gibi sonu ölüm ve yaralanmalarla neticelenen korkunç olaylar yaşanmaktadır (Sabah, 05.05.2017; Hürriyet, 16.08.2017; Habertürk, 21.03.2017; Posta, 15.12.2017; Milliyet, 19.12.2017; Vatan, 13.01.2018; Haberler.com, 15.01.2018, BBC, 13.02.2019). Bahçeşehir Üniversitesi ile CSG Güvenlik Şirketinin İKSARA araştırma şirketi aracılığıyla 2013 yılında gerçekleştirdiği “Türkiye’de Okul Güvenliği” araştırmasının sonucunda velilerin okul güvenliği konusunda endişeli olduğu görülmüştür. Katılımcıların %60’nın okullarda öğrencilerin birbirlerine şiddet uyguladıkları ve sözlü tehdit ettiklerini düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır (Bahçeşehir Üniversitesi, 2013). Veliler çocuklarının okulda geçirdikleri zaman diliminde endişe duymaktadırlar. USAK’ın (2009) İstanbul Kent Güvenliği Projesi kapsamında İstanbul’da yaptığı çalışmada katılımcılara göre okullarda öğrencileri tehdit eden en önemli unsurların %33,9 uyuşturucu madde kullanımı, %30,8 kötü arkadaş çevresi, %19,3 okul düzeni ve çevre bozukluğu, %15,3 öğrencilerin okulu sevmemesi ve diğer nedenler olduğunu sonucu ortaya çıkmıştır. Güvenliği tehdit eden unsurlar okullara göre farklılık göstermektedir.

Okullarda yaşanan sorunlara genel olarak bakıldığında; okul ve çevresindeki kavga, öğrenci veya öğretmen tarafından şiddet ve saldırgan davranışlar, zorbalık, sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, Vandalizm (tahripçilik), hırsızlık, çeteleşme, kesici, delici, ateşli aletlerin okula getirilmesi, argo konuşmalar, küfür, tehdit, fiziksel koşullar sonucu yaralanmalar, okul giriş çıkışların kontrol edilememesi, taciz vakaları, vb. durumlar yaşanmaktadır. Bu suç unsuru davranışlar okul iklimine

zarar vereceğinden korku, kaygı ve güvensizlik hissi oluşturur ve eğitim öğretim sürecinin bozulmasına neden olur. Bu davranışlara tanıklık eden diğer öğrencilerde korku ve kaygıya neden olarak, okul ortamını psikolojik olarak üzücü bir yer haline getirebilir. Öğretmenler ve diğer personel açısından da akademik performansta zayıflama, depresyon meslekten soğuma gibi davranışlarına neden olabilir.

Okulların, eğitim-öğretim sürecinin etkili olarak yapılabilmesi için eğitimin güvenli ortamlarda yapılması gerekir. Çünkü öğrencilerin kendisini güvende hissettirmedeği bir okul onların öğrenme sürecine engel olmaktadır (Çalık, Özbay, Erkan, Kurt ve Kandemir, 2009). Okul idareleri tarafından tedbir amaçlı alınan önlemler de (güvenlik kamerası, güvenlik görevlisi vb.) yetersiz kalabilmektedir. Delice ve Arslan'ın (2018) koruyucu güvenlik önlemlerine yönelik çalışmasında katılımcılar görev yaptıkları okulların güvenli bulmadıklarını, güvenlik görevlisi, okul giriş çıkışları ve güvenlik kameralarının yetersiz olduğunu ve nöbetçi öğretmen uygulamasının okul güvenliğinin sağlanmasında yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Özcan'ın (2015) yaptığı çalışmada okuldaki güvenlik personelinin güvenliği sağlamada yeterli olmadığı, uyuşturucu madde satıcılarının okul etrafında yoğun olarak bulunduğu, okul çevresinde haraç alma, gasp, yaralanma gibi olayların sıklıkla yaşandığı, sonucuna ulaşmıştır. Katılımcılar, ortaya çıkan güvenlik problemlerinin nedenlerini, idarecilerin hoşgörülü olmaması, öğretmenlerin problemleri görmezden gelmesi, öğrencilerin çeteleşmesi ifade etmiştir. Okullarda yaşanan sorunların sadece fiziksel boyutunun yanında psikolojik ve toplumsal yönlerinin de araştırılması gereken bir konudur. Okul güvenliğine zarar veren sorunlar çözüme kavuşmadan sağlıklı bir eğitimin yapılması oldukça zordur. Velilerin okul tercihinde başarılı bir okul olmasının yanında okulun güvenli olması da büyük önem taşımaktadır. Aileler çocuklarını emanet edecekleri eğitim kurumlarına güven duymak istemektedirler.

Okullar suç ve şiddetten arındırılarak, öğrenim için güvenli ortamlar haline getirilmelidir. Okulda yaşanan herhangi bir suç veya şiddet vakası yalnızca ilgili kişileri etkilemekle kalmayıp aynı zamanda eğitim sürecini bozabilir ve okulun kendisini ve bulunduğu toplumu da etkileyebilir (Brookmeyer, Fanti ve Henrich, 2006; Goldstein, Young ve Boyd, 2008). Okul güvenliğinde ortaya çıkan sorunlar her geçen gün değişmekte ve yeni çözüm arayışları gerekmektedir. Okul ve çevresindeki güvenliği tehdit eden sorunların analiz edilmesinin yanında, bu sorunların en alt düzeye indirilmesinde görevlilere düşen sorumluklarının tanımlanması önemlidir

(Karal, 2011). Bu yüzden okul güvenliği ile ilgili daha fazla araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Okulun güvenliğine zarar veren risk faktörlerinin araştırılıp ortaya çıkarılması gerekmektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı ilkokul ve ortaokul düzeyindeki okullarda okul güvenliği ile ilgili karşılaşılan sorunların okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesidir.

1.3 Problem Cümlesi

Okul güvenliği okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre nasıldır?

1.3.1 Alt Problemler

1. Öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine dair görüşleri ne düzeydedir?
2. Okul yöneticisi veya öğretmen olma durumuna göre okul güvenliği görüşleri farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri farklılaşmakta mıdır?
4. Öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri cinsiyete, öğretim kademesine ve okulun bulunduğu yerleşim birimine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğretmenlerin görüşlerine göre okul güvenliği mesleki kıdemi, okuldaki hizmet yılı, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzey ve okul mevcuduna göre farklılaşmakta mıdır?
6. Öğrencilerin görüşlerine göre okul güvenliği öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4 Araştırmanın Önemi

Güvenli okul ortamı eğitim öğretim faaliyetlerinin en iyi şekilde yapılabilmesinin ön koşulu olarak nitelendirilebilir. Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumlar Yönetmeliğinde okul güvenliğinin önemi öğrencilere okul içinde ve çevresinde sağlıklı, güvenli bir eğitim öğretim ortamı sağlanması olarak belirtilmiştir

(MEB, 2014). Okulda huzursuz olan bir öğrenciden başarı beklemek oldukça zordur. Başarılı bir öğrenci öğrenimi için güvenli bir okul ortamı gerekir. Güvenli kaygısı duyan öğrenciler, akademik yeteneklerine tam anlamıyla ulaşamazlar (Ewton, 2014). Okullarda zaman içerisinde önlemi alınmayan görmezden gelinen güvenlik sorunlarının farklı problemlere dönüşmesi muhtemeldir.

Okul güvenliğinin çok kapsamlı bir kavram olması sebebiyle, bir okulun güvenli olup olmamasını anlamak oldukça güçtür (Işık, 2004a). Okul güvenliğini standart olarak ölçme gibi bir durum söz konusu değildir. Okullardaki değişim süreciyle güvenliği tehdit eden farklı türde sorunlar ortaya çıkmakta, tehdit olarak algılanan unsurlar değişmektedir. İstenmeyen olayların yaşanmaması için okullarda oluşan güvenlik risklerinin kapsamlı olarak araştırılıp incelenmesi gerekmektedir. Bu da okul güvenliği konusunda bilimsel araştırmaların artırılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Eğitimin en önemli karakterleri olan öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliği konusunda algıları büyük önem arz etmektedir. Alan yazın tarandığında genellikle okul güvenliği konusunda yapılan çalışmalara bakıldığında; okul yöneticisi görüşleri (Barış, 2018; Gülbaz, 2016; Uluğ, 2015); okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri (Şabano, 2017; Gülbaz, 2016; Özcan, 2015; Can, 2014; Posluoğlu, 2014; Kütük, 2008; Demirtaş, 2007) öğretmenlerin görüşlerine (Erçek, 2018; Ayyıldız, 2015; Yorulmaz, 2015) yer verilmiştir. Okul güvenliği konusunda öğrenci görüşleriyle ilgili çalışmalar da ise lise düzeyinde (Çalikoğlu, 2012); ortaokul düzeyinde (Özcan, 2015) ilköğretim düzeyinde (Yılmaz, 2010) çalışmalar yapılmıştır. İlkokul ve ortaokullarda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin birlikte incelendiği çalışmalara pek rastlanılamamıştır. Yapılan bu çalışmayla ilkokul ve ortaokul düzeyinde öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine bakış açıları değerlendirilerek; okul güvenliği konusunda okul yöneticilerine ve öğretmenlere farklı bir bakış açısı sunması ve literatüre katkı sağlanması beklenilmektedir. Aynı zamanda verilerden hareketle okul güvenliği planları yapılırken hangi önemli konulara dikkat edilmesi gerektiği ve okulları daha güvenli hale getirme konusunda alınabilecek tedbirlerin neler olabileceği hakkında fikir sağlaması düşünülmektedir.

1.5 Sayıtlar

1. Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

2. Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin verilen ölçekte yer alan sorulara içtenlikle ve doğru bir şekilde yanıt verdikleri varsayılmıştır.
3. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar mevcut durumu varsayılmıştır.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılı 2. dönemi ile sınırlıdır. Çalışma Uşak ili Merkez ve Banaz ilçelerinde görev yapan 346 öğretmen ile ilkokul 4.sınıf ve ortaokul 5, 6. 7. 8. sınıflarda öğrenim gören 549 öğrenciyle sınırlandırılmıştır. 1-2-3. sınıfların ölçekte yer alan soruları sağlıklı kavrayamayacağı düşünüldüğünden dolayı uygulanmamıştır.

Çalışmada örnekleme oluşturan öğretmen ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin algıları çalışmada kullanılan “Okul Güvenliği Ölçeği”nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Okul Güvenliği: Öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul personelinin okul içerisinde kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan güvende hissetmeleri (Dönmez, 2001).

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde okul güvenliği ile ilgili kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1 Okul Güvenliği ve Güvenli Okul

Okul güvenliği öğrencilerin her türlü şiddet, saldırganlık, zorbalık, taciz ve zararlı madde alışkanlıklarından uzakta güvenli bir ortamda eğitim görmesidir. Güvenli ve düzenli bir okul ortamı akademik başarının anahtarıdır. Kendisini güvensiz hisseden öğretmenler ve öğrenciler sağlıklı bir öğrenme öğretme sürecinin gerçekleştirebilmesi için gerekli motivasyona sahip olamaz (Marzano, 2003). Okulda sadece akademik başarıya odaklanılmamalı, okul personeli ve öğrenciler için fiziksel ve psikolojik olarak güvenli bir ortamın sağlandığından emin olunmalıdır.

Okul güvenliği kavramı birçok alanı kapsamaması nedeniyle literatürde de çeşitli tanımlamaları yer almıştır. Dönmez ve Güven (2002) okul güvenliği kavramını öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul personelinin kendilerini fiziksel, psikolojik, sosyal bakımından daha özgür hissetmeleri olarak tanımlanmıştır. Çankaya'ya (2010) göre ise okul güvenliği, istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmaya yönelik alınan tüm tedbirlerin ve okul paydaşları açısından okulu daha cazip hale getirmeye yönelik faaliyetlerin tamamı olarak ifade edilmiştir. Güvenli bir öğrenme ortamı için fiziksel güvenliğin yanı sıra psikolojik güvenliğin sağlanması gerekmektedir.

Okul güvenliği sadece bina içerisindeki alınan fiziki güvenlik önlemlerinden ibaret değildir. Okul güvenliği öğrenci, öğretmen ve personelin okula ulaşmak için evinden çıktığı andan itibaren tekrar evine geri dönünceye kadar geçen tüm aşamaları ifade eder (Işık, 2004a). Dolayısıyla öğrencinin okula ulaşımında ve okulda geçirdiği süreleri de kapsamaktadır. Işık (2004a) okul güvenliğinin boyutlarını şu şekilde ifade etmiştir:

- Öğrencilerin arkadaşlarından gelebilecek şiddet olaylarına karşı güvenliğinin sağlanması,
- Öğretmenler tarafından yapılabilecek fiziksel müdahalelere maruz kalma, durumundaki güvenliği,
- Doğal afetlere karşı tedbir amaçlı güvenlik önlemleri,

- Sağlık ve temizliğe karşı alınacak güvenlik tedbirleri,
- Cinsel istismar ve tacizin önlenmesi için alınacak güvenlik tedbirleri,
- Psikolojik ve duygusal olarak güvenlik konuları,
- Etnik kökenli ve farklı siyasi görüş konularında ayrımcılık yapılmaması.

Sorunların daha az yaşandığı öğrencilerin güven içerisinde eğitime odaklandığı okullar güvenli okullar olarak ifade edilebilir. Mabie'ye (2003) göre güvenli bir okul şiddet, zorbalık ve korkulardan uzak eğitim faaliyetlerinin yapıldığı yerdir. Çocukların ruhsal gelişimini teşvik eden bir ortam sağlar. Öğrencilerden istenilen davranış beklentileri açık bir şekilde belirtilen adil olarak uygulanır. Güvenli okul yalnızca güvenlik tedbirlerinin alındığı değil; bunun yanında çalışanları ve öğrenciler arasında olumlu ilişkilere sahip uyumlu okuldur (Ögel, Tarı, ve Eke, 2006). Güvenli okul, tüm bireyler için öğrenmeye önem veren ve başarıyı ulaşmayı hedefleyen, öğrencilerin güvenli bir ortamda sosyal becerilerini kullanabildikleri, öfkelerini kontrol altında tutabildikleri, aralarında yaşadıkları sorunlara çözüm önerileri sunabildikleri ve birbirlerine saygılı hoşgörülü olarak yaklaştığı bir ortamdır (Çelik, 2005).

Güvenli okullar öğrencilerin sosyal gelişimine katkı sağladığı gibi yaratıcı öğrenmeye teşvik edici bir ortam sağlar. Çankaya, Yücel, Tan ve Demirkol (2014) güvenli olarak nitelendirilen okulların en önemli özelliğinin istenilen fiziksel şartlara sahip olmasının yanı sıra ve etkili bir eğitim öğretim sürecinin yapılabilmesi için sahip olduğu donanımlarının öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi açısından yeterli olması gerektiğini ifade etmiştir. Okul güvenliğine zarar veren etkenlerin belirlenmesi ve bu yönde tedbirlerin alınması güvenli bir okul için önemlidir. Öğrencilerin güvenli bir ortamda eğitim görmesi akademik başarısını desteklediği gibi sahip olduğu becerileri en üst düzeyde kullanmasını sağlar.

2.2 Okul Güvenliğini Etkileyen Faktörler

Dönmez ve Özer (2009) okul güvenliğini etkileyen etkenleri okul içi ve okul dışı etkenler olarak iki grupta sınıflandırılmıştır. Okul içindeki etkenler genellikle fiziksel durum, okul iklimi ve okul kültüründen kaynaklıdır. Okul dışı etkenler ise aile kaynaklı, akran grubu ve toplumsal çevre olarak ifade edilebilir.

2.2.1 Okul İçi Etkenler

Okul içi etkenler eğitim öğretimin gerçekleştirildiği okuldaki fiziki güvenlik koşulları, psikolojik ve sosyal ve kültürel durumlardan kaynaklanan faktörlerdir.

2.2.1.1 Fiziksel Etkenler

Okul binasının ve kullanım alanlarının tasarımı hem eğitimin amaçları için hem de güvenlik riskleri oluşturmayacak şekilde tasarlanması gerekir. Okul binalarının yanı sıra okul bahçesinin de öğrencilerin spor etkinliklerini gerçekleştirebilecekleri, sosyal yönden gelişimlerini desteklemesi ve en önemlisi de güvenli bir ortam olarak tasarlanması gerekmektedir.

Okul binasının yapılacağı yerin tespit edilmesi, iyi bir eğitim öğretim sürecinin oluşturulmasının ilk adımıdır. Okul binasının yapılacağı alan tespit edilirken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar şunlardır: (Işık, 2004b; Dönmez, 2004).

- Hazırlanan eğitim ve öğretim planları açısından uygun olmalıdır.
- Ulaşım açısından uygun olmalıdır.
- Yoğun trafiğe sahip, hava kirliliği ve gürültülü bir çevreden mümkün olduğunca uzak durulmalıdır
- Okulun ihtiyacı olan alt yapı hizmeti sağlanmalı.
- Okul konumu itibarıyla, ileriye dönük olarak genişleme imkânı verebilen özellikte olmalıdır.

İyi tasarlanmış bir okul ortamı öğrencilerin gelişimine ve akademik başarısına katkı sağlar. Yapılan çalışmalar okulun fiziki ortamının öğrenci başarısı üzerinde olumlu veya olumsuz etki sağladığını göstermektedir. Uludağ ve Odacı (2002) eğitimde verimlilik üzerine yaptıkları çalışmada sınıf ve okulun bulunduğu ortamın öğrencilerin akademik başarısına bir etkisinin olduğunu, bununla birlikte istenen davranışları kazandırma konusunda bir gösterge olarak kabul edilebileceğini ve eğitimde başarılı olmak için okul binası ve sınıfların tasarımının önemine dikkat çekmiştir.

Okullarda eğitimin güvenli bir ortamda yapılabilmesi için incelenmesi gerekli bazı önemli hususları Atlas (2002) ve Dunn'dan (1999) aktaran Özer ve Dönmez (2007) şöyle ifade etmiştir:

- Bahçe veya okul giriş çıkış noktalarının kontrolünün sağlanması
- Okul tuvaletlerin bulunduğu yer ve tasarımı
- Yemekhane kantin, oyun alanları laboratuvar vb. gibi alanların dizaynı ve kontrolü
- Okul binasında sorun teşkil eden yerlerin denetimi
- Gün içerisinde okulda yaşanan trafik yoğunluğu planlanmasının yapılması
- Okul ve çevresinin yeterli aydınlatmaya sahip olması
- Koridorların yeterli alana sahip olması

Okul binasında sınıfların, koridorların ve tüm diğer ortak kullanım alanlarının (tuvalet, merdiven, kantin, spor salonu vb.) büyüklüğü, temizliği, aydınlatması, ortamın ıssızlığı, havalandırması ve ihtiyacı karşılayabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Kişilerin bir ortamdaki güvenlik algısını etkileyen önemli koşullardan birisi de ortamın yeteri kadar aydınlatılmasıdır. Öğrencilerin de sınıf içinde, okulun diğer bölümlerinde ve bahçede birbirlerini rahat olarak görmelerini sağlayabilecek seviyede olması önemlidir. Ülkemizde çıkarılan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (2012) ile iş sağlığının ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik koşullarının daha iyi hale dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Kanun kapsamında MEB (2014) tarafından hazırlanan genelge ile il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri İSGB uzmanlarından destek alınarak risk değerlendirme ekibi ile eğitim kurumlarının risk değerlendirilmesi yapılmaktadır. Yapılan risk değerlendirmesinde okullarda var olan tehlike ve riskler tanımlanarak gerekli olan önleyici ve koruyucu tedbirlerin alınması amaçlanmıştır.

2.2.1.2 Psikolojik Etmenler (Okul İklimi)

Okul güvenliği konusunda fiziksel koşulların yanında okulun sahip olduğu olumlu atmosferde oldukça önemlidir. Öğrencilerin psikolojik açıdan güvende hissetmeleri hususunda okul iklimi önemli bir unsurdur. Okul iklimi aynı zamanda öğrencilerin sosyo-duygusal sağlığı ve akademik başarısı için son derece önemlidir (Bradshaw, Waasdorp, Debnam ve Johnson, 2014). Okul ikliminin niteliği ile okul güvenliği arasında güçlü bir bağ vardır (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011). Okulların güvenli ortamlar haline getirilmesi için polisiye çözümler yerine öğrenciler açısından okulu

daha ilgi çekici hale getiren, olumlu bir okul iklimine sahip olması ve güçlü okul kültürü oluşturma yaklaşımı daha etkin bir çözüm olacaktır (Dönmez ve Güven, 2003). Güvenli okulda öğrenciler kendilerini daha rahat ve öğrenmeye daha isteklidir.

Okulun olumlu bir iklime sahip olması etkili bir eğitim ve öğretim sürecini sağlarken; öğrenci, öğretmen, personel ve veliler arasında olumlu bir iletişim kurulmasını da sağlar. Bu tür okullar birbirlerinin görüşlerine saygı duyan bireylerden oluştuğu için şiddet davranışları gösteren öğrencilerle daha az karşılaşmaktadır (Acarbay, 2006). Bu da okulu sağlıklı bir öğrenme alanı haline getirir. Sağlıksız bir okul iklimi; okul personelinin de iş doyumunu azaltır, baskıcı bir yönetim tarzı oluşturur, kişilere gerektiği kadar değer verilmez ve okul içi iletişimin sınırlandırılmasına neden olabilir (Çalık ve Kurt, 2010). Bu durum verimli ve başarılı bir eğitimin gerçekleştirilmesine engel oluşturmaktadır. Pozitif okul iklimlerini geliştiren okullar, sorunlu davranışları önleyerek risk altındaki öğrencileri desteklemek için etkili bir şekilde müdahale ederek tüm öğrencileri öğrenmeye teşvik etmeye yardımcı olabilir. Akademik yönden başarılı, güvenli ve destekleyici okullar inşa etmek için atılacak ilk adım olumlu okul iklimleri yaratmaktır (Jaydon, 2014). Okul iklimini iyileştirme çabaları, fiziksel önlemlerin yanında psikolojik olarak okul güvenliğine önemli ölçüde katkı sağlar.

Okulda öğretmen-öğrenci ilişkisi diğer ilişki türlerine göre daha fazla önem arz eder. Öğrencilerin eğitiminde öğretmenlerin nasıl iletişim kurduğu çok önemlidir. Bu ilişki karşılıklı güvene oturtulmalıdır. İyi bir öğretmen ve öğrenci ilişkisi ile okullarda daha az problemle karşılaşılabilir (Çınkır, 2004). Öğretmenini seven bir öğrencinin ders motivasyonu daha fazla olmaktadır. Bu diyalogun olumsuz olması durumunda öğrencinin ders başarısında düşme ve sorunlar meydana gelebilir. Okullarda kurulan bu olumlu ilişki öğrencinin okula aidiyet duygusunu da geliştirmektedir (Rowe ve Stewart, 2009).

Okul Müdürü okulun amaçlarını ulaşmasını sağlayan liderlik rolü üstlenerek okuldaki personeli ve öğrencileri bir arada tutan kişi olarak okul ikliminin belirleyici unsurudur. Okul yöneticisi adil ve tutarlı olması oldukça önemlidir. Sorunları çözmek için daima hazır olmalıdır. Sadece öğretmenlerle değil öğrenciler ile de olumlu ilişki kurabilmelidir (Balcı, 2001). Velilerin okul işleyişinde yer alması olumlu bir okul iklimine katkı sağlar. Okullarda yapılan eğitimin başarılı olabilmesi için velilerinde eğitime ortak edilmesi gerekmektedir. Çünkü okulda gerçekleştirilen eğitimler

çocuğun ailesindeki ve okul dışı çevresinde tamamlanır (Taymaz, 2007). Okul aile iletişiminin güçlü olması öğrencilerinin motivasyonuna ve davranışlarına da olumlu katkı sağlayacaktır.

Ayık'ın (2014) ortaokullardaki şiddet ve okul iklimi arasındaki ilişki konusunda yaptığı çalışmada öğretmen- öğrenci ilişkisi ve idare algısının yükselmesi ile şiddet algısının azaldığını tespit etmiştir. Öğrenciler arası ilişkiler ve güvenlik, düzenlilik algısı arttıkça fiziksel, genel şiddet algıları ve öfke algılarının düştüğünü tespit etmiştir. Bu nedenle olumlu bir okul iklimi bulunan okullarda şiddet davranışlarının oldukça azaldığı ve güvenli bir okul haline geldiği söylenebilir.

2.2.1.3 Sosyal Etkenler (Okul Kültürü)

Okullar toplumsal kültüre katkı sağladıkları gibi zaman içerisinde kendi kültürlerini de oluşturur. Eğitimde kalite ve başarıya etki eden bir diğer unsur da sağlam ve güçlü bir okul kültürüdür. 1980'li yıllardan sonra ortaya çıkmaya başlayan okul kültürü kavramı Peters ve Waterman'ın örgütsel kuramına dayanmakta ve eğitim yönetiminde yeni bir model oluşturarak, örgütsel kültürün yönetimde önemli bir etken olduğunu göstermiştir (Buluç, 2013). Okul kültürü kavramı okulda yer alan bireyler tarafından aktarılan değer, inanç, efsane, varsayımlar, ideolojiler vb. özelliklerin personel tarafından benimsenerek okula özgü bir inanç şekline dönüşmesi sonucu oluşmuş okula yönelik semboller bütünüdür (Ayık ve Ada, 2009). Okul kültürüne öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri ve diğer görevliler bilinçli veya bilinçsiz olarak katkıda bulunur.

Okul kültürü, paylaşılan değerleri, inançları, ortak bir misyonu, adetleri, gelenekleri ve bir tarihi geçmişi olan; personelinin tutumunu ve performansını etkileyerek, okulun öğrenci velileri ve toplumdaki diğer kişiler karşısındaki imajını oluşturan bir kavramdır (Yılmaz, 2016). Okul sahip olduğu kültürel mirası gelecek nesillere aktarmak için zamanla tüm gelişmelere uyum sağlanmakta ve toplumsal değişimlerden de etkilenmektedir. Okulun sahip olduğu kültür içerisinde, öğretmen kültürü ve öğrenci kültürü gibi bazı alt bölümler yer alsa da okul kültürünün tüm üyeler tarafından paylaşılan ortak kültür olması beklenir (Şişman, 2004). Okul kültürü okul güvenliğinin sağlanmasında önemli bir unsurdur. Güçlü bir okul kültürüne sahip okullarda şiddet gibi davranışların daha az yaşandığı yapılan bazı araştırmalarda ortaya konmuştur:

Çayırdağ (2006) öğrencilerin öğrenim gördükleri okulun kültürüne yönelik algıları ile zorbalık eğilim düzeyleri ve zorbalık ile baş etme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda zorbalık eğilim düzeyi ile okul kültürü tüm alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki saptamıştır. Zorbalık ile baş etme düzeyi ve okul kültürünün gelişim ve başarı boyutlu algılanması arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Demirtaş ve Ersözlü'nün (2007) yaptığı okul kültürü ile öğrencilerin şiddete yönelme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda okul kültürü ile şiddete yönelme davranışları arasında ters yönlü orta düzeyde bir anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. Okul kültürünün öğrencilerin davranışlarına ve başarı düzeylerine etkisi vardır. Okul kültürünün gelişmesiyle öğrencilerin şiddet eğilimlerini azalabileceği ve okul güvenliğinin olumlu olarak etkileneceği tahmin edilmektedir.

2.2.2 Okul Dışı Etkenler

Okul güvenliğini etkileyen okul dışı etkenler aile ve akran çevresi gibi etkenlerdir.

2.2.2.1 Ailesel Etkenler

Her çocuğun hayatında temel yaşam ihtiyaçlarının giderilmesi, yaşının gerektirdiği koşulsuz sevgiye sahip, kendini değerli hissettiği, saygı gösterilen bir yaşama sahip olması gerekir. Bunlar gerçekleşmediğinde olumsuz davranışlar ortaya çıkar ve bunun nedenleri arasında ilk başta aile yapısı gelir.

Aile faktörü çocuğun gelecekteki tutum ve davranışlarının temelini oluşturan, kişilik gelişimini büyük ölçüde etkilemektedir. Çocuğun kimliğinin çoğunluğu ailede şekillenir. Ailenin yaşam koşulları, eğitimi, ekonomisi, sosyal çevresi, anne baba ve diğer bireylerin birbirlerine ve çocuğa karşı yaklaşımları çocuğun kişilik ve davranışlarının şekillenmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Çocuk okula başlamadan önce ailede öğrendiği davranışları okulda da gösterirken bazı davranışlarında ise okulda aldığı eğitim sonucunda değişiklikler meydana gelir.

Yapılan araştırmalarda ailenin yanlış tutum ve davranışlarının çocukların bazı olumsuz davranışlarına da yansımaları görülmektedir.

Aygüç'ün (2015) ortaokul öğrencilerinin zorbalık davranış eğilimlerinin aile içi şiddet görme durumları açısından incelediği çalışmasında ortaokul öğrencilerinin

zorbalık eğilimleri, öğrenciler arasında yaşanan zorbalık türleri ve zorba davranış eğiliminin aile içinde şiddet ile ilişkisi olup olmadığı incelemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin zorbalık eğilimleri ile ailede şiddet görme arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

2.2.2.2 Akran İlişkileri

Akranlar arasındaki ilişkiler aynı yaş grubu, gelişim ya da olgunluk seviyesinde bulunan, benzer değerleri, yaşamları ve sosyal bağları bulunan kişiler arasındaki karşılıklı olarak birbirlerini etkilemesi olarak ifade edilebilir (Gülay, 2010). Çocuklar hangi yaşta olursa olsun, çevresindeki çocuklardan yeni davranışlar edinir. Okul hayatıyla birlikte bu etkilenme daha da artar ve ergenlikte en üst seviyeye ulaşır. Çünkü bu sosyal çevre kişinin ebeveynleriyle veya varsa kardeşleriyle yaşayamadığı sosyal ortamları ve yaşantıları bireylere sunar (Koç, 2011). Özellikle aile ilişkisi sorunlu olan bireylerde arkadaş grubunun olumsuz etkileri daha çok görülmektedir. Risk gruplarında bulunan öğrenciler bir arada bulunarak çeteleşme şeklinde farklı bir hale dönüşerek okulda toplu suç unsuru davranışlar gösterebilir.

2.3 Okul Güvenliği Teorileri

Okul güvenliğine ilişkin farklı açıklamaları içeren üç teori göze çarpmaktadır. Bu teoriler kontrol teorisi, okul iklimi teorisi, sosyal çözülme teorisidir (Welsh, Greene, ve Jenkins, 1999; akt. Işık 2004a). Buna ek olarak literatürde sosyal düzensizlik teorisi, davetkâr teori de yer almaktadır.

2.3.1 Sosyal Düzensizlik Teorisi

Sosyal düzensizlik teorisi, 1920'li yıllarda Shaw ve McKay tarafından suçun çevresel sebeplerinin incelenmesi sonucu ortaya çıkmıştır (Kızmaz, 2005). Bu teoriye göre toplumda yaşanan olumsuzluklar bireyde istenmeyen davranışlara neden olabilir. Teori bireyin suça neden olan davranışlarında kişisel özelliklerinin yanı sıra bulunduğu sosyal çevrenin önemine dikkat çekmektedir. Sosyal Düzensizlik Teorisine göre bir toplumun daha az organize olmasına bağlı olarak toplumdaki bireylerin davranışlarını kontrol etme yeteneklerini, ortak hedeflerini belirleme ve problemleri ele alma yeteneğini yitirdiğini öne sürmektedir (Cantillon, 2006). Stewart (2003) sosyal düzensizlik teorisini ekonomik sıkıntılar, etnik çeşitlilik ve düzensiz göç olarak

üç konuda ele almıştır. Sosyal Düzensizlik Teorisinde suç işleyen bireylerin, suç işlemesine neden olan sosyal çevredeki sorunların ortadan kaldırılmasının suça engel olunmasında oldukça önemli olduğunu ifade eder.

2.3.2 Kontrol Teorisi

Kontrol teorisi, okullarda yaşanan şiddet davranışlarının nedeni olarak zarar görmüş toplumsal değerleri ve kültürel öğelerin eksikliği olarak görmektedir. (Memduhoğlu ve Taşdan, 2007). Işık (2004a) toplumu bir arada tutan toplumsal değerlerin aileden ve okul aracılığıyla çocuklara yeterince öğretilmediğini ifade etmektedir. Kontrol teorisi okullarda şiddet olaylarının yaşanmasının temel nedenini toplumsal ve kültürel değerlerin zayıf olması olarak görmektedir. Kızmaz (2005) ise teorinin suç türü davranışları bireylerin toplumsal değer ve normlara bağlılıkları açısından ele almış, kişilerin, aile, okul, arkadaş, din ve gelenekler gibi yapılara ve değerlere sadakat düzeyinin güçlü olmasının suçları önlemede oldukça önemli olduğunu ifade etmiştir.

Welsh (2000) teorinin dört temel özelliğini şöyle açıklamıştır;

- Geleneksel hedeflere bağlılığı: Geleneksel olarak kabul edilen ve önemsenen davranışları yaşatmaya ve geliştirmeye çalışma,
- Sosyalleşmiş diğer kişilere bağlılığı: Çevredeki diğer insanların beklentilerini ve düşüncelerini dikkate alma,
- Geleneksel etkinliklere katılım. Suç içerikli faaliyetlere karşın sosyal yardımlaşma içerikli faaliyetlerde bulunma (akt. Çankaya, 2010).

Işık'a (2004a) göre toplumsal kontrolü sağlamada en etkili araç okuldur. Bu amaca ulaşmak için öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinliklere önem verilmelidir. Aksi takdirde yetenekleri açısından yetersiz olan öğrenciler başarılı olamayabilir, bu da okuldan soğumaya neden olabilir.

2.3.3 Okul İklimi Teorisi

Okul iklimi okula özgü olarak onu diğer okullardan ayıran ve tüm üyelerinin davranışlarına etki eden okulun karakteristik özelliğidir (Hoy ve Miskel, 2010). Okul iklimi teorisine göre sağlıklı bir okul iklimi ile okul güvenliği arasında doğru bir ilişki vardır (Işık, 2004a). Olumsuz okul iklimi güvenlik sorunlarının oluşmasına zemin

hazırlamaktadır. Okul iklimi okulda istenmeyen davranışları açıkladığı gibi müdahale ve önlem alınmasını da açıklar (Welsh, 2000; akt. Barış, 2018).

Işık'ın (2004a) aktardığına göre Sergiovanni (1991, s.221) okul iklimini belirlemeye yarayan genel olarak kabul edilen göstergeler şunlardır:

- Kuralları uygulama da tutarlık,
- Sorumluluk alma,
- Standartlar,
- Ödüller,
- Örgütsel açıklık,
- Destek ve dostça ilişkiler,
- Liderlik.

Okullar insan ilişkilerinin yoğun olarak yaşandığı bir yaşam alanıdır. Okul iklimini belirleyen en önemli unsur da okuldaki ilişkilerin niteliğidir (Şişman, 2013). Okullarda öğrencilerin ve diğer personelin kendilerini fiziki, ruhsal ve sosyal yönlerden kendilerini iyi ve güvende hissettikleri bir ortam olabilmesi olumlu bir okul iklimine bağlıdır. İyi bir iklime sahip olan okullarda eğitim öğretimin niteliği de artar.

2.3.4 Toplumsal Çözülme Teorisi

Işık'a (2004a) göre toplumun bir parçası olan okul toplumda yaşanan her türlü olumsuz olaylardan etkileneceğinden dolayı suç oranı çok fazla olan bir toplumun bu durumu okullara da aynı oranda yansıyacaktır. Toplumda görülen olumsuz olaylar okulu da aynı biçimde etkisi altına alacaktır. Bu teoriye göre okul toplum aynası olarak okul içinde bulunduğu toplumdan farklı düşünülemez. Okulların daha güvenli alanlar haline getirilebilmesi için öncelikle toplumun ve aile yapısının güvenli hale gelmesi gerekir. Okulda yaşanan suç ve şiddet davranışları okulun içinde bulunduğu toplumun bir yansımasıdır (Verdugo, 1999; akt. Işık, 2004a). Teori güvenli bir okul için güvenli bir toplum yapısının olması gerektiğini savunmaktadır.

2.3.5 Davetkâr Teori

Çankaya'nın (2010) aktardığına göre Purkey (1992) okulların cazip yönlerinin olmamasının öğrencilerde dışlanmışlık algısı oluşturabileceğinin ifade etmiştir.

Davetkâr teori öğrencilerdeki potansiyel yeteneklerin keşfedilmesini ve bu potansiyeli olumsuz olarak etkileyen faktörlerin yok edilmesini hedefleyerek, iletişimi ön planda tutmaktadır. Davetkâr teori insanlar, konular politikalar, programlar ve yöntemlerin üzerinde durmaktadır. Davetkâr bir okul, öğrencilerin yeteneklerini geliştirebilecekleri bir yer haline getirmeyi hedeflemektedir. Böylece okul öğrenciler için itici değil, cazip bir ortam haline gelecektir.

2.4 Okullarda Güvenliğini Tehdit Eden Sorunlar

Okul güvenliğinde yaşanan sorunlar okulun fiziksel durumuna, bulunduğu yerleşim alanına, okulun mevcuduna, okul personelinin ve öğrencilerin bireysel özelliklerine göre farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Okul güvenliğinde ortaya çıkan sorunlara suç ve şiddet olayları, hırsızlık, zorbalık, vandalizm (tahripçilik), alkol, sigara, uyuşturucu madde kullanımı, zarar verici aletlerin okula getirilmesi, çeteleşme, argo, küfür vb. durumlar örnek verilebilir.

2.4.1 Şiddet ve Saldırganlık

Şiddet toplumun farklı alanlarında adını özellikle medya aracılığıyla sık duyduğumuz kavramlardan birisidir. Okul ile şiddet asla yan yana gelmemesi gereken iki kavramdır (Deveci, Karadağ ve Yılmaz, 2006). Kızmaz'a (2006) göre; şiddet kavramı, öznel bir nitelik taşımaktan ziyade çok boyutlu bir kavram olması dolayısıyla, okullarda ortaya çıkan şiddet davranışları birçok risk faktöründen kaynaklandığı ifade edilebilir. Ne yazık ki şiddet olayları günümüzde fazlasıyla yaşanmakta ve şiddetin etkileri de okul hayatına yansımaktadır. Okul ortamında yaşanan şiddet davranışlarından tüm öğrenciler dolaylı olarak etkilenir. Çocuk şiddetin gerçek mağdurlarından biri olmasa bile, tanık olduğu şiddet eylemlerinin etkisi psikolojisine yansımaktadır.

Uzbaş'ın (2009) aktardığına göre Furlong ve Morrison (2000) okulda şiddet kavramını; gelişme ve öğrenmeye engel olan, okul iklimine zarar veren suça yönelik eylemlere ve saldırganlığa dönüşmesi olarak ifade etmiştir. Okulda şiddet yalnızca öğrencilerin birbirlerine fiziksel davranışlardan oluşmamaktadır. Okul şiddeti kavramı fiziki olarak saldırgan davranışlarda bulunmanın yanı sıra, kötü davranmak, alay edilmesi, küçük düşürme, hor görme, hakaret gibi psikolojik yönlü davranışları, ayrıca haraç alma, cinsel taciz gibi suç olan davranışları da kapsamaktadır (Okullarda Şiddet

ve Zorbalığın Önlenmesi Öğretmen El Kitabı, 2013). Öğrencilerin birbirlerine zarar verici vurma davranışlarının yanında, arkadaşlarının yaptıkları eziyetler, sözlü hakaretler, dalga geçilmesi, istemediği lakap takılması, sürekli dedikodusunun yapılması, arkadaşları tarafından dışlanması vb. davranışlarla karşılaşması okulda psikolojik şiddet gördüğünü gösterir.

Şiddetin nedenleri ve artış gösterme sebepleri günümüzde oldukça araştırılan bir konudur. Aile tarafından çocuğun ihmal edilmesi çocukta şiddet davranışının oluşmasında önemli bir etmendir. Aile yaşamında madde kullanımı, aile içi şiddet ve diğer sorunlara maruz kalan bir çocuğun şiddet davranışı gösterme riski oldukça yüksektir (Scheneider vd. 2012). Çeliksaş (2013) okulda yaşanan şiddet davranışları ile aile içindeki şiddet ilişkisini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Elde ettiği bulgularda öğrencilerin, baba kaynaklı fiziksel ve sözel şiddet, anneden kaynaklanan psikolojik şiddet, anne ve babadan kaynaklanan ekonomik şiddet, bireysel hakları kısıtlayıcı ve duygusal şiddete maruz kaldığı görülmüştür.

Avcı'nın (2010) yaptığı çalışmada okullarda yaşanan şiddet vakalarında aile yapısının etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda ailede çocuğun şiddete maruz kalmasının; anne babanın davranışları, eğitim seviyesi, ekonomik düzeyi, ebeveynlerin alkol kullanmasının çocuğun şiddet davranışında bulunmasında ciddi rol oynadığını tespit etmiştir. Parlador (2009) öğretmen, yönetici ve öğrenci görüşleri ile okullardaki şiddetin kaynaklarını incelediği çalışmasında, şiddetin kaynakları boyutuna yönelik olarak idarecilerin, aileden kaynaklanan risk faktörleri boyutunda en yüksek ortalamayı aldığını ve bu boyutun çok derecede risk faktörlerini etkilediğini ifade etmiştir. Yöneticiler açısından şiddet kaynağı ile ilgili en düşük düzeyde yer alan boyut ise; okulun fiziksel yapısı ve yönetimden kaynaklanan risk faktörleri boyutu olduğunu belirtmiştir. Aile de şiddet davranışlarını izleyen bir çocuk zamanla bu davranışları normal olarak karşılayacaktır.

Aile faktörünün yanında toplumda görülen şiddet olayları da çocuk için model olabilir. Çocuk gördüğü bir şiddet davranışını başka bir arkadaşı üzerinde uygulayabilir. Toplumda özellikle kötü örnekler çocuk için daha çabuk özentî haline dönüşebilmektedir. Aksoy'a (2007) göre şiddete neden olan toplumsal faktörler yüksek suç oranları, çete faaliyetleri, barınacak yerlerin azlığı ve toplumun genelindeki bozulma olarak değerlendirilmektedir.

Kızmaz (2006) ise okul şiddeti ile ilişkili olarak toplumsal faktörleri şu şekilde ele almıştır:

- Ateşli silahlar ve bu aletlerin kolay elde edilmesi,
- Zararlı maddelere kolay ulaşılması ve kullanılması
- Şiddetin davranışlarına çokca rastlanması ,
- Suça karışmış akran çevresinin bulunması,
- Medyanın olumsuz etkileri,
- Yüksek orandaki geçici nüfus ve ekonomik zayıflık.
- Şiddet davranışlarını oldukça normal karşılayan kültürel bir yapının bulunması.

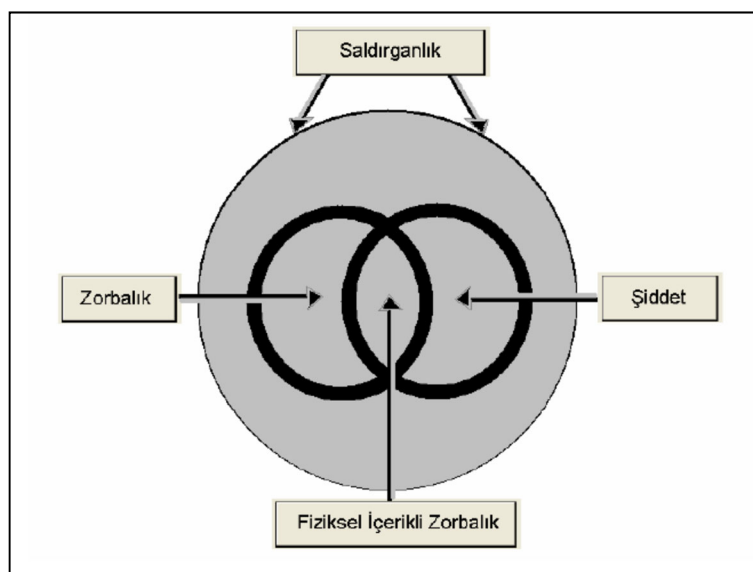
Çocuklar üzerinde şiddet türü davranışların hızlı yayılmasında medyanın da büyük etkisi vardır. Televizyon, bilgisayar, telefon, internet vb. araçlar günümüzde büyük küçük tüm bireyler için vazgeçilmez iletişim araçları ve adeta bir yaşam biçimi haline gelmiştir. Çocuk henüz doğmadan bile teknolojik araçlardan etkilenmeye başlar. Çok küçük yaşlardan itibaren telefon ve tablet ile başlayan dijital dünya yolculuğu ilerleyen yaşlarda bilgisayar oyunları, internet ortamı ve sosyal medya ile devam etmektedir. Turgut'un (2016) 9-16 yaş grubu üzerinde internet kullanımları hakkında yaptığı çalışmada ise önemli verilere ulaşmıştır. Araştırma sonucunda her iki çocuktan birinin internet veya akıllı telefon bağımlılığına yönelik davranışlar sergilediği, internette karşılaştıkları risklerin başında ahlaksız resimlerin çıkması ve siber zorbalıkla karşılaştıkları ve bu risklerle çoğunlukla kendilerinin başa çıkmaya çalıştıkları gibi önemli sonuçlara ulaşmıştır. Ökte'nin (2014) yaptığı çalışmada ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin zorbaca davranış eğilimleri ile sosyal medya sitelerine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda ortaokul öğrencilerinin zorba davranışta bulunma eğilimleri ile sosyal medya tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit etmiştir. Eyyüpoğlu'nun (2017) Gaziantep ilinde liselerde yaptığı çalışmada bilgisayar oyun bağımlılığı ve internet bağımlılığı ile ergen asiliği arasında pozitif yönde güçlü ilişkiler olduğunu ve bazı değişkenler açısından anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Ebeveynleri tarafından kontrolsüz bir şekilde sanal dünya ile etkileşim halinde bulunan çocuklar gerçek hayattan daha özgür olarak tüm zararlı içeriklere daha kolay ulaşabilmekte ve

tanımadığı birçok kişiyle görüntülü sesli olarak ulaşabilmektedir. Böylece şiddet içerikleri görsel ve sesli olarak çocukların zihinlerinde kalıcı örnek teşkil edebilmektedir. Okullarda hazırlanan şiddeti önleme eylem planları ve yaklaşımları ile risk faktörleri azaltılabilir ve okul ortamının daha iyi bir hale getirilmesi sağlanabilir.

2.4.2 Zorbalık

Okullarda yaygın olarak görülen diğer bir şiddet türü de zorbalıktır. Zorbalık öğrencinin kendisinden daha küçük yaşta veya daha güçsüz durumda olan öğrencilere kasıtlı olarak tehdit eden veya saldırganca sergilediği davranışlar olarak ifade edilebilir. Olweus (1993) zorbalığı, okullarda bir öğrencinin ya da öğrencilerin belirli dönemlerde tekrar eden olumsuz davranışlarına maruz kalarak mağdur olması şeklinde tanımlamıştır. Zorbalık sadece fiziki davranışları içermez; sözel, psikolojik ve cinsel olarak da gerçekleşebilmektedir. Zorbalık kavramı ile şiddet kavramı arasında karıştırılmaktadır. Şiddet kavramı kızgınlık, öfke, nefret ve düşmanlık gibi duyguların etkinliğe dönüştüğü saldırgan davranış biçimi olarak tanımlanmıştır (Köknel, 2000). Zorbalık şiddetin bir türü olarak ifade edilebilir. Pişkin'e (2002) göre zorbalık fiziksel boyutta olduğunda aynı zamanda şiddet içeren bir davranış olarak değerlendirilebileceğini, sözel ve duygusal boyutta olması durumunda ise şiddet olarak kabul edilemeyeceğini ifade etmiştir.

Olweus (1999) zorbalık, şiddet ve saldırganlık arasındaki ilişkiyi şu şekilde ifade etmiştir.

Şekil 1. Zorbalığın şiddet ve saldırganlık kavramları ile ilişkisi Zorbalığın şiddet ve saldırganlık kavramları ile ilişkisi (Olweus, 1999; aktaran Pişkin, 2002).

Şekil 1. incelendiğinde zorbalık ve şiddetin saldırganlığın bir alt boyutu olduğunu ve fiziksel içerikli zorbalığında ikisinin kesiştiği ortak bir alan görülmektedir.

Zorba davranışlar çocukların fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişimlerine büyük zarar verebilmektedir. Zorba davranış mağduru çocuklar sürekli zihnini bu tür davranışlarla meşgul ederek motivasyonun bozulmasına neden olabilmektedir. Çocuğun hissettiği olumsuz duygular çocuğun ders başarısına büyük ölçüde yansımakta ve ilerleyen dönemleri de etkisi altına almaktadır. Okulda zorba davranışlarla ilgili birçok araştırma mevcuttur.

Zorba davranışların öğrenilmesinde akran gruplarının etkisi büyüktür. Başar ve Çetin (2013) ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin zorba davranışta başvurma düzeyi ve zorba davranışların öğrenilme ortamlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda ilköğretim öğrencilerinin orta öğretim öğrencilerine göre daha sıklıkla zorba davranışı sergiledikleri, en çok zorba davranışı istediği tv programını izlemek isterken gösterdiği ve zorba davranışların en çok okulda arkadaşlarından öğrendikleri sonuçlarına ulaşmışlardır.

Kartal'ın (2008) ilköğretim öğrencileri ile ilgili zorbalık yapanlar ve zorbalığa uğrayanlar konulu yaptığı çalışmada; zorbalık türlerini ve sıklıklarını, yapıldığı yerleri, zorbalığı yapanları ve kurbanın zorbalığı anlattıkları kişileri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda sınıf düzeyinin artmasıyla zorbalık davranışlarının azaldığını ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok zorbalık davranışlarda bulunduğu ve zorbalığa maruz kaldığını; zorba davranışların en çok okul bahçesinde ve sınıf ortamında yaşandığını, zorba davranışlara maruz kalan öğrencilerin bu durumu daha çok ailesi ve arkadaşlarına anlattıklarını ifade etmiştir.

Ural ve Özteke (2010) okulda zorbalığın önlenmesinde şu yöntemleri önermiştir:

- Zorbalığın farkında olan ve bunu normal olarak görmeyen okul personelini ve aileyi işin içine katmak.
- İstenmeyen davranışların neler olduğunu ilgili bireylere net olarak açıklamak.
- Zorbalık içeren davranışlarının olumsuz sonuçları için kuralları düşmanca olmayan tavırlarla ve fiziksel olmayan yaptırımlar uygulamak.

- Yetişkinleri cesaretlendirerek, otorite ve pozitif rol model şeklinde davranmaya teşvik etme, öğrencilerin okulda öğrenme ve sosyal ilişkilerini yerine getirmelerini sağlamak.

Okulda öğrencilerin zorba davranışlarına zamanında müdahale edilmelidir. Öğretmenler ve veliler tarafından zamanında fark edilemeyebilir. Ancak zorbaca davranışlar müdahale edilmediğinde isteklerin yerine getirilmesi için kullanılan tehlikeli bir araç haline dönüşebilir.

2.4.3 Hırsızlık

Hırsızlık başkasına ait olan eşyayı, sahibinin izni olmadan elde etmektir. Çocuklar doğuştan itibaren küçük yaşlarda etrafında gördüğü beğendiği nesnelere kendisinin sanması ve isteme davranışında bulunurlar. Özellikle 3-6 yaş aralığında benmerkezci düşünce ile çocuklar etrafında gördüğü oyuncak ve benzeri nesnelere almakta sakınca görmezler. Çocuklarda aitlik kavramı gelişmediği için bu tür davranışlar asla çalma olarak değerlendirilmez. Aitlik kavramı doğuştan gelmediği için aile tarafından çocuğa kazandırılır. Zamanla başkalarına ve kendisine ait olan nesnelere farkına varır. Ancak hatalı anne baba tutumları, özgüven eksikliği, kıskançlık, rekabet duygusu, sevgi eksikliği, maddi yetersizlikle ihtiyaçların karşılanamaması, olumsuz arkadaş çevresi ve ortamlar gibi nedenlerle okul çağındaki çocuklarda çalma davranışı görülmektedir. Bu tür davranışlar okulda da gerçekleştirilmekte sonuçlarında tatsız olayların yaşanmasına huzursuzluğa neden olmaktadır. Görmezden gelinmemesi gereken ancak öğrencilerin psikolojileri ve geleceği açısından son derece hassasiyetle yaklaşılması gereken bir konudur.

2.4.4 Sigara ve Diğer Zararlı Madde Kullanımı

Sigara ve uyuşturucu madde kullanımı hem ülkemizi hem de dünyada günümüz okulları için tehdit oluşturan en tehlikeli sorunlardan biridir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre dünyada her yıl 6 milyon kişinin, günde ise 11 bin kişinin ölümüne neden olduğu belirtilmiştir (WHO, 2015). Sigara kullanımının bu denli yaygın olması çocukları da oldukça olumsuz örnek olmaktadır. Sigaraya başlama yaşı gittikçe aşağıya inmektedir. Özenti ve merak ile başlayan zararlı maddeler zamanla alışkanlık haline dönüşmektedir. Bu zararlı alışkanlıkların yayılmasının nedenlerinden birisi de okul dönemlerinde akran gruplarının etkisiyle artmaktadır. Resmi olarak küçük yaşta sigara satışı yapılması yasak olsa da denetimleri yetersiz bölgelerde

öğrenciler okul çevrelerinde bile kolayca sigara satın alabilecekleri mekânlar bulunabilmektedir. Okullardaki diğer bir büyük tehlike uyuşturucu madde kullanımınıdır. USAK'ın (2009) yaptığı İstanbul Kent Güvenliği Projesi kapsamında İstanbul çapında 32 ayrı ilçeden gerçekleştirilen çalışmada, okulda öğrenciler için en önemli tehdidin % 33,9 ile uyuşturucu ve madde bağımlılığı sonucu ortaya çıkmıştır. Okul çevrelerinde zararlı maddelerin satılmasının yasaklanması ile ilgili yasal düzenlemeler mevcut olsa da alınan tedbirler yetersiz kalabilmektedir.

2.4.5 Eşyalara Zarar Verme (Vandalizm)

Okullarda yaygın görülen davranışlardan biri olan vandalizmdir. Goldstein'e (1996) göre vandalizm, genel anlamda isteyerek bir amaç gütmeksizin eşyaya zarar vermektir. Vandalizm son zamanlarda, uzmanların dikkat çektiği, ekonomiyi de etkileyen psikolojik ve sosyal yönden bir sorun haline gelmiştir (Öğülmüş, 1995). Vandalizm toplum içinde, otobüslerde, park, bahçe, duraklarda, açık alanlarda, kamusal alanlarda eşyaları kırmak, parçalamak, kazımak gibi eylemlerdir. Okullarda da öğrencilerin sıralara yazı yazması, duvarları karalaması, camların kırılması, okul tuvaletlerinde musluk lavabo vb. zarar verilmesi okulda vandalizm olarak değerlendirilebilir.

Durmuş ve Gürkan'ın (2005) lise mezunu bireyler arasında yaptıkları çalışmada okullarda masa ve sandalyelerin öğrenciler tarafından kasıtlı olarak çizilmesi, kırılması, duvardaki boyalara zarar verilmesi gibi durumlara oldukça sık rastlanıldığı belirtilmiştir. Yıldırım'ın (2017) ortaokullara yaptığı çalışmada öğrencilerin yaptığı en sık tahrip davranışının “masa ve sıralara zarar vermek” olduğu ve temel olarak eğlence aradıkları için tahripçiliğe başvurdukları sonucuna ulaşmıştır.

Okuldaki eşya, araç gereçlerin gerek tamiri gerekse temini oldukça maliyetli olması ülke ekonomisine büyük zararlar vermekle kalmayarak eğitim öğretim süreci işleyişine de zarar verebilmektedir.

2.4.6 Kesici, Zarar Verici Aletlerin Okula Getirilmesi

Okul ortamına gizlice getirilen kesici ve zarar verici aletler öğrencilerin güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Okullara kesici, patlayıcı ve delici aletlerin getirilmesi okulda şiddet olaylarının artmasına neden olmaktadır. Dünyada ve ülkemizde okulda yaşanan birçok cinayet haberleri medyaya da yansımaktadır. Bu suç

aletlerine öğrenciler ne yazık ki kolayca ulaşabilmektedirler. Uzun'un (2018) okul yöneticilerinin okul güvenliği ve okul şiddetine yönelik görüşleri hakkında yaptığı çalışmada elde ettiği bulgulardan birisi de öğrencilerin okula azımsanmayacak düzeyde kesici aletlerle gelmesidir. Güven ve Dönmez (2002) tarafından yapılan bir çalışmada öğrencilerin %54,9'u, okullarda yasaklanmış suç niteliği taşıyan aletleri bulduran öğrencilerin var olduğunu belirtmiştir. Yine aynı çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin %25'i ise bu öğrencilerin istediklerinde ateşli silah bulabileceklerini bildirmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin istediklerinde ateşli silah temin edip ulaşabileceklerini bildirmeleri oldukça düşündürücüdür.

2.4.7 Öğrencilerin Argo Sözcükler Kullanması

Çocuklar küçük yaşlardan itibaren sosyal çevresinden her türlü duyumlara, söylemleri öğrenmeye oldukça açıktır. Her türlü iyi veya kötü sözcükleri anlamını bilmesede dahi kullanır. Öncelikle aileden öğrenebileceği gibi; aile içinde kötü sözcükler konuşulmasa bile çevresinden akranlarından, okuldaki arkadaşlarından televizyon, internet ortamı bazen de dinlediği bir müzik parçasından bile kolaylıkla öğrenebilir. Çocukların söyledikleri kötü sözlere etraftakiler tarafından gülme davranışları ile tepki verildiği takdirde pekiştirilir. Konuya ceza ile yaklaşan ebeveynler de çocuklarda öfkeye neden olur ve her sinirlendiğinde bu kelimelerin daha çok kullanılmasına sebebiyet verir. Argo kelimeler okul çağındaki çocuklar arasında da sıkça kullanılmaktadır. Öğrencilerin arasındaki tartışmalarda, kavgaların yaşanmasında büyük rol oynar. Argo kelimeler çocukların bulunduğu yerel kültüre göre değişir ve hakaretler, beddua tarzı sözcükler ve cinsel içerikli kötü konuşmalara kadar dönüşebilir. Bu da okul ortamında diğer öğrencilerin ve öğretmenler için oldukça rahatsız edici bir durumdur. Hem sınıf yönetimi açısından hem de okul güvenliği açısından bir tehdit oluşturur. Öğrencilerin yaş grupları göz önünde bulundurularak aile ile birlikte ortak hareket edilerek soruna çözüm aranmalıdır.

2.5 Okul güvenliğinin Sağlanmasında Paydaşlara Düşen Görevler

Huzurlu bir ortamda eğitim öğretimin gerçekleştirilebilmesi için paydaşlar arasında koordinasyon sağlanması oldukça önemlidir. Okul güvenliği konusunda önemli görev okul müdürüne düşmektedir. Ancak okul müdürünün yaşanacak tüm sorunları çözebilecek beceri ve zamana sahip değildir. Bu nedenle okulda güvenliğin

sağlanması için okul müdürünün, öğretmenlerin, öğrencilerin, çalışanların, velilerin, eğitim yöneticilerinin, yerel yöneticilerin ve destek alınabilecek güvenlik kuvvetleri, sağlık kuruluşları vb. kurumların da sorumlulukları vardır.

2.5.1 Okul Müdürünün Rolü

Nitelikli bir eğitimin başarılı bir şekilde verilmesinde okul müdürlerin büyük bir önemi vardır. Okul müdürleri idari görevlerin yanı sıra Şişman'a (2002) göre okulda öğrenmenin yapılabilmesi için gerekli imkânları temin eden, kolaylaştıran, öğrenme ortamlarını hazırlanmasında rolü olan, kısaca öğrenmeye liderlik yapan kişidir.

Eğitim öğretim sürecinde yaşanan hızlı değişimler yönetici rollerini de yeniden şekillendirmektedir. Bu süreçte çağdaş okul müdürlerinden ileri görüşlü, öğretime liderlik eden, ölçme değerlendirme konularında uzman, halkla ilişkilerde iyi bir iletişime sahip olması, ekonomi ve bütçe oluşturmada bilgili, etkinliklere yöneticilik yapması ve eğitim programlarının uygulayıcısı gibi birçok görevi yerine getirmesi beklenmektedir (NASSP, 2007). Okul müdürleri okula ve öğrencilere yönelik tehlikeler karşısında eğitim ortamını güvenli bir hale getiren kişi olmalıdır. Okul müdürlerinin bir tür güvenlik uzmanı olarak okulu fiziksel, duygusal ve sosyal yönlerden güvenli alanlar haline dönüştürmesi beklenir (Balyer, 2012).

Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumlar Yönetmeliğinde müdürün görevi; okulun öğrenci her türlü eğitim öğretim, yönetim, resmi işler, sosyal etkinlikler, güvenlik, beslenme temizlik, düzen, koruma ve benzeri görevlerin yerine getirilmesinden sorumlu olarak belirtilmiştir (MEB, 2014). Okullarda öğrencilerin ve personelin sağlıklarının korunmasında, koruyucu önlemler almasında, güvenlik hizmetlerinin yürütülmesinde, tertip ve düzeni sağlayan kurallara uyulmasında okul yöneticileri öncelikle sorumluluk sahibidir (Taymaz, 2007). Okul güvenliğinin sağlanmasında en önemli görev okul müdürüne aittir. Dunn (1999; akt. Dönmez 2001) okul yöneticisinin okul güvenliği konusunda yapması gerekenleri şöyle özetlemiştir.

- Kabul edilebilir davranışlarının sınırlarını belirleyip olumsuz davranışlara karşı dik durulması
- Öğrencileri ilgilendiren tüm konularda ve okul güvenliği konusunda yaşanabilecek sorunlar karşısında samimi tutarlı davranışlar göstermesi

- Anlaşmazlıkların çözüm bulunmasını öğrenilmesi ve öğretilmesi; şiddetten uzak durmanın yararlarını anlatması, farklılıklardan kaynaklanabilecek sorunların çözümü için öğrencilerin teşvik edilmesi
- Okulun öğrencilere faydası, okul çalışanlarının da öğrencilere yardım etmek için var olduğu düşüncesinin iyi kavratılması, öğrencileri yaşanan olumsuz durumlar hakkında gerekli bildirimleri yapma konusunda cesaretlendirilmesi
- Tehdit durumlarında veya tehlikeli davranışlara karşı bilgilendirildiğinde hemen harekete geçmesi
- Öğrenciler arasındaki zorbalık, saldırgan davranışlar ya da taciz davranışlarının asla göz ardı edilmemesi
- Sorumluluk dışı etkinliklere katılması, okulun sahipliğini paylaşması, fikirlerini ve önerilerini olumlu biçimde aktarması
- Çocukların aileleri ile iletişim halinde olması
- Bir günün sonunda öğrencilerin tecrübeleri ile ilgili neler öğrendiğini düşünmesi.
- Okul müdürü kendisini daha ulaşılabilir kılması
- Okulda yaşanan tehlikeli anlarda uygulayabileceği bir plan yapması ve öğretmenlerden de aynı şekilde istemesi
- Olumlu örnek davranışlar için model olması; cesareti yok eden davranışlardan kaçınması, doğru davranışlara her zaman örnek vermesi gerekir.

Okul müdürü güvenlik önlemlerinin almanın yanında okulda beklenmedik durumda ortaya çıkan kriz durumlarını iyi bir şekilde yönetebilmesi gerekmektedir. Okullarda zaman zaman kavgalar, kazalar, yaralanmalar, cinayet, yaralanmalar, intihar olayları vb. yaşanmaktadır. Bunun gibi üzücü olaylar okuldaki çalışanların ve öğrencilerin psikolojik olarak sarsılmasına neden olabilmektedir. Kriz durumlarının sonuçların en az düzeyde etkilenmek için sorunun bir an önce ortadan kaldırılması gerekmektedir. Kriz anında okuldaki gergin, panik ortamı okulun işleyişine zarar verebilmektedir. Okul müdürü ve yardımcılarının kriz durumlarında uygulayacağı

stratejiler ve öncesinde hazırlanan krize müdahale planının amacına uygun olarak uygulanması sorunun ortadan kaldırılmasında önemli bir etkidir.

2.5.2 Rehber Öğretmenlerin Rolü

Öğrenciler gün içerisinde büyük bir zaman dilimini okulda geçirmektedirler. Aynı zamanda okullar öğrenciler için ruh sağlığı hizmetleri sunan kurumlardır. Rehber öğretmenler de öğrencilerin sosyal ve duygusal açıdan gelişimlerine katkı sağlayan bir nevi ruh sağlığı personeli olarak görev yapmaktadır (Aviles, Anderson ve Davila 2006). Okul güvenliğinin sağlanmasında psikolojik danışmanların üzerine düşen görevleri Güven (2002) genel olarak şöyle açıklamıştır:

- Okulda yaşanan güvenlik sorunlarının nedenlerinin araştırılıp, alınabilecek tedbirleri belirleyici çalışmaların yapılarak sonuçlarını okul yönetimiyle paylaşmak.
- Okulun ihtiyaçları kapsayan özellikte güvenlik planının hazırlanabilmesi için okul paydaşlarıyla iş birliği yapmak.
- Öğretmenlere, öğrenciler ile iletişim, sınıfta yaşanan olumsuz davranışlar ile baş etme ve öğrenci motivasyonunun artırılması konusunda desteklemek.
- Okul güvenliği için risk oluşturan çevresel etkenleri ve bu konuda gerekli tedbirleri belirlemek için gerekli çalışmalar yapmak.
- Okul güvenliği konusunda öğrencilere grup rehberliği, grupla danışma ve psiko-eğitim gibi çalışmalar yapmak
- Okul kurallarına aykırı davranan ve uyum sorunu yaşayan öğrencilerle gerekli görüşmeler yapmak ve olumlu öğrenci davranışlarının okul yönetimi tarafınca ödüllendirilmesini sağlamak.
- Okulda öğrencilerin motivasyonlarını artırmak için ve sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerinin organizasyonlarında, idare ve öğretmenlerle işbirliği halinde olmak.

2.6 Okul Güvenliği Yaklaşımları

Okulları güvenli hale getirmek için literatürde bazı yaklaşımlara yer verilmiştir.

2.6.1 Okul Anneliği Modeli

Okul anneliği modeli; kuramsal problemler kapsamında, etkili bir okul- aile işbirliği ve sosyal çevre etkileşimini amaçlayan bir öneridir. Okul anneliği modelinde, okul anneleri kurulu yer alır. Kurulda koordinatör olarak görevli öğretmen, müdür yardımcıları, rehber öğretmenler, öğrenci velileri arasından seçilen bir okul annesi ve her sınıfın temsil eden sınıf annelerinden oluşur (Töremen, Çankaya ve Avanoğlu, 2008).

Okul anneliği modelinin genel ve özel amaçları şunlardır (Töremen vd. 2008):

- Aileleri okul yönetiminde daha aktif hale getirmek.
- Okul güvenliğinin artırılması için aile katılımının sağlanmak..
- Okulun sosyal ve kültürel rolünü daha etkili hale getirmek.
- Öğrencilerin bireysel, duygusal vb. sorunlarla karşılaştıklarında çözüm bulmalarında etkili işbirliği yapmak.
- Okul ve çevre işbirliğini geliştirmek.
- Okula ekonomik katkı sağlamak.
- Okullarda yaşanan zorbalık ve şiddet türü davranışları azaltılmasında velilerin deneyimlerinden yararlanmak.
- Okulun iş yükünü hafifletmek.
- Disiplin kurallarının uygulanmasında okul-aile iş birliğini daha aktif hale getirmek.
- Okul ihtiyaçlarının daha kısa sürede temin edilmesini sağlamak.
- Ailede çalışmayan kadınların yeni statü ve roller kazanabilmesini sağlamak ve kadınları toplumda daha üretken bir hale getirmek.
- Kadınların sosyalleşme düzeylerine katkı sağlamak.
- Okul merkezli bir yönetim anlayışını güçlendirmek.
- Sosyal katılımcılığın özendirme.

2.6.2 Polis Modeli

Polis modeli yaklaşımı bilgi toplama yöntemlerinden ve teknolojik olanaklardan yararlanılarak yaşanabilecek olayların kısa sürede tespit edilmesi ile zamanında müdahale edilmesine yönelik modeldir (Öztürk, 2013). Ayar (2010) okul polisleri ile okul müdürlerinin okul güvenliğine ve okul polisliğine yönelik algılarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmanın sonucunda okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul güvenlikleri ve okul polisi uygulaması hakkındaki algılarının uyumlu olduğunu tespit etmiştir.

2.7 Okul Güvenlik Planı

Hedeflenen amaca ulaşmanın en etkili yolu plan yapmaktır. Okullarda yaşanabilecek muhtemel güvenlik sorunlarının önlenmesinde ve sorun esnasında uygulanacak müdahale için okul güvenlik planlarının geliştirilmesi oldukça önemlidir.

Dönmez ve Güven (2001), okul güvenliğinin etkili olabilmesi için, güvenlik planında yapılması gerekenleri şöyle özetlemiştir:

- Her okulda öncelikle bir güvenlik araştırması yapılmalı ve tehdit değerlendirilmesi yapılmalıdır.
- Okul güvenlik planı; kriz durumuna hazırlık, fiziki güvenlik, değerli malların korunması, maddi kayıpların önlenmesi, güvenlik eğitimi konularını kapsamalıdır.
- Okul güvenliği örgütlendirilmeli, yapılandırılmalı, bütçelendirilmeli ve profesyonel bir destek hizmeti olarak kabul edilmelidir.
- Okul güvenlik yöneticilerine, güvenlik denetimi, güvenlik eğitimi ve personel seçimi konularında gerekli yetki verilmelidir.
- Eğitimciler okulda yaşanan suç olaylarıyla ilgili olarak rapor vermeyi kabul etmelidir. Okul suçlarının dürüstçe rapor edilmesine dayalı açıklık politikası geliştirilmeli ya da yeni bir okul kültürü kurumsallaştırılmalıdır.
- Okullarda yaşanan suç olaylarının rapor edilmesini zorunlu hale getiren resmi kurallar oluşturulmalı ve ülke genelinde okullarda yaşanan suç olayları rapor edilmelidir.

2.8 Konuyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde okul güvenliği hakkında yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalara yer verilmiştir.

2.8.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Literatüre baktığımızda ülkemizde okul güvenliği ile ilgili farklı çalışmalara yer verilmiştir.

Uzun (2018) çalışmasında okulların güvenli durumu ve ihtiyaçlarını belirlemek için okul yöneticilerinin; okul güvenliğine ve okul şiddetine ilişkin görüşlerine başvurmuştur. Araştırma sonucunda en çok rastlanan risk faktörlerinin maddi sorun yaşayan öğrenciler, devamsızlık yapan öğrenciler ve nakil yolu ile kayıt değiştiren öğrenciler olduğunu tespit etmiştir. En sık rastlanan koruyucu faktörlerin; öğrencilerin sınıf ortamı dışında da gözlemlenmesi, okul-aile iş birliği olarak belirlemiştir.

Barış (2018) okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarını incelemiştir. Elde ettiği bulgulara göre okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarının hizmetiçi seminer alma durumu, okulda spor salonu olması, okuldaki hizmet süresi, yaş, kıdem, cinsiyete göre öğrenci sayıları, ücretli öğretmen ve yardımcı personel sayısı, okul bahçesi durumu, kat ve derslik sayısı gibi değişkenler açısından anlamlı farklılıklar tespit etmiştir.

Aslantürk (2018) çalışmasında Ekolojik Sistem Kuramına dayalı bir yeni bir okul güvenliği ölçeği geliştirmiştir.

Sürücü, Yıldırım ve Ünal (2018) ortaöğretim kurumu öğretmen ve öğrencilerinin algılarına göre okul güvenliği ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Öğretmen ve öğrencilerin hem okul güvenliği hem de öznel iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Karakütük, Özdoğan, Özbal ve Sağlam (2017) okul güvenliğinin sağlanması için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda okullarda en çok kullanılan güvenlik sisteminin güvenlik kameraları olduğu sonucunu saptamıştır.

Boztuğ ve Akyol'un (2017) yaptığı çalışmada yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini incelemiştir. Elde ettiği bulgulara göre; eğitim politikalarındaki eksiklikler, ekonomik yetersizlikler, eğitimsizlik ve medyanın sebep olduğu olumsuz etkiler sonucundan içerinden ve dışarıdan gelecek tehditler tarafından oluşan güvenlik problemlerine karşı yetersiz kaldıkları, bunun da zamanla daha büyük güvenlik sorunlarına yol açabildiğini saptamıştır.

Gülbaz (2016) Ankara ilinde ilkokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliği konularında görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda okul binalarında önemli eksiklikleri bulunduğunu, okul bahçelerinde riskli alanların olduğunu, bazı öğretmenlerin öğrencilere karşı sözel, fiziksel ve psikolojik şiddet uyguladığı, okul servislerinin yönetmeliklere uymadığını ve okul yolunun öğrencilerin ulaşım güvenliği açısından güvenli olmadığını tespit etmiştir.

Uluğ (2015) çalışmasında ortaokul ve liselerde görev yapan okul müdürlerinin, okul güvenliğine ilişkin rollerini incelemiştir. Araştırma sonucunda okul yöneticilerinin cinsiyet, yaş, branş, görevi, mesleki kıdemi, yöneticilik kıdemi, okuldaki öğretmen sayısı, görev yeri ve kaygı durumları bakımından anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Okul türüne göre anlamlı farkın olduğu; yöneticilerin kişisel güvenliklerinde ise genel liselerde görevli idarecilerin Anadolu liselerinde görev yapan idarecilere göre daha kaygılı olduklarını saptamıştır.

Yorulmaz (2015) ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerinin okul güvenliği algılarını incelemiştir. Araştırma sonucunda cinsiyet, hizmetiçi eğitim seminerine katılma, mesleki kıdem ve görev süresi değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Ayyıldız (2015) okul güvenliğinin sağlanmasında nöbet uygulaması ile ilgili öğretmen görüşlerinin belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada öğretmenler; Okul güvenliğini sağlamada nöbet uygulamasının önemli bir yeri olduğunu ifade etmiş, nöbet görevinin okuldaki riskleri azalttığını belirtmiştir. Ayrıca nöbet uygulamasının öğretmenleri hem fiziksel hem de psikolojik olarak yordugunu ve performanslarının düştüğünü ifade etmiştir.

Akyol (2015) okul güvenliği konusunun daha iyi incelenebilmesi için konuya ilişkin yapılan akademik çalışmaların incelemelerini yapmıştır. Okul güvenliği

problemlerini belirlemek, konu hakkında bilgi vermek ve farkındalık sağlama amacıyla yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmaları incelemiştir.

Can (2014), liselerde görev yapan öğretmen ve idarecilerin okul güvenliği algılarını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen ve idarecilerin son bir yılda karşılaştığı en önemli güvenlik sorununun, okul giriş ve çıkışlarının kontrol edilmemesinden kaynaklanan sorunlar, okul çıkışında öğrenci sivil çatışması, öğrenci mevcudu fazla olan okullarda güvenlik sorununun daha çok yaşandığı, öğrencilerin okul araç gereçlerine zarar verdiği, madde bağımlılığı, cep telefonu sorunu vb. olarak tespit etmiştir. Öğretmenler ve okul yöneticilerinin okul güvenliği ölçeği alt boyutlarından lise türü ve okuldaki öğrenci mevcudu açısından anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Bahçi'nin (2014) ilköğretim kademesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin okul güvenliğine yönelik görüşlerinde hareketle güvenlik algılarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada öğretmenlerin eğitim düzeyi arttıkça, okulda fiziksel ortam/fiziksel çevre güvenliği algılarının anlamlı düzeyde azaldığını saptamıştır. Okul güvenliği genel puanı branş öğretmenlerinin lehine farklılaştığı görülmüştür.

Çankaya vd. (2014) il merkezlerindeki aynı tür liselerin eğitim kampüsü haline getirilmesine yönelik lise idarecilerinin görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Nitel yöntemin kullanıldığı çalışmada okul yöneticilerinin genel olarak liselerin eğitim kampüsü şeklinde olması gerektiği görüşünü tespit etmiştir. Okul yöneticileri okul güvenliği, ulaşım kolaylığı, harcamaların azaltılması için eğitim kampüslerini daha çok önemsendiği ortaya çıkmıştır.

Göksoy, Engin ve Aksoy (2013) yaptığı çalışmada İstanbul'da ilkokul ve ortaokulların fiziksel, sosyal ve psikolojik faktörler açısından ne kadar güvenli olduğunu belirlemek için ilkokul ve ortaokul okul yöneticilerinin görüşlerine başvurmuştur. Araştırma sonucunda elde ettiği bulgulara göre ilkokul ve ortaokullarda okul güvenliği ile fiziksel etkenler, sosyal etkenler ve psikoloji etkenler arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit etmiştir.

Özer ve Dönmez'in (2013) yaptıkları çalışmada okullarda kullanılan güvenlik kameralarının, okul güvenliğine ve okulda disiplinin sağlanmasına etkisini belirlemek için bir ölçek geliştirmiştir.

Çalikoğlu (2012) lise öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin okul güvenliğinin toplumsal güvenlik alt

boyutunda cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık tespit etmiştir. Ayrıca çalışmadan elde ettiği bulgulara göre, öğrencilerin okul güvenliğinin psikolojik güvenlik alt boyutu, toplumsal güvenlik alt boyutu ve fiziksel ortam güvenliği alt boyutlarındaki görüşlerinde okul türüne göre anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Çankaya (2010) ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin algısına göre okul güvenliğinin öğretmenlerin kaygı, iş doyumunu ve motivasyon düzeylerine etkisi üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; öğrenci kaynaklı güvenlik ile öğretmenlerin kaygı düzeyleri arasında ters yönde bir ilişkinin olduğunu, iş doyumunu ve motivasyonu ile anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Yılmaz (2010) sosyo-ekonomik düzeyi düşük çevrelerdeki ilköğretim okullarında öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin okul güvenliği algılarını bazı değişkenlere göre incelemiştir. Elde ettiği bulgulara göre okul güvenliği ile cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, sınıf öğretmeni cinsiyeti ve okulun eve uzaklığı değişkenlerine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Eroğul (2010) okul güvenliği ve şiddet konusunda yaptığı çalışmada ilköğretimde görevli idarecilerin görüşlerini incelemiştir. Okul yöneticilerinin görüşlerinden elde ettiği verilerle çeşitli önerilerde bulunmuştur.

Kütük (2008) ortaöğretimde görev yapan idareciler ve öğretmenlerin görüşleriyle okullardaki güvenlik düzeyini ve okul türü ve okul mevcudu ile ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda okulun sınırlar kolayca fark edilecek kadar belirgin olduğu, okul binasına ve bahçesine giriş ve çıkışların kontrol altında olduğu ve öğrenciler okul kuralları ve öğrencilerden beklenen davranışlar hakkında düzenli olarak bilgilendirildiği sonucuna ulaşmıştır.

Demirtaş (2007) İlköğretim okullarında görev yapan idareci ve öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili algı ve beklentilerini incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin kişisel güvenliklerine ilişkin görüşlerine göre yaş, kıdem ve branş değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir. Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerine göre cinsiyet, çalışma süresi, hizmetiçi eğitim durumuna göre anlamlı farklılık tespit etmiştir. Öğretmenlerin öğrenci güvenliğine ilişkin görüşlerine göre branş değişkenine göre farklılık tespit etmiştir. Okul idarecilerinin ise okul

güvenliğine yönelik görüşlerinde cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Geyin (2007) çalışmasında lisedeki öğretmen ve öğrencilerinin okul güvenliği algılarını okul türü, cinsiyet, sınıf düzeyi, okul büyüklüğü ve sosyo-ekonomik düzeye göre incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin okul güvenliği algıları ile cinsiyet, okul mevcudu, kıdem, hizmet içi eğitim durumu, mezuniyet ve branş değişkenlerine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir. Öğrencilerin okul güvenliği algıları ile cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm, anne baba eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Özer'in (2006) tarafından yapılan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada; öğrencilerin okul güvenliği algılarının okul türü, cinsiyet, öğrenim gördüğü sınıf düzeyi, okul büyüklüğü ve sosyo-ekonomik durumuna göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf düzeylerinde, okul mevcudu ve ekonomik durum açısından farklılık tespit etmiştir.

Türkmen (2004) çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliği konusundaki hakkındaki düşüncelerini ve problemlerinin çözümü hakkında sorun alanlarının ortaya konulmasını amaçlamıştır. Okul güvenliğine yönelik görüşleri üç boyutta değerlendirmiştir. Öğrencilerin psikolojik güvenliğe yönelik görüşleri olumsuz olduğu sonucuna varmıştır.

Işık (2004) okul güvenliğine yönelik bir kavramsal çözümleme yaptığı çalışmasında okul güvenliğine yönelik farklı teorileri, okul güvenliğinin kapsamını ve ölçülmesinde literatürde yer alan bilgileri sistematik olarak sunmayı amaçlanmıştır.

Dönmez ve Güven (2002) tarafından yapılan çalışmada, ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerin ve okul idarecilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarını ve beklentilerini cinsiyete, okuldaki görev durumu ve kıdem yılına göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda okul güvenliğini etkileyen en önemli etken olarak okulun fiziksel koşulları ve kültürel özellikleri olduğu, okulda güvenliği tehdit eden en önemli unsurun okul binası etrafındaki bazı kişilerin rahatsız etmeleri şeklinde ifade edildiği, okul güvenliğinin gereklilik nedenleri arasında derslerin verimli olarak yapılması ve öğrenci güvenliğinin ön sırada yer aldığını saptamıştır.

Dönmez (2001) tarafından yapılan çalışmada ülkemizdeki okul güvenliliği sorununa, okul güvenliği sorunun nedenlerine, sorunun çözümüne ilişkin yaklaşımlara, okul yöneticilerinin bu konudaki rol ve görevlerine değinilmiş ve ülkemizde okul güvenliğinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu çalışma okul güvenliği konusunda ülkemizde yapılan öncü çalışmalardan biri olarak kabul edilebilir.

2.8.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Connell (2018) çalışmasında bireysel ve okul düzeyinde öğrenci güvenliğine ilişkin algılayıcıların rolünü incelemiştir. Güvenlik önlemlerinin farkında olan öğrencilerin kendilerini güvende hissetme olasılığının daha fazla olduğunu belirtmiştir. Cinsiyete ve yaşa bağlı olarak farklılaşma tespit edilmiştir.

Turner (2018) öğrencilerin ve öğretmenlerin okulda güvende olma algısını ve okul güvenliği şiddet önleme programlarının etkinliğini incelemiştir. Anketlerden, görüşmelerden, gözlemlerden ve öğrenci olay raporlarından elde edilen sonuçlar, öğrencilerin altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflardaki vaka sayısında anlamlı bir fark göstermediğini göstermiştir. Ancak öğretmenler, programın şiddet içeren davranışları azaltmada etkili olduğunu ifade etmiştir.

Karaptian (2017) çalışmasında okullardaki kullanılan güvenlik ve güvenlik önlemlerinin bilgi ve anlayışını belirlemek için bir Batı Michigan'ın dokuz farklı okul bölgesinden öğretmenler, yöneticiler ve veli görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda eğitimcilerin çoğunun (%92) güvende hissettikleri ve öğrencilerinin çoğunun (%96) da güvende hissettikleri ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, binalarının silah şiddetine karşı güvenli olup olmadığı sorulduğunda bu oranın büyük ölçüde azaldığını tespit etmiştir.

Brumfield-Sanders (2017) yaptığı çalışmada okul güvenlik planının olmasının okul güvenliğine katkısını araştırmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin okul iklimini olumlu buldukları ortaya çıkmıştır.

Stark (2017) yaptığı çalışmada öğrencilerin fiziksel güvenlik, duygusal güvenlik ve zorbalıktan korunma algıları ırk, cinsiyet ve sınıf düzeyi bakımından ilişkisini incelemiş ve anlamlık farklılık tespit etmiştir.

Rinaldi (2016) yaptığı çalışmada eğitimcilerin algılarını değerlendirmek ve eğitimcileri okul krizlerine hazırlamak için kapsamlı bir güvenlik ve güvenlik eğitim programı oluşturarak bir model önermiştir.

Ssekamanya, Badzis, Ismail ve Abduludin (2016) öğretmenlerin cinsiyet, yaş, hizmet süresi, pozisyon, akademik yeterlilik ve okul konumunun demografik değişkenlerinin Malezya ilköğretim okullarında okul güvenliği uygulamaları konusunda farkındalıklarını ne derece yordadığını araştırmıştır. Araştırma sonucunda faktörlerden hiçbirinin okul güvenliği eğitimi, okul güvenliği bilgisi sağlama yöntemleri ve mevcut okul güvenliği programları hakkında farkındalığın iyi bir göstergesi olmadığını tespit etmiştir.

Peruman-Chaney ve Sutton (2013) tarafından yapılan çalışmada metal dedektörleri ve görünür güvenlik önlemlerinin okul güvenliği konusundaki öğrenci algıları üzerindeki etkisini incelemiştir. Alınan güvenlik önlemlerinin sayısının öğrenci güvende hissetme raporlarında bir azalma ile ilişkili olduğunu tespit etmiştir.

Booren, Handy ve Power (2011) yaptığı çalışmada öğrenci ve öğretmenler arasındaki okul iklimi ve okul güvenliği uygulamaları ile ilgili algılardaki farklılıkları incelemiştir. Öğretmen algılarının öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Goldstein, Young ve Boyd'un (2008) yaptığı çalışmada okuldaki ilişkisel saldırganlığa maruz kalmanın, ergenlerin düşmanca bir okul ortamına ilişkin algıları ve katılımlarıyla nasıl ilişkili olduğunu incelemiştir. Araştırma sonucunda ilişkisel saldırganlığa maruz kalmanın, öğrencilerin okul iklimi hakkındaki algıları ile ilişkili olduğunu, yüksek düzeyde ilişkisel saldırganlığa maruz kalan öğrencilerin okullarını daha az güvenli bulduğunu ve okuldaki genel sosyal atmosferden daha az memnun kaldıklarını tespit etmiştir.

Akiba ve Seunghye (2007) tarafından yapılan araştırmanın amacı hem ABD hem de Güney Kore önemli bir konu olan okulda yaşanan şiddet oranları ve şiddetle ilişkisi olan faktörleri karşılaştırarak incelemesidir. 216 okul A.B.D'deki 150 okulda Güney Kore'deki okulda yapılan incelemede; A.B.D deki okullardaki şiddet oranının Güney Kore'den daha fazla olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Akademik başarısının düşük olduğu okullarda şiddet olarak daha riskli olduğu ifade edilmiştir.

Kondrasuk, Greene, Waggoner, Edwards ve Nayak-Rhodes (2005) tarafından yapılan çalışmada okul çalışanlarına yönelik şiddetin kapsamın, nedenlerini ve azaltılması için nelere yapılması gerektiğini incelemiştir. ABD'nin Portland kentinde yapılan çalışmada bu bölgedeki şiddetin ülke genelindeki kadar yaygın olmadığı ortaya çıkmıştır. Okul çalışanlara yönelik şiddet konusunda daha fazla araştırma yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Butcher ve Manning (2005) okul güvenliğinin mevcut durumunu inceleyerek ve tüm öğrencilerin güvenli bir şekilde okullara devam etmesini sağlamak için stratejiler geliştirmiş ve önerilerde bulunmuştur.

Kitsantas, Ware ve Martinez-Arias (2004) yaptıkları çalışmada okul ortamı, madde kullanımı ile okul güvenliği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada okul tarafından alınan güvenlik önlemlerinin çevre koşulları kadar yeterli olmadığını ifade etmiştir.

Schneider, Walker ve Sprague (2000) ABD'de okul güvenliği konusunda yaptıkları çalışmada fiziksel güvenliğin öğretmen ve diğer çalışanların iş doyum düzeylerine etkilerini incelemiştir.

3. BÖLÜM: YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde modeli, evreni, örnekleme, kullanılan veri toplama aracı, verilerin elde edilme metodu, verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler, bulgular ve yoruma dayalı bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilkokullar ve ortaokullarda görev yapan öğretmenler ile 4.5.6.7.8 sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin okullarını ne kadar güvenli bulduklarına dair görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte yapılan ya da halen mevcut olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırma konusu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içerisinde ve herhangi bir değişiklik yapılmadan tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2013). Bu yaklaşımda yapılan çalışmada bireyler veya nesnelere değiştirme çabasına girmeden var olduğu şekliyle betimleme amaçlanır. Bu çalışmada öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlandığı için tarama modeline uygun olduğu düşünülmüştür.

3.2 Çalışmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın çalışma evrenini; 2016-2017 eğitim öğretim yılı 2. döneminde Uşak il ve ilçe merkezlerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda 879 sınıf öğretmeni, ortaokullarda görevli 1085 branş öğretmeni, 4384 dördüncü sınıf öğrencisi, ve 15932 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır (MEB Örgün Eğitim İstatistikleri 2016-2017). Örneklem belli bir evrenden, belirli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni yeterli olarak temsil ettiği kabul edilen küçük kümedir (Karasar, 2013). Araştırmanın çalışma örneklemini ise basit tesadüfi örneklem yöntemine göre belirlenen 346 öğretmen ve 549 öğrenci oluşturmuştur. Basit tesadüfi örnekleme yönteminde evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Bu nedenle yapılan hesaplamalarda her elemana aynı oranda ağırlık verilir (Arıkan, 2004).

Örneklem yapısına ilişkin verilerden katılımcılara ait frekans ve yüzde değerleri şunlardır:

Tablo 1. Katılımcıların Frekans ve Yüzde Değerleri

Statü	f	%
Öğretmen	346	38,7
Öğrenci	549	61,3
Toplam	895	100,0

Tablo 1. incelendiğinde araştırmaya toplam 346 öğretmen (%38,7) ve 549 öğrenci (%61,3) katılmıştır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	f	%
Erkek	183	52,9
Kadın	163	47,1
Toplam	346	100,0

Araştırmaya 346 eğitimci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 183'ü (%52,9) erkek, 163'ü (%47,1) kadındır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Okuldaki Görevi Durumu Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Görev Durumu	f	%
Öğretmen	249	72,0
Okul Yöneticisi	97	28,0
Toplam	346	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev durumu incelendiğinde 97'si (%28,0) okul yöneticisi 249'u (%72) öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	f	%
Erkek	269	49,0
Kız	280	51,0
Toplam	549	100,0

Tablo 4. incelendiğinde araştırmaya katılan 549 öğrencinin 269'u (%49) erkek, 280'i kız (%51,0) öğrencilerden oluşmuştur.

3.3 Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla Çalikoğlu (2012) tarafından geliştirilen "Okul Güvenliği Ölçeği" gerekli izin alınarak kullanılmıştır. Ölçekte 56 madde yer almaktadır. Ölçekte yer alan her bir maddenin karşısında beş seçenekten oluşan davranış sıklığı yer almıştır. Maddeler "Hiç katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Tamamen katılıyorum" şeklinde değerlendirilmiştir.

Ölçek “Bireylerin Fiziksel Güvenliği”, “Psikolojik Güvenlik”, “Toplumsal Güvenlik”, “Fiziksel Çevre Güvenliği” olmak üzere 4 boyuttan oluşmaktadır.

Tablo 5. Güvenirlilik Analizi

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Ön Denemede Güvenirlilik Katsayısı (α)	Çalışmada Güvenirlilik Katsayısı (α)
Fiziksel Güvenlik	9	0,722	0,703
Psikolojik Güvenlik	16	0,748	0,790
Toplumsal Güvenlik	19	0,791	0,832
Fiziksel Çevre Güvenliği	12	0,717	0,734
Genel Toplam Maddeler	56	0,910	0,907

Kaynak: Çalikoğlu (2012)

Çalikoğlu (2012) tarafından yapılan araştırma kapsamında ölçeğin Cronbach alfa katsayıları hesaplandığında sırasıyla; fiziksel güvenlik için .703, psikolojik güvenlik için .790, toplumsal güvenlik için .832, fiziksel çevre güvenliği için .734 ve genel okul güvenliği için ise .907 olarak bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada ise fiziksel güvenlik boyutu .799, psikolojik güvenlik boyutu .853, toplumsal güvenlik boyutu .881, fiziksel çevre güvenliği boyutu .881, ve genel okul güvenliği için ise .959, olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan bu iç tutarlık katsayıları ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

3.4 Verilerin Toplanması

Hazırlanan ölçek formu Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün resmi yazısıyla izin alınarak araştırmacı tarafından 2016-2017 eğitim öğretim yılının 2. döneminde uygulanmıştır. Ölçeğin uygulanmasında eksiksiz bilgi toplamak amacıyla öğrencilere ve öğretmenlere ölçekte yer alan sorularla ilgili açıklamalar yapılmış, araştırmanın amacı ve önemi hakkında bilgi verilmiştir.

3.5 Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan katılımcıların ölçekte yer alan sorulara verdikleri yanıtlar kodlanıp veri istatistik programına girilerek analiz edilmiştir. Ölçekte yer alan maddeler 1,2,3,4,5 şeklinde puanlanmıştır. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler (5,12,14,15,17,20,22,25,28,29,30,31,33,34,35,36,37,38,39,42,43,44,47,48,49,52,54,55) tablolarda başına (T) konularak belirtilmiştir ve ters çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin cevaplarının aritmetik

ortalamalarının değerlendirilmesi için aralıkların eşit olduğu varsayılmıştır, aritmetik ortalamalar için puan aralığı (Puan Aralığı=(En Yüksek Değer–En Düşük Değer)/5 =(5–1)/5 =4/5=0,80) olarak belirlenmiştir. Buna göre ölçek maddelerini değerlendirmek için aşağıdaki tablodaki aralıklar kullanılmıştır.

Tablo 6. 5'li Likert Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

Aralık	Maddeler İçin Aralık
1.00-1.80	Hiç Katılmıyorum
1.81-2.60	Katılmıyorum
2.61-3.40	Kararsızım
3.41-4.20	Katılıyorum
4.21-5.00	Tamamen Katılıyorum

Araştırma grubunun demografik değişkenlere göre frekans ve yüzde dağılımı alınmıştır. Veriler değerlendirilirken istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır.

Araştırma normal dağılım gösterdiği için parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerin ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri; okul güvenliği ölçeğinden aldıkları puanlar cinsiyet, öğretmenlerin okuldaki görevi ve okulun eğitim durumu ve yerleşim alanı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla *bağımsız grup t-testi* (Independent Samples t-Test) uygulanmıştır.

Öğretmenlerin okul güvenliği ölçeğinden aldıkları puanların meslekteki hizmet yılı, okuldaki hizmet yılı, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ve okul mevcudu değişkenlerine göre; öğrencilerin ise okumakta olduğu sınıf ve değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla *tek yönlü varyans analizi* (ANOVA) uygulanmıştır.

Elde edilen verilerde manidarlık minimum $p < ,05$ düzeyinde sınanmış, diğer manidarlık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve araştırma sonucunda elde edilen bulgular araştırmanın amaçlarına uygun tablolar halinde belirtilmiştir.

4. BÖLÜM: BULGULAR

Bu istatistiksel çözümlemelere, elde edilen bulgulara ve yorumlamalara yer verilmiştir.

4.1 Katılımcıların Demografik Özelliklere Göre Dağılımları

Araştırma grubunda yer alan öğretmen ve öğrencilerin demografik özelliklerine ait frekans ve yüzde değerleri gösterilmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Okulun Eğitim Durumu	f	%
İlkokul	188	54,3
Ortaokul	158	45,7
Toplam	346	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptığı okulun eğitim durumuna bakıldığında 188'i (%54,3) ilkökulla, 158'i (% 45,7) ortaokulla görev yapmaktadır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bulunduğu Yerleşim Alanı Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Yerleşim Alanı	f	%
İl merkezi	181	52,3
İlçe merkezi	165	47,7
Toplam	346	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptığı okulun bulunduğu yerleşim alanına göre incelendiğinde 181'i (%52,3) il merkezinde, 165'i (%47,7) ilçe merkezi okullarda görev yapmaktadır.

Tablo 9. Öğretmenlere Göre Okulun Bulunduğu Yerin Ekonomik Durumu Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Ekonomi	f	%
Düşük	70	20,2
Orta	143	41,3
İyi	133	38,4
Toplam	346	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptığı okulun bulunduğu yerin ekonomik durumu incelendiğinde 70'i (%20,2) düşük, 143'ü (%41,3) orta ve 133'ü (%38,4) ekonomik durumu iyi olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Okulun Bulunduğu Yerleşim Alanı Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Yerleşim Alanı	f	%
İl merkezi	255	46,4
İlçe merkezi	294	53,6
Toplam	549	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yerleşim alanları incelendiğinde 255'i (%46,4) il merkezinde, 294'ü (%53,6) ilçe merkezin de yer almaktadır.

Tablo 11. Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Okulun Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Değerleri

Okulun Eğitim Durumu	f	%
İlkokul	108	19,7
Ortaokul	441	80,3
Toplam	549	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim gördüğü okul türüne bakıldığında 108'i (%19,7) ilkokulda, 441'i (%80,3) ortaokulda görev yapmaktadır.

4.2 Birinci Probleme Ait Bulgular

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri frekans, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri

Okul Güvenliği Ölçeği	N	\bar{x}	ss
Fiziki Güvenlik	346	3,94	,438
Psikolojik Güvenlik	346	3,94	,408
Toplumsal Güvenlik	346	4,00	,425
Çevre Güvenliği	346	3,92	,416
Ölçek Genel Ortalama	346	3,96	,400

Tablo 12. incelendiğinde fiziki güvenlik $\bar{x} = 3,94$, psikolojik güvenlik $\bar{x} = 3,94$, toplumsal güvenlik $\bar{x} = 4,00$, çevre güvenliği $\bar{x} = 3,92$ olduğu görülmektedir. Ölçek genelinde ise öğretmen görüşleri $\bar{x} = 3,96$. Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri katılıyorum düzeyindedir.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri frekans, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 13'de gösterilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri

Okul Güvenliği Ölçeği	N	\bar{x}	ss
Fiziki Güvenlik	549	3,37	,576
Psikolojik Güvenlik	549	3,30	,543
Toplumsal Güvenlik	549	3,36	,530
Çevre Güvenliği	549	3,28	,543
Ölçek Genel Ortalama	549	3,33	,529

Tablo 13 incelendiğinde fiziki güvenlik $\bar{x} = 3,37$, psikolojik güvenlik $\bar{x} = 3,30$, toplumsal güvenlik $\bar{x} = 3,36$, çevre güvenliği $\bar{x} = 3,28$ olduğu görülmektedir. Ölçek genelinde ise öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri $\bar{x} = 3,33$. Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri kararsızım düzeyindedir.

4.2.1 Öğretmenlerin Okul Güvenliğine Yönelik Görüşlerinin Maddelere Göre Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Okul Güvenliği Ölçeği“ Fiziksel Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğretmenlerin Ankete Verdiklerin Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Fiziksel Güvenlik												
1-Tuvaletlerin Temizliği	4	1,2	3	,9	26	7,5	116	33,5	197	56,9	4,44	,768
2-Öğrenci Sağlığı	1	,3	5	1,4	32	9,2	105	30,3	203	58,7	4,46	,476
3-Salgın Hastalıklar Konusunda bilgilendirilme.	4	1,2	9	2,6	66	19,1	119	34,4	148	42,8	4,15	,898
4-Kantin Sağlık Temizlik	2	,6	56	16,2	116	33,5	101	29,2	71	20,5	3,53	1,010
5- Koridor ve sınıf temizliğine önem verilmez (T)	76	22,0	143	41,3	91	26,3	33	9,5	3	,9	2,26	,937
6-Beden Temizliği Duyarlılığı	1	,3	31	9,0	87	25,1	160	46,2	67	19,4	3,75	,878
7-Etkinliklerin Sağlıklı Yasam Alışkanlığı Kaz.	1	,3	10	2,9	79	22,8	174	50,3	82	23,7	3,94	,778
8-Kantindeki Ürünlerin Sağlıklı Beslenme Alışkan.	2	,6	56	16,2	115	33,2	121	35,0	52	15,0	3,48	,954
9-Kantinde ve Yemek Alanlarında Temizliği	2	,6	18	5,2	65	18,8	147	42,5	114	32,9	4,02	,883

Araştırmaya katılan öğretmenler Okul Güvenliği Ölçeğinin Fiziksel Güvenlik Alt Boyutunda verdikleri cevaplar incelendiğinde “1-Okulumuzdaki tuvaletlerin temizliğine önem verilir” ($\bar{x} = 4,44$) ve “2-Öğretmenler öğrencilerin sağlığı ile yakından ilgilidir”($\bar{x} = 4,46$), ifadelerine tamamen katılıyorum düzeyinde yanıt vermişlerdir. “3-Okulda salgın hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılır”($\bar{x} = 4,15$), “4- Kantindeki yiyecek ve içeceklerin sağlıklı ve temiz olmasına dikkat edilir”($\bar{x} = 3,53$), “6-Okulda beden temizliğine duyarlılık üst düzeydedir” ($\bar{x} =$

3,75), “7-Okuldaki etkinlikler sağlıklı yaşam alışkanlığı kazanmada yardımcıdır”($\bar{x} = 3,94$, “8-Okul kantinindeki yiyecekler sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir”($\bar{x} = 3,48$) ve “9-Kantinde ve yemek alanlarında temizliğe önem verilir”($\bar{x} = 4,02$) ifadelerine katılıyorum düzeyinde yanıt vermiştir. Öğretmenler “Okul koridorlarının ve sınıfların yeterince temizlenmediği zamanlar olur.” ($\bar{x} = 2,26$) ifadesine katılmıyorum düzeyinde yanıt vermiştir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Okul Güvenliği Ölçeği“ Psikolojik Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğretmenlerin Ankete Verdiklerin Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Psikolojik Güvenlik												
10. Okulun kuralları bilgilendir.	13	3,8	83	24,0	131	37,9	79	22,8	40	11,6	3,14	1,06
11.Okulda kuralları öğrenci görüşleri	2	,6	9	2,6	55	15,9	168	48,6	112	32,4	4,10	,795
12. Öğrenme güçlüğü - engelli olan öğrencileri küçümseme, alay (T)	165	47,7	132	38,2	42	12,1	3	,9	4	1,2	1,70	,804
13. Öğrencilerin yaratıcı fik. desteklenir	10	2,9	11	3,2	91	26,3	106	30,6	128	37,0	3,96	1,01
14. Öğretmenler kendilerine itiraz istememesi (T)	105	30,3	92	26,6	108	31,2	32	9,2	9	2,6	2,27	1,07
15. Bazı öğretmenler öğrencileri okuldan soğutuyor. (T)	186	53,8	133	38,4	23	6,6	1	,3	3	,9	1,56	,709
16.Öğrenciler idarecilere sorunlarını anlatabilir.	2	,6	4	1,2	72	20,8	102	29,5	166	48,0	4,23	,857
17.Öğretmenlerin öğrencilere karşı kırıcı söz ve uygulamaları olur. (T)	179	51,7	127	36,7	31	9,0	7	2,0	2	,6	1,63	,778
18. Derslerde değerlere yer verilir.	10	2,9	52	15,0	89	25,7	111	32,1	84	24,3	3,60	1,09
19. Okulumda öğretmen- öğrenci ilişkileri olumludur.	9	2,6	34	9,8	76	22,0	136	39,3	91	26,3	3,77	1,02
20.Bu okuldaki yöneticiler asla itiraz kabul etmez. (T)	73	21,1	128	37,0	97	28,0	30	8,7	18	5,2	2,40	1,07
21.Öğrenciler kendilerini dinleyecek bir öğretmen bulur.	8	2,3	19	5,5	62	17,9	153	44,2	104	30,1	3,94	,952
22.Öğrencilerden yapabileceğinden fazlasını istiyor. (T)	150	43,4	175	50,6	19	5,5	0	0	2	,6	1,64	,641
23.Öğrencilerin psikolojik sorunlarının çözümünde rehberlik servisi etkilidir.	43	12,4	79	22,8	87	25,1	87	25,1	50	14,5	3,06	1,247
24.Öğrencilerin sportif ve sanatsal faaliyetlere katılımı desteklenir.	14	4,0	26	7,5	73	21,1	104	30,1	129	37,3	3,89	1,114
25.Öğretmenler arasında tartışmaların ve kavgaların yaşandığı olur (T)	216	62,4	122	35,3	6	1,7	1	,3	1	,3	1,41	,574

Araştırmaya katılan öğretmenler Okul Güvenliği Ölçeğinin Psikolojik Güvenlik Alt Boyutunda verdikleri cevaplar incelendiğinde dikkat çekici ifadeler şunlardır;

Öğretmenler “10-Öğrenciler okulun işleyişi ve kuralları ile ilgili olarak bilgilendirilir” ($\bar{x} = 3,14$) ve “23-Öğrencilerin psikolojik sorunlarının çözümünde rehberlik servisi etkilidir” ($\bar{x} = 3,06$) ifadelerine kararsız düzeyde yanıt vermiştir.

Psikolojik Güvenlik Alt Boyutundaki diğer yanıtlar incelendiğinde “16-Öğrenciler okul yöneticilerinin odalarına çekinmeden gidip sorunlarını anlatabilir” ($\bar{x}=4,23$), ifadelerine tamamen katıldıkları görülmektedir.“11-Okulda uygulanacak kurallar belirlenirken öğrenci görüşleri dikkate alınır”($\bar{x}=4,10$), “13-Okulda öğrencilerin yaratıcı fikirleri desteklenir” ($\bar{x}=3,96$), “18-Derslerde saygı, hoşgörü, iyilik gibi insani değerlere yer verilir” ($\bar{x}=3,60$), “19-Okulumda öğretmen- öğrenci ilişkileri olumludur” ($\bar{x}=3,77$), “21-Öğrenciler istediklerinde kendilerini dinleyecek bir öğretmen bulur” ($\bar{x}=3,94$) ve “24-Öğrencilerin sportif ve sanatsal faaliyetlere katılımı desteklenir” ($\bar{x}=3,89$) ifadelerine katılmaktadırlar.

Öğretmenler “12-Öğrenme güçlüğü olan ya da engelli olan öğrencilerin küçümsendiği / alaya alındığı olur” ($\bar{x}=1,70$), “15-Bu okuldaki bazı öğretmenler öğrencileri okuldan soğutuyor” ($\bar{x}=1,56$), “17-Öğretmenlerin öğrencilere karşı gurur kırıcı söz ve uygulamaları olur” ($\bar{x}=1,63$), “22-Bazı derslerde öğretmenler öğrencilerden yapabileceğinden daha fazlasını istiyor” ($\bar{x}=1,64$) ve “25-Öğretmenler arasında ciddi tartışmaların ve kavgaların yaşandığı olur” ($\bar{x}=1,41$) ifadelerine hiç katılmıyorum düzeyinde yanıt vermiştir.

Tablo 16. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okul Güvenliği Ölçeği Toplumsal Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğretmenlerin Ankete Verdiklerin Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Okulda Toplumsal Güvenlik												
26. Okul kuralları açıktır	13	3,8	86	24,9	131	37,9	68	19,7	48	13,9	3,15	1,06
27. Öğrenciler öğretmenlere karşı saygılıdır.	5	1,4	10	2,9	66	19,1	152	43,9	113	32,7	4,03	,874
28 Okulda bazı öğrencilerin uygunsuz kayıt yapılır (T)	171	49,4	144	41,6	29	8,4	1	,3	1	,3	1,60	,678
29. Öğrencilerin okul etkinliklerine katılımının öğrenciler tarafından engellenmesi (T)	132	38,2	102	29,5	89	25,7	12	3,5	11	3,2	2,04	1,03

30. Öğrenciler arasında dedikodu, lakap vb. davranışlar görülür. (T)	98	28,3	79	22,8	118	34,1	43	12,4	8	2,3	2,38	1,09
31. Okula suç aleti ile gelen öğrenciler bulunur. (T)	181	52,3	124	35,8	34	9,8	6	1,7	1	,3	1,62	,757
32. Okul yöneticileri öğrencilerle hoşgörülü bir ilişki kurar.	0	0	9	2,6	54	15,6	97	28,0	186	53,8	4,33	,831
33. Okul yönetimi ve öğretmenler dayığı bir disiplin aracı olarak görür. (T)	184	53,2	138	39,9	24	6,9	0	0	0	0	1,54	,623
34. Okulumda öğrenciler arasında çete kavgaları yaşanır. (T)	92	26,6	78	22,5	109	31,5	57	16,5	10	2,9	2,47	1,13
35. Bazı öğretmenlerin öğrenciler tarafından tehdit edildikleri ya da dövüldükleri olur. (T)	144	41,6	202	58,4	0	0	0	0	0	0	1,58	,494
36. Bazı öğrencilerin diğer öğrencilere karşı tehdit ve baskı uyguladıkları olur. (T)	74	21,4	135	39,0	86	24,9	35	10,1	16	4,6	2,38	1,07
37. Okul eşyalarına öğrenciler zarar verir (T)	95	27,5	160	46,2	59	17,1	21	6,1	11	3,2	2,11	,982
38. Bazı öğrencilerin eşyalarının ya da paralarının zorla alındığı olur. (T)	56	16,2	89	25,7	100	28,9	63	18,2	38	11,0	2,82	1,22
39. Okul yönetiminin öğrenciler arasında yaşanan sorunlara kayıtsız kalması. (T)	141	40,8	121	35,0	62	17,9	21	6,1	1	,3	1,90	,921
40. Disiplin kuralları adaletle uygulanır.	9	2,6	28	8,1	58	16,8	113	32,7	138	39,9	3,99	1,06
41. Okul yönetimi velilerle etkili bir iletişim içindedir.	0	0	11	3,2	28	8,1	105	30,3	202	58,4	4,44	,775
42. Bazı öğrencilerin okul etkinliklerine okul yönetimi ve öğretmenler tarafından engel. (T)	147	42,5	121	35,0	59	17,1	18	5,2	1	,3	1,86	,901
43. Bazı öğrencilerin, başka öğrencilerden korktukları için okula gelemedikleri olur. (T)	145	41,9	119	34,4	50	14,5	26	7,5	6	1,7	1,93	1,00
44. Öğrenciler hakkında okuldaki arkadaşları tarafından internet yoluyla karalama yapılması. (T)	197	56,9	108	31,2	36	10,4	5	1,4	0	0	1,56	,736

Araştırmaya katılan öğretmenler Okul Güvenliği Ölçeğinin Toplumsal Güvenlik Alt Boyutunda verdikleri cevaplar incelendiğinde dikkat çekici ifadeler şunlardır;

Öğretmenler “26-Okul kuralları herkesin anlayabileceği açıklıktadır” ($\bar{x} = 3,15$) ifadesine ve “38-Bazı öğrencilerin eşyalarının ya da paralarının zorla alındığı olur” ($\bar{x} = 2,82$) ifadesine kararsız düzeyde yanıt vermiştir.

Toplumsal Güvenlik Alt Boyutunda; “32-Okul yöneticileri öğrencilerle demokratik ve hoşgörülü bir ilişki kurar” ($\bar{x} = 4,33$) ve “41-Okul yönetimi velilerle etkili bir iletişim içindedir” ($\bar{x} = 4,44$) ifadelerine tamamen katılıyorum düzeyde yanıt

vermişlerdir. “27-Öğrenciler öğretmenlere karşı saygılıdır” ($\bar{x} = 4,03$) ve “40-Disiplin kuralları okulda bütün öğrencilere karşı adaletle uygulanır” ($\bar{x} = 3,99$) ifadelerine katılıyorum düzeyinde yanıt vermişlerdir.

Öğretmenler “28-Okulda bazı öğrencilerin cep telefonu, kamera vb. araçlarla uygunsuz kayıt yaptıkları olur” ($\bar{x} = 1,60$), “31-Okula suç aleti ile gelen öğrenciler bulunur” ($\bar{x} = 1,60$), “33-Okul yönetimi ve öğretmenler dayacağı bir disiplin aracı olarak görür” ($\bar{x} = 1,54$), “35-Bazı öğretmenlerin öğrenciler tarafından tehdit edildikleri ya da dövüldükleri olur” ($\bar{x} = 1,58$) ve “44-Öğrenciler hakkında okuldaki arkadaşları tarafından internet yoluyla karalama yapıldığı ya da iftira atıldığı olur” ($\bar{x} = 1,56$) ifadelerine hiç katılmıyorum düzeyinde yanıt vermişlerdir.

Tablo 17. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okul Güvenliği Ölçeği Fiziksel Çevre Güvenliği Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğretmenlerin Ankete Verdiklerin Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%		
Fiziksel Çevre Güvenliği												
45. Okul binası konum olarak güvenli bir bölgededir.	10	2,9	92	26,6	122	35,3	79	22,8	43	12,4	3,15	1,04
46. Okulumuzda hırsızlık olayları yaşanmaz.	12	3,5	14	4,0	75	21,7	105	30,3	140	40,5	4,00	1,04
47. Öğrencilerin okul çev. sigara içtikleri olur. (T)	102	29,5	92	26,6	114	32,9	27	7,8	11	3,2	2,29	1,070
48. Öğrencilerin okula gelip giderken çevreden sataşmalara uğradıkları olur.	202	58,4	118	34,1	24	6,9	2	,6	0	0	1,50	,652
49. Okul binası öğrencilerin olumsuz davranışlar geliştirmesine uygundur. (T)	222	64,2	99	28,6	21	6,1	3	,9	1	,3	1,45	,676
50. Okul bahçesi okul tehlikeye karşı güvenlidir.	3	,9	13	3,8	64	18,5	81	23,4	185	53,5	4,25	,943
51. Okulun ışıklandırma yeterlidir.	13	3,8	52	15,0	114	32,9	81	23,4	86	24,9	3,51	1,13
52. Okul çevresindeki bazı mekânlar öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir. (T)	96	27,7	122	35,3	79	22,8	34	9,8	15	4,3	2,28	1,10
53. Olağanüstü durumlarla bilgilendirme, eğitim, tatbikat gibi faaliyetler yapılması	8	2,3	18	5,2	56	16,2	156	45,1	108	31,2	3,98	,945
54. Öğrenci olmayanlar okula denetimsiz bir şekilde girebilir. (T)	61	17,6	103	29,8	75	21,7	69	19,9	38	11,0	2,77	1,26
55. Okulun bazı bölgelerinde izdiham yaşandığı olur. (T)	137	39,6	127	36,7	49	14,2	31	9,0	2	,6	1,94	,973
56. Okul çevresindeki trafik düzenlemesi yeterlidir.	4	1,2	8	2,3	30	8,7	101	29,2	203	58,7	4,42	,834

Araştırmaya katılan öğretmenler Okul Güvenliği Ölçeğinin Fiziksel Çevre Güvenliği Alt Boyutunda verdikleri cevaplar incelendiğinde dikkat çekici ifadeler şunlardır;

Öğretmenler “45-Okul binası konum olarak güvenli bir bölgededir” ($\bar{x} = 3,15$) ve “54-Öğrenci olmayanlar okul alanlarına denetimsiz bir şekilde girebilir” ($\bar{x} = 2,77$) ifadelerine kararsız düzeyde yanıt vermiştir. En yüksek ortalamaya ise “56-Okul çevresindeki trafik düzenlemesi yeterlidir.” ($\bar{x} = 4,42$) ifadesi sahiptir.

4.2.2 Öğrencilerin Okul Güvenliğine Yönelik Görüşlerinin Maddelere Göre Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Tablo 18. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin “Okul Güvenliği Ölçeği“ Fiziksel Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğrencilerin Ankete Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsız		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1-Tuvaletlerin Temizliği	8	1,5	37	6,7	144	26,2	237	43,2	123	22,4	3,78	,917
2-Öğrenci Sağlığı	8	1,5	42	7,7	132	24,0	232	42,3	135	24,6	3,81	,943
3-Salgın Hastalıklar Bilgilendirme yapılır.	6	1,1	91	16,6	188	34,2	170	31,0	94	17,1	3,46	,995
4-Kantin Sağlık Temizlik	18	3,3	150	27,3	206	37,5	134	24,4	41	7,5	3,05	,973
5- Koridor , Sınıf temizliği önem verilmez (T)	38	6,9	165	30,1	219	39,9	115	20,9	12	2,2	2,81	,917
6-Beden Temizliği Duyarlılığı	13	2,4	128	23,3	184	33,5	179	32,6	45	8,2	3,21	,969
7-Etkinliklerin Sağlıklı Yaşam Alışkanlığı Kaz.	6	1,1	89	16,2	175	31,9	226	41,2	53	9,7	3,42	,910
8-Kantindeki Ürünlerin Sağlıklı Beslenme Alışkanlıkları	23	4,2	173	31,5	214	39,0	108	19,7	31	5,6	2,91	,948
9-Kantinde ve Yemek Alanlarında Temizliği	9	1,6	81	14,8	176	32,1	192	35,0	91	16,6	3,50	,988

Araştırmaya katılan öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeğinin Fiziksel Güvenliği Alt Boyutunda verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde;

Öğrenciler “4-Kantindeki yiyecek ve içeceklerin sağlıklı ve temiz olmasına dikkat edilir”, ($\bar{x} = 3,05$), “5-Okul koridorlarının ve sınıfların yeterince temizlenmediği zamanlar olur” ($\bar{x} = 2,81$), “6- Okulda beden temizliğine duyarlılık üst düzeydedir” ($\bar{x} = 3,21$) ve “8-Okul kantinindeki yiyecekler sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir” ($\bar{x} = 2,91$) ifadelerine kararsız düzeyde yanıt vermiştir.

Tablo 19. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeği Psikolojik Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğrencilerin Ankete Verdiklerin Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katkılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
10. Okulun kuralları bilgilendirilir.	78	14,2	241	43,9	155	28,2	54	9,8	21	3,8	2,45	,980
11.Okulda kuralları öğrenci görüşleri	11	2,0	73	13,3	196	35,7	201	36,6	68	12,4	3,44	,939
12. Öğrenme güçlüğü - engelli olan öğrencileri küçümseme, alay (T)	116	21,1	240	43,7	150	27,3	39	7,1	4	,7	2,23	,886
13. Öğrencilerin yaratıcı fik. destek	26	4,7	81	14,8	224	40,8	143	26,0	75	13,7	3,29	1,03
14. Öğretmenler kendilerine itiraz istememesi (T)	57	10,4	113	20,6	225	41,0	110	20,0	44	8,0	2,95	1,06
15. Bazı öğretmenler öğrencileri okuldan soğutuyor. (T)	118	21,5	235	42,8	148	27,0	42	7,7	6	1,1	2,24	,912
16.Öğrenciler idarecilere sorunlarını anlatabilir.	9	1,6	52	9,5	125	22,8	224	40,8	139	25,3	3,79	,982
17.Öğretmenlerin öğrencilere karşı gurur kırıcı söz ve uygulamaları olur. (T)	93	16,9	158	28,8	161	29,3	104	18,9	33	6,0	2,68	1,13
18. Derslerde değerlere yer verilir.	47	8,6	149	27,1	186	33,9	130	23,7	37	6,7	2,93	1,05
19. Okulumda öğretmen-öğrenci ilişkileri olumludur.	39	7,1	109	19,9	183	33,3	166	30,2	52	9,5	3,15	1,06
20.Bu okuldaki yöneticiler asla itiraz kabul etmez. (T)	59	10,7	169	30,8	155	28,2	129	23,5	37	6,7	2,85	1,10
21.Öğrenciler kendilerini dinleyecek bir öğretmen bulur.	18	3,3	81	14,8	158	28,8	238	43,4	54	9,8	3,42	,966
22.Öğrencilerden yapabileceğinden fazlasını istiyor. (T)	116	21,1	204	37,2	143	26,0	72	13,1	14	2,6	2,39	1,03
23.Öğrencilerin psikolojik sorunlarının çözümünde rehberlik servisi etkilidir.	140	25,5	160	29,1	128	23,3	94	17,1	27	4,9	2,47	1,18
24.Öğrencilerin sportif ve sanatsal faaliyetlere katılımı desteklenir.	60	10,9	114	20,8	127	23,1	164	29,9	84	15,3	3,18	1,23
25.Öğretmenler arasında tartışma ve kavgaların yaşandığı olur (T)	189	34,4	237	43,2	90	16,4	32	5,8	1	,2	1,94	,869

Araştırmaya katılan öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeğinin Psikolojik Güvenlik Alt Boyutunda verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde;

Öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre “10-Öğrenciler okulun işleyişi ve kuralları ile ilgili olarak bilgilendirilir” ($\bar{x} = 2,45$) ifadesine ve “23-Öğrencilerin psikolojik sorunlarının çözümünde rehberlik servisi etkilidir”($\bar{x} = 2,47$) ifadesine katılmamaktadır. Diğer dikkat çekici yanıtlar ise; “13-Okulda öğrencilerin yaratıcı fikirleri desteklenir” ($\bar{x} = 3,29$), “14-Bu okuldaki öğretmenler kendilerine itiraz edilmesini istemez” ($\bar{x} = 2,95$), “17-Öğretmenlerin öğrencilere

karşı gurur kırıcı söz ve uygulamaları olur” ($\bar{x} = 2,68$), “18-Derslerde saygı, hoşgörü, iyilik gibi insani değerlere yer verilir” ($\bar{x} = 2,93$), “19-Okulumda öğretmen- öğrenci ilişkileri olumludur” ($\bar{x} = 3,15$) ve “20-Bu okuldaki yöneticiler asla itiraz kabul etmez” ($\bar{x} = 2,85$) ifadelerine kararsız düzeyde yanıt vermişlerdir.

Tablo 20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeği Toplumsal Güvenlik Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğrencilerin Ankete Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Toplumsal Güvenlik												
26. Okul kuralları açıktır	78	14,2	223	40,6	154	28,1	71	12,9	23	4,2	2,52	1,02
27. Öğrenciler öğretmenlere saygılıdır.	15	2,7	90	16,4	191	34,8	177	32,2	76	13,8	3,38	1,00
28 Okulda bazı öğrencilerin uygunsuz kayıt yapılır (T)	129	23,5	261	47,5	133	24,2	25	4,6	1	,2	2,10	,816
29. Öğrencilerin okul etkinliklere katılımının öğrenciler tarafından engellenmesi (T)	73	13,3	125	22,8	229	41,7	99	18,0	23	4,2	2,77	1,02
30. Öğrenciler arasında dedikodu, lakap v.b davranışlar görülür. (T)	59	10,7	113	20,6	222	40,4	110	20,0	45	8,2	2,94	1,07
31. Okula suç aleti gelen öğrenciler bulunur. (T)	117	21,3	213	38,8	156	28,4	60	10,9	3	,5	2,31	,944
32. Okul yöneticileri öğrencilerle hoşgörülü bir ilişki kurar.	18	3,3	65	11,8	154	28,1	193	35,2	119	21,7	3,60	1,05
33.Okul yönt. ve öğret. dayanağı bir disiplin aracı olarak görülür. (T)	114	20,8	238	43,4	164	29,9	10	1,8	23	4,2	2,25	,945
34. Okulumda öğrenciler arasında çete kavgaları yaşanır. (T)	41	7,5	103	18,8	180	32,8	168	30,6	57	10,4	3,18	1,08
35.Bazı öğretmenlerin öğrenciler tarafından tehdit edildikleri ya da dövüldükleri olur. (T)	194	35,3	355	64,7	0	0	0	0	0	0	1,65	,478
36. Bazı öğrencilerin diğer öğrencilere karşı tehdit ve baskı uyguladıkları olur. (T)	50	9,1	145	26,4	158	28,8	139	25,3	57	10,4	3,01	1,14
37. Okul eşya öğrenciler zarar verir (T)	60	10,9	187	34,1	184	33,5	102	18,6	16	2,9	2,68	,991
38. Bazı öğrencilerin eşya ya da paralarının zorla alındığı olur. (T)	30	5,5	73	13,3	127	23,1	176	32,1	143	26,0	3,60	1,16
39. Okul yönetimi öğrenciler arasında yaşanan sorunlara kayıtsız kalması. (T)	88	16,0	174	31,7	167	30,4	110	20,0	10	1,8	2,60	1,03
40. Disiplin kuralları adaletle uygulanır.	55	10,0	113	20,6	153	27,9	156	28,4	72	13,1	3,14	1,18
41. Okul yönetimi velilerle etkili bir iletişim içindedir.			48	8,7	163	29,7	189	34,4	149	27,1	3,80	,932
42. Bazı öğrencilerin okul etkinliklerine okul yönetimi ve öğretmenler tarafından engelleme (T)	111	20,2	215	39,2	143	26,0	72	13,1	8	1,5	2,36	,994
43. Bazı öğrencilerin, başka öğrencilerden korktukları için okula gelemedikleri olur. (T)	80	14,6	163	29,7	133	24,2	118	21,5	55	10,0	2,83	1,21
44. Öğrenciler hakkında okuldaki arkadaşları tarafından internet yoluyla karalama yapılması. (T)	147	26,8	207	37,7	161	29,3	32	5,8	2	,4	2,15	,897

Araştırmaya katılan öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeğinin Toplumsal Güvenlik Alt Boyutunda verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde;

Öğrenciler “26-Okul kuralları herkesin anlayabileceği açıklıktadır” ($\bar{x} = 2,52$) ifadesine katılmıyorum düzeyde yanıt vermiştir.

“38-Bazı öğrencilerin eşyalarının ya da paralarının zorla alındığı olur.” ($\bar{x} = 3,60$) ifadesine katılıyorum düzeyde yanıt vermesi oldukça dikkat çekicidir.

Öğrenciler “29-Bazı öğrencilerin okul etkinliklerine (turnuva, yarışma, öğrenci meclisi seçimi vb.) katılımının öğrenciler tarafından engellendiği olur” ($\bar{x} = 2,77$), “30-Öğrenciler arasında dedikodu, lakap takma, söylenti yayma gibi davranışlar sıklıkla görülür” ($\bar{x} = 2,94$), “34-Okulumda öğrenciler arasında çete kavgaları yaşanır” ($\bar{x} = 3,18$), “36-Bazı öğrencilerin diğer öğrencilere karşı tehdit ve baskı uyguladıkları olur” ($\bar{x} = 3,01$), “37-Okul eşyalarına (tuvalet kapıları, sıralar, vb.) öğrenciler tarafından zarar verildiği olur” ($\bar{x} = 2,68$), “40-Disiplin kuralları okulda bütün öğrencilere karşı adaletle uygulanır” ($\bar{x} = 3,14$), “43-Bazı öğrencilerin, başka öğrencilerden korktukları için okula gelemedikleri olur” ($\bar{x} = 2,83$) ifadelerine kararsız düzeyde yanıt vermişlerdir.

Tablo 21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeği Fiziksel Çevre Güvenliği Alt Boyutu İle İlgili Cevapların Dağılımı

Öğrencilerin Ankete Verdiklerin Cevapların Frekans, Yüzde ve Standart Sapma Değerleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsız		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%		
Fiziksel Çevre Güvenliği	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%	\bar{x}	Ss
45. Okul binası konum olarak güvenli bir bölgededir.	69	12,6	219	39,9	174	31,7	66	12,0	21	3,8	2,55	,985
46. Okulumuzda hırsızlık olayları yaşanmaz.	19	3,5	83	15,1	229	41,7	144	26,2	74	13,5	3,31	,998
47. Öğrencilerin okul çevresinde sigara içtikleri olur. (T)	70	12,8	110	20,0	229	41,7	110	20,0	30	5,5	2,85	1,05
48. Öğrencilerin okul çevreden satışmalara uğradıkları olur.	131	23,9	227	41,3	154	28,1	36	6,6	1	,2	2,18	,876
49. Okul binası öğrencilerin olumsuz davranış geliştirmesine uygundur. (T)	157	28,6	204	37,2	144	26,2	37	6,7	7	1,3	2,15	,955
50. Okul bahçesi okul dışından gelecek tehlikelere karşı güvenlidir.	14	2,6	96	17,5	178	32,4	155	28,2	106	19,3	3,44	1,06
51. Okulun ışıklandırma yeterlidir.	36	6,6	175	31,9	189	34,4	112	20,4	37	6,7	2,89	1,02
52. Okul çevresindeki bazı mekânlar öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir. (T)	52	9,5	161	29,3	191	34,8	124	22,6	21	3,8	2,82	1,01

53. Olağanüstü durumlarla bilgilendirme, eğitim, tatbikat gibi faaliyetler yapılması	18	3,3	79	14,4	171	31,1	213	38,8	68	12,4	3,43	,989
54. Öğrenci olmayanlar okul alanlarına denetimsiz bir şekilde girebilir. (T)	23	4,2	92	16,8	168	30,6	158	28,8	108	19,7	3,43	1,10
55. Okulun bazı bölgelerinde izdiham yaşandığı olur. (T)	109	19,9	191	34,8	168	30,6	64	11,7	17	3,1	2,43	1,03
56. Okul çevresindeki trafik düzenlemesi yeterlidir.	8	1,5	54	9,8	162	29,5	182	33,2	143	26,0	3,72	1,00

Araştırmaya katılan öğrencilerin Okul Güvenliği Ölçeğinin Fiziksel Çevre Güvenliği Alt Boyutunda verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde;

Önemli sonuçlardan birisi “54-Öğrenci olmayanlar okul alanlarına denetimsiz bir şekilde girebilir” ifadesine katılıyorum düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yine “45-Okul binası konum olarak güvenli bir bölgededir” ($\bar{x} = 2,55$) ifadesine katılmıyorum düzeyde yanıt vermiştir.

Öğrenciler “47-Öğrencilerin okulun bazı alanlarında ve okul çevresinde sigara içtikleri olur” ($\bar{x} = 2,85$), “51-Okul alanlarındaki ışıklandırma (koridorlar, sınıf, tuvaletler, bahçe vb.) yeterlidir” ($\bar{x} = 2,89$), ve “52-Okul çevresindeki bazı mekânlar (kahvehane, oyun salonu, eğlence mekânı vb.) öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir” ($\bar{x} = 2,82$) ifadelerine kararsız düzeyde yanıt vermiştir.

4.3 İkinci Probleme Ait Bulgular

Tablo 22. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	Öğretmen	346	3,94	,438	16,86	862,48	,000																																												
	Öğrenci	549	3,37	,576				Psikolojik Güvenlik	Öğretmen	346	3,94	,408	20,04	865,91	,000	Öğrenci	549	3,30	,543	Toplumsal Güvenlik	Öğretmen	346	4,00	,425	19,88	842,55	,000	Öğrenci	549	3,36	,530	Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000	Öğrenci	549	3,28	,543	Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000
Psikolojik Güvenlik	Öğretmen	346	3,94	,408	20,04	865,91	,000																																												
	Öğrenci	549	3,30	,543				Toplumsal Güvenlik	Öğretmen	346	4,00	,425	19,88	842,55	,000	Öğrenci	549	3,36	,530	Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000	Öğrenci	549	3,28	,543	Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000	Öğrenci	549	3,33	,529								
Toplumsal Güvenlik	Öğretmen	346	4,00	,425	19,88	842,55	,000																																												
	Öğrenci	549	3,36	,530				Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000	Öğrenci	549	3,28	,543	Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000	Öğrenci	549	3,33	,529																				
Çevre Güvenliği	Öğretmen	346	3,92	,416	19,66	859,67	,000																																												
	Öğrenci	549	3,28	,543				Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000	Öğrenci	549	3,33	,529																																
Ölçek Geneli	Öğretmen	346	3,96	,400	20,117	863,80	,000																																												
	Öğrenci	549	3,33	,529																																															

Araştırmaya katılan öğretmenler ve öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=16,86$; $p=0,000<0,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=20,04$; $p=0,000<0,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=19,88$; $p=0,000<0,05$) ve çevre güvenliği boyutunda ($t=19,66$; $p=0,000<0,05$)

istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur. Söz konusu farklılık öğretmenlerin lehine meydana gelmiştir. Öğretmenler öğrencilere göre okulun daha güvenli olduğunu düşünmektedirler.

4.4 Üçüncü Probleme Ait Bulgular

Tablo 23. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Tanımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel	Öğretmen	249	3,92	,435	-1,44	344	,151
Güvenlik	Okul Yöneticisi	97	4,00	,442			
Psikolojik	Öğretmen	249	3,91	,412	-2,09	344	,037
Güvenlik	Okul Yöneticisi	97	4,01	,390			
Toplumsal	Öğretmen	249	3,97	,429	-2,13	344	,033
Güvenlik	Okul Yöneticisi	97	4,08	,406			
Çevre	Öğretmen	249	3,89	,413	-2,34	344	,020
Güvenliği	Okul Yöneticisi	97	4,00	,415			
Ölçek	Öğretmen	249	3,93	,403	-2,15	344	,032
Geneli	Okul Yöneticisi	97	4,03	,385			

Tablo 23. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin görev tanımı değişkeni açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Testin sonucunda psikolojik güvenlik boyutunda ($t=-1,44$; $p=0,37<0,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=-2,13$; $p=0,33<0,05$), çevre güvenliği boyutunda ($t=-2,34$; $p=0,20<0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur. Okul yöneticileri öğretmenlere göre okulu daha güvenli buldukları söylenebilir.

4.5 Dördüncü Probleme Ait Bulgular

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre incelemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 24'te gösterilmiştir.

Tablo 24. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel	Erkek	183	3,99	,461	2,11	343,95	,035
Güvenlik	Kadın	163	3,89	,405			
Psikolojik	Erkek	183	3,99	,434	2,55	343,27	,011
Güvenlik	Kadın	163	3,88	,369			
Toplumsal	Erkek	183	4,05	,454	2,09	343,25	,037
Güvenlik	Kadın	163	3,95	,386			
Çevre	Erkek	183	3,97	,437	2,50	343,96	,013
Güvenliği	Kadın	163	3,86	,385			
Ölçek	Erkek	183	4,01	,425	2,43	343,45	0,15
Geneli	Kadın	163	3,90	,364			

Tablo 24. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=2,11$; $p=0,35<0,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=2,55$; $p=0,11<0,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=2,09$; $p=0,037<0,05$), çevre güvenliği boyutunda ($t=2,50$; $p=0,013<0,05$) anlamlı farklılık meydana gelmiştir. Söz konusu farklılık erkek öğretmenlerin lehine meydana gelmiştir. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre okullarını daha güvenli buldukları söylenebilir.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 25’de gösterilmiştir.

Tablo 25. Öğrencilerin Okul Güvenliği İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	Erkek	269	3,31	,564	-2,18	547	,030																																												
	Kız	280	3,42	,584				Psikolojik Güvenlik	Erkek	269	3,25	,541	-2,04	547	,042	Kız	280	3,34	,542	Toplumsal Güvenlik	Erkek	269	3,31	,518	-2,14	547	,032	Kız	280	3,41	,537	Çevre Güvenliği	Erkek	269	3,23	,532	-2,19	547	,029	Kız	280	3,33	,551	Ölçek Geneli	Erkek	269	3,28	,519	-2,19	547	,029
Psikolojik Güvenlik	Erkek	269	3,25	,541	-2,04	547	,042																																												
	Kız	280	3,34	,542				Toplumsal Güvenlik	Erkek	269	3,31	,518	-2,14	547	,032	Kız	280	3,41	,537	Çevre Güvenliği	Erkek	269	3,23	,532	-2,19	547	,029	Kız	280	3,33	,551	Ölçek Geneli	Erkek	269	3,28	,519	-2,19	547	,029	Kız	280	3,38	,536								
Toplumsal Güvenlik	Erkek	269	3,31	,518	-2,14	547	,032																																												
	Kız	280	3,41	,537				Çevre Güvenliği	Erkek	269	3,23	,532	-2,19	547	,029	Kız	280	3,33	,551	Ölçek Geneli	Erkek	269	3,28	,519	-2,19	547	,029	Kız	280	3,38	,536																				
Çevre Güvenliği	Erkek	269	3,23	,532	-2,19	547	,029																																												
	Kız	280	3,33	,551				Ölçek Geneli	Erkek	269	3,28	,519	-2,19	547	,029	Kız	280	3,38	,536																																
Ölçek Geneli	Erkek	269	3,28	,519	-2,19	547	,029																																												
	Kız	280	3,38	,536																																															

Tablo 25. incelendiğinde öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=-2,18$; $p=0,30<0,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=-2,04$; $p=0,42<0,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=-2,14$; $p=0,032<0,05$), çevre güvenliği boyutunda ($t=-2,19$; $p=0,029<0,05$) anlamlı farklılık meydana gelmiştir. Söz konusu farklılık kız öğrenciler lehine meydana gelmiştir. Kız öğrenciler okulu erkek öğrencilere göre okulu daha güvenli bulduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğretim kademesi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Yaptıkları Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	İlkokul	188	4,03	,405	4,34	344	,000																																												
	Ortaokul	158	3,83	,452				Psikolojik Güvenlik	İlkokul	188	4,02	,354	4,07	297,59	,000	Ortaokul	158	3,84	,446	Toplumsal Güvenlik	İlkokul	188	4,09	,370	4,25	299,03	,000	Ortaokul	158	3,90	,462	Çevre Güvenliği	İlkokul	188	4,01	,363	4,30	300,15	,000	Ortaokul	158	3,81	,451	Ölçek Geneli	İlkokul	188	4,04	,347	4,52	344	,000
Psikolojik Güvenlik	İlkokul	188	4,02	,354	4,07	297,59	,000																																												
	Ortaokul	158	3,84	,446				Toplumsal Güvenlik	İlkokul	188	4,09	,370	4,25	299,03	,000	Ortaokul	158	3,90	,462	Çevre Güvenliği	İlkokul	188	4,01	,363	4,30	300,15	,000	Ortaokul	158	3,81	,451	Ölçek Geneli	İlkokul	188	4,04	,347	4,52	344	,000	Ortaokul	158	3,85	,435								
Toplumsal Güvenlik	İlkokul	188	4,09	,370	4,25	299,03	,000																																												
	Ortaokul	158	3,90	,462				Çevre Güvenliği	İlkokul	188	4,01	,363	4,30	300,15	,000	Ortaokul	158	3,81	,451	Ölçek Geneli	İlkokul	188	4,04	,347	4,52	344	,000	Ortaokul	158	3,85	,435																				
Çevre Güvenliği	İlkokul	188	4,01	,363	4,30	300,15	,000																																												
	Ortaokul	158	3,81	,451				Ölçek Geneli	İlkokul	188	4,04	,347	4,52	344	,000	Ortaokul	158	3,85	,435																																
Ölçek Geneli	İlkokul	188	4,04	,347	4,52	344	,000																																												
	Ortaokul	158	3,85	,435																																															

Tablo 26. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları öğretim kademesi değişkeni açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=4,34$; $p=0,00<0,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=4,07$; $p=0,00<0,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=4,25$; $p=0,00<0,05$) ve çevre güvenliği boyutunda ($t=4,30$; $p=0,00<0,05$) anlamlı farklılık meydana gelmiştir. İlkokullarda görev yapan öğretmenler ortaokullarda görev yapan öğretmenlere göre okullarını daha güvenli bulmaktadırlar.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü öğretim kademesi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördüğü Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																												
Fiziksel Güvenlik	İlkokul	108	3,66	,483	6,67	188,82	,000																																												
	Ortaokul	441	3,30	,576				Psikolojik Güvenlik	İlkokul	108	3,62	,445	7,18	547	,000	Ortaokul	441	3,22	,536	Toplumsal Güvenlik	İlkokul	108	3,67	,444	7,01	547	,000	Ortaokul	441	3,29	,522	Çevre Güvenliği	İlkokul	108	3,58	,453	6,62	547	,000	Ortaokul	441	3,21	,539	Ölçek Geneli	İlkokul	108	3,64	,436	7,00	547	,000
Psikolojik Güvenlik	İlkokul	108	3,62	,445	7,18	547	,000																																												
	Ortaokul	441	3,22	,536				Toplumsal Güvenlik	İlkokul	108	3,67	,444	7,01	547	,000	Ortaokul	441	3,29	,522	Çevre Güvenliği	İlkokul	108	3,58	,453	6,62	547	,000	Ortaokul	441	3,21	,539	Ölçek Geneli	İlkokul	108	3,64	,436	7,00	547	,000	Ortaokul	441	3,25	,523								
Toplumsal Güvenlik	İlkokul	108	3,67	,444	7,01	547	,000																																												
	Ortaokul	441	3,29	,522				Çevre Güvenliği	İlkokul	108	3,58	,453	6,62	547	,000	Ortaokul	441	3,21	,539	Ölçek Geneli	İlkokul	108	3,64	,436	7,00	547	,000	Ortaokul	441	3,25	,523																				
Çevre Güvenliği	İlkokul	108	3,58	,453	6,62	547	,000																																												
	Ortaokul	441	3,21	,539				Ölçek Geneli	İlkokul	108	3,64	,436	7,00	547	,000	Ortaokul	441	3,25	,523																																
Ölçek Geneli	İlkokul	108	3,64	,436	7,00	547	,000																																												
	Ortaokul	441	3,25	,523																																															

Tablo 27. incelendiğinde öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü öğretim kademesi değişkeni açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda fiziksel güvenlik boyutunda ($t=6,67$; $p=0,00<0,05$), psikolojik güvenlik boyutunda ($t=7,18$;

$p=0,00<0,05$), toplumsal güvenlik boyutunda ($t=7,01$; $p=0,00<0,05$) ve çevre güvenliği boyutunda ($t=6,62$; $p=0,00<0,05$) anlamlı farklılık meydana gelmiştir. İlkokullarda öğrenim gören öğrenciler ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere göre okullarını daha güvenli bulmaktadırlar.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları okulun yerleşim alanı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel Güvenlik	İl Merkezi	181	3,97	,444	1,37	344	,169
	İlçe Merkezi	165	3,91	,429			
Psikolojik Güvenlik	İl Merkezi	181	3,96	,417	1,29	344	,198
	İlçe Merkezi	165	3,91	,397			
Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	181	4,03	,423	1,33	344	,183
	İlçe Merkezi	165	3,97	,426			
Çevre Güvenliği	İl Merkezi	181	3,94	,422	1,07	344	,285
	İlçe Merkezi	165	3,89	,410			
Ölçek Geneli	İl Merkezi	181	3,98	,406	1,33	344	,182
	İlçe Merkezi	165	3,93	,393			

Tablo 28. incelendiğinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü okulun yerleşim birimi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t-testi sonuçları Tablo 29’da gösterilmiştir.

Tablo 29. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördükleri Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup T- Testi Sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p
Fiziksel Güvenlik	İl Merkezi	255	3,38	,631	,351	495,58	,726
	İlçe Merkezi	294	3,36	,525			
Psikolojik Güvenlik	İl Merkezi	255	3,30	,596	,014	494,34	,989
	İlçe Merkezi	294	3,30	,494			
Toplumsal Güvenlik	İl Merkezi	255	3,37	,577	,172	499,39	,863
	İlçe Merkezi	294	3,36	,486			
Çevre Güvenliği	İl Merkezi	255	3,28	,599	,068	491,47	,946
	İlçe Merkezi	294	3,29	,491			
Ölçek Geneli	İl Merkezi	255	3,33	,583	,110	547	,912
	İlçe Merkezi	294	3,33	,479			

Tablo 29. incelendiğinde öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ile okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin meslekteki kıdem yılı değişkenine ait betimsel analiz tablosu aşağıda gösterilmiştir.

4.6 Beşinci Probleme Ait Bulgular

Tablo 30.Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
1-5 yıl	31	3,78	,523	31	3,77	,616	31	3,83	,601	31	3,72	,589
6-10 yıl	37	3,90	,428	37	3,91	,371	37	3,98	,381	37	3,88	,328
11-15yıl	99	3,93	,451	99	3,92	,408	99	3,98	,434	99	3,91	,418
16-20yıl	87	3,97	,376	87	3,92	,322	87	4,00	,363	87	3,92	,360
21 yıl +	92	3,99	,445	92	4,04	,392	92	4,10	,402	92	4,02	,407
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 31. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Güvenliğinin Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Yılı Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		ANOVA					
Kıdem		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,244	4	,311	1,633	,166	
	Grup İçi	64,983	341	,191			
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	1,884	4	,471	2,884	,023	A-E
	Grup İçi	55,677	341	,163			
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	1,830	4	,458	2,572	,038	A-E
	Grup İçi	60,653	341	,178			
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	2,145	4	,536	3,166	,014	A-E
	Grup İçi	57,773	341	,169			
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	1,761	4	,440	2,798	,026	A-E
	Grup İçi	53,661	341	,157			
	Toplam	55,422	345				

A:1-5 yıl arası B:6-10 yıl arası C:11-15 yıl arası D:16-20 yıl arası E:21 yıldan fazla

Tablo 31'e göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin kıdem yılı ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Psikolojik Güvenlik ($F=_{2,884} P< 0,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{2,572} P< 0,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{3,166} P< 0,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 21 yıldan fazla kıdem yılına

sahip öğretmenler 1-5 hizmet yılına sahip öğretmenlere göre okulu daha güvenli bulduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okuldaki hizmet yılı değişkenine ait betimsel analiz tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 32. Öğretmenlerin Okuldaki Hizmet Yılına Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
1-3 yıl	180	3,90	,432	180	3,88	,423	180	3,93	,429	180	3,85	,424
4-8 yıl	101	3,97	,435	101	3,96	,369	101	4,04	,406	101	3,96	,385
9-15 yıl	27	3,90	,413	27	3,84	,265	27	3,91	,308	27	3,82	,278
16-20 yıl	18	4,14	,469	18	4,19	,410	18	4,26	,443	18	4,17	,410
21 yıl +	20	4,11	,448	20	4,28	,381	20	4,33	,370	20	4,27	,403
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 33. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Güvenliğinin Öğretmenlerin Okuldaki Hizmet Süresi Açısından Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Hizmet Süresi		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,737	4	,434	2,296	,059	
	Grup İçi	64,491	341	,189			
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	4,385	4	1,096	7,030	,000	D-A,C
	Grup İçi	53,175	341	,156			
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	4,524	4	1,131	6,655	,000	D-A,C
	Grup İçi	57,958	341	,170			
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	4,824	4	1,206	7,464	,000	D-A,C
	Grup İçi	55,094	341	,162			
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	3,981	4	,995	6,598	,000	D-A,C
	Grup İçi	51,441	341	,151			
	Toplam	55,422	345				

A:1-3 yıl arası B:4-8 yıl arası C:9-15 yıl arası D:16-20 yıl arası E: 21 yıldan fazla

Tablo 33'e göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin okuldaki hizmet süreleri ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Psikolojik Güvenlik ($F=_{7,030}$ $P< 0,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{6,655}$ $P< 0,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{7,464}$ $P< 0,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 16-20 yıl arasında aynı okulda görev yapan öğretmenler 1-3 ve 9-15 yıl arası görev yapan öğretmenlere göre daha güvenli bulmaktadır. Yine 21 yıldan fazla aynı okulda görev

yapan öğretmenler 1-3 yıl, 4-8 yıl ve 9-15 yıl arası görev yapan öğretmenlere göre okulu daha güvenli buldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine ait betimsel analiz tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 34. Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
Düşük	70	3,84	,386	70	3,84	,365	70	3,90	,387	70	3,81	,387
Orta	143	3,92	,459	143	3,93	,433	143	3,99	,451	143	3,91	,436
İyi	133	4,02	,428	133	3,99	,395	133	4,07	,405	133	3,99	,398
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 35. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okulun Bulunduğu Sosyo-Ekonomik Düzeyi Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		ANOVA					
Ekonomik Durum		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,572	2	,786	4,169	,016	C-A
	Grup İçi	64,656	343	,189			
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	1,078	2	,539	3,275	,039	C-A
	Grup İçi	56,482	343	,165			
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	1,450	2	,725	4,075	,018	C-A
	Grup İçi	61,033	343	,178			
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	1,476	2	,738	4,331	,014	C-A
	Grup İçi	58,442	343	,170			
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	1,355	2	,677	4,298	,014	C-A
	Grup İçi	54,067	343	,158			
	Toplam	55,422	345				

A:Düşük sosyo ekonomik düzey B:Orta sosyo ekonomik düzey C:İyi sosyo ekonomik düzey

Tablo 35'e göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin görev yaptıkları okulun ekonomik durumu ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Fiziksel Güvenlik ($F=_{4,169} P < 0,05$), Psikolojik Güvenlik ($F=_{3,275} P < 0,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{4,075} P < 0,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{4,331} P < 0,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre iyi sosyo ekonomik düzeyde olan okullar düşük sosyo ekonomik düzeyde olan okullara göre daha güvenli oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin okul mevcudu değişkenine ait betimsel analiz tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 36. Okul Mevcuduna Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
100-200	30	4,04	,514	30	3,99	,440	30	4,05	,463	30	3,97	,429
201-300	133	3,98	,407	133	3,98	,370	133	4,06	,391	133	3,97	,376
301-400	80	3,93	,452	80	3,96	,412	80	4,01	,422	80	3,92	,430
401-500	48	3,93	,485	48	3,93	,502	48	3,98	,506	48	3,89	,500
500+	55	3,82	,385	55	3,78	,351	55	3,86	,391	55	3,79	,385
	346	3,94	,438	346	3,94	,408	346	4,00	,425	346	3,92	,416

Tablo 37. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okul Mevcudu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		ANOVA					
Okul Mevcudu		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	1,303	4	,326	1,710	,147	
	Grup İçi	64,925	341	,190			
	Toplam	66,228	345				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	1,782	4	,445	2,724	,029	B-E
	Grup İçi	55,778	341	,164			
	Toplam	57,560	345				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	1,586	4	,397	2,221	,066	
	Grup İçi	60,896	341	,179			
	Toplam	62,483	345				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	1,357	4	,339	1,976	,098	
	Grup İçi	58,561	341	,172			
	Toplam	59,918	345				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	1,506	4	,376	2,381	,051	
	Grup İçi	53,916	341	,158			
	Toplam	55,422	345				

A:100-200 B:201-300 C:301-400 arası D:401-500 arası E: 500 den fazla

Tablo 37'ye göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğretmenlerin görev yaptıkları okulun mevcudu ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Psikolojik Güvenlik ($F=_{2,724}$ $P< 0,05$) alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre öğrenci mevcudu 201-300 arasında olan okullar 500 den fazla öğrenciye sahip okullara göre daha güvenli olduğu söylenebilir.

4.7 Altıncı Probleme Ait Bulgular

Öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi değişkenine ait betimsel analiz tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 38. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Ait Betimsel Analiz Tablosu

	Fiziksel Güvenlik			Psikolojik Güvenlik			Toplumsal Güvenlik			Çevre Güvenliği		
	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.	N	Ort.	Ss.
4.sınıf	108	3,66	,483	108	3,62	,445	108	3,67	,444	108	3,58	,453
5.Sınıf	119	3,41	,588	119	3,31	,584	119	3,38	,558	119	3,30	,587
6.Sınıf	107	3,28	,589	107	3,23	,565	107	3,29	,549	107	3,22	,551
7.Sınıf	109	3,22	,644	109	3,14	,569	109	3,22	,558	109	3,15	,577
8.Sınıf	106	3,26	,450	106	3,18	,387	106	3,25	,391	106	3,16	,407
Total	549	3,37	,576	549	3,30	,543	549	3,36	,530	549	3,28	,543

Tablo 39. Öğrencilerin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Değişkeni Açısından Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

ANOVA							
Sınıf Düzeyi		Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	P	Fark (I-J)
Fiziksel Güvenlik	Gruplar Arası	13,512	4	3,378	10,885	,000	A-B,C,D
	Grup İçi	168,821	544	,310			
	Toplam	182,333	548				
Psikolojik Güvenlik	Gruplar Arası	15,772	4	3,943	14,670	,000	A-B,C,D
	Grup İçi	146,217	544	,269			
	Toplam	161,989	548				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar Arası	14,394	4	3,599	14,016	,000	A-B,C,D
	Grup İçi	139,669	544	,257			
	Toplam	154,064	548				
Çevre Güvenliği	Gruplar Arası	13,727	4	3,432	12,577	,000	A-B,C,D
	Grup İçi	148,432	544	,273			
	Toplam	162,159	548				
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	14,463	4	3,616	14,111	,000	A-B,C,D
	Grup İçi	139,396	544	,256			
	Toplam	153,860	548				

A= 4. Sınıf B= 5. Sınıf C= 6. Sınıf D= 7. Sınıf E= 8. Sınıf

Tablo 39'a göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin sınıf düzeyi ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında Fiziksel Güvenlik ($F=_{10,885}$ $P< 0,05$), Psikolojik Güvenlik ($F=_{14,670}$ $P< 0,05$), Toplumsal Güvenlik ($F=_{14,016}$ $P< 0,05$), ve Çevre Güvenliği ($F=_{12,577}$ $P< 0,05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Farkın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 4.sınıfta öğrenim gören öğrenciler 5-6-7 ve 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre okullarını daha güvenli bulmaktadırlar.

5. BÖLÜM: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları ışığında ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

5.1 Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada Uşak ilindeki ilkokul ve ortaokullarda okul güvenliğine ilişkin okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci görüşleri incelenmiştir. Bu bölümde de bu araştırmaya yönelik sonuçlara ve tartışmalara yer verilmiştir.

Öğretmenler öğrencilere göre okulları daha güvenli bulmaktadır. Katılımcıların kendi yaşantılarına göre okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin farklı olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrenciler ile öğretmenler arasında yeterli iletişim sağlanamadığı, öğrencilerin yaşadıkları problemleri ve güvenlik sorunlarını öğretmenleriyle yeterince paylaşmadığı söylenebilir. Bu bulgu Sürücü vd. (2018) yaptıkları araştırma ile de örtüşmektedir. Sürücü vd. (2018) öğretmenlerin öğrencilere göre okul güvenliği algılarının daha olumlu olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcıların cinsiyete göre okul güvenliği ile ilgili düşüncelerine bakıldığında erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre tüm alt boyutlarda okulu daha güvenli bulmaktadırlar. Bu bulgulara paralel olarak Çankaya'nın (2010) 2009-2010 eğitim öğretim yılında Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde belirli il merkezlerinde yaptığı çalışmada erkek öğretmenlerin ve kadın öğretmenlerin okul güvenliği, okul güvenliğine bağlı kaygı, motivasyon ve iş doyumunu ile ilgili görüşleri arasında anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre okul güvenliğine daha fazla katılmışlardır. Bahçi (2014) ve Demirtaş (2007) yaptıkları araştırmalarda erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre okul güvenliği konusunda daha olumlu yaklaşıtlarını saptamıştır. Kadın öğretmenlerin daha fazla duygusal olmasından dolayı okul güvenliğine ilişkin görüşlerini etkilediği düşünülmektedir. Bu bulgulardan farklı olarak Erçek (2018), Barış (2018), Yorulmaz (2015), Uluğ (2015), Göksoy vd. (2013), Kelling (2006) öğretmenlerin cinsiyet ile okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında bir ilişki tespit edilmemiştir.

Öğrenciler açısından değerlendirildiğinde tüm alt boyutlarda kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okulu daha güvenli bulmaktadırlar. Çalikoğlu (2012), Yılmaz

(2010), Varjas, Henrich ve Meyers (2009), Özer (2006) ve Geyin'in (2007) yaptıkları çalışmalarda benzer bulgular elde etmiştir. Erkek öğrencilerin arkadaşları ile şiddet ve kavga olaylarıyla daha çok karşılaştığından okul iklimini güvensiz algıladığı düşünülmektedir. Turner (2018) ise öğrencilerin güvenlik alguları ile cinsiyet arasında bir ilişki tespit etmemiştir.

Okul yöneticileri öğretmenlere göre okullarını Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik ve Çevre Güvenliği alt boyutlarında daha güvenli bulmaktadırlar. Geyin'in (2007) çalışmasında "Eğitimciler Okul Güvenliği Ölçeği" alt boyutlarının tümünde okul yöneticilerinin okullarını öğretmenlere nazaran çok manidar düzeyde güvenli algıladığını sonucuna ulaşmıştır. Okul yöneticilerinin görevlerinden birisi olan okul güvenliği konusunda birinci derecede sorumluluklarının olmasından dolayı okulu daha güvenli buldukları söylenebilir.

İlkokulda görev yapan öğretmen ve öğrenim gören öğrenciler, ortaokulda görev yapan öğretmen ve öğrenim gören öğrencilere göre okulu tüm alt boyutlarda okulu daha güvenli buldukları sonucu ortaya çıkmıştır. İlkokul öğrencilerinin yaş olarak ortaokul öğrencilerine göre küçük olmasından dolayı okul güvenliğini tehdit edebilecek şiddet vb. unsurların pek fazla yaşanmadığı düşüncelerini etkilediği düşünülmektedir. Ortaokul öğrencileri ise fiziksel olarak ergenliğe geçiş dönemi olması nedeniyle öğrencilerin fiziksel ve duygusal yönden değişim içerisinde olduğundan dolayı sorunlar yaşadıkları düşünülmektedir. Bahçi (2014) yaptığı çalışmada öğretmen algılarına göre toplumsal güvenlik alt boyutunda benzer bulgular elde etmiştir

Öğretmenlerin ve öğrencilerin okullarının bulunduğu yerleşim birimi okul güvenliğiyle ilgili düşüncesini etkilememiştir.

Okulların güvenliği konusunda öğretmenlerin mesleki kıdemi Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik ve Çevre Güvenliği alt boyutlarında okul güvenliği düşüncesini etkilemiştir. Mesleki kıdemi 21 yıldan fazla olan öğretmenler meslekte 1-5 yıl kıdem süresine sahip öğretmenlere oranla okulu daha güvenli buldukları söylenebilir. Barış (2018) yaptığı çalışmada da Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutunda kıdem süresi bakımından anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Bahçi (2014) yaptığı çalışmada Okulda Fiziksel/ Bedensel Güvenlik alt boyutunda ve Okulda Fiziksel Ortam / Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutunda anlamlı farklılaşma tespit ettiği görülmektedir. Öğretmenlerin kıdeminin arttıkça güvenlik ortalamasının

arttığını gözlemlemiştir. Bu bulgulardan farklı olarak Erçek (2018) öğretmenlerin genel okul güvenliği algısında şiddete bağlı okul güvenliği alt boyutunda ve çevreye bağlı okul güvenliği alt boyutunda 11 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenlerin 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan öğretmenlere göre güvenlik algısının daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Kelling (2006) çalışmasında 4-5 yıl öğretmenlik tecrübesi olan öğretmenlerin, 6-10 yıl öğretmenlik tecrübesi olan öğretmenlerden daha fazla saldırı, hırsızlık ve sözlü suistimal gibi davranışlara maruz kaldığını tespit etmiştir. Mesleki tecrübenin artması okullarda karşılaşılabilecek sorunlarla mücadeleye katkı sağladığı düşünülmektedir. Yine bu bulgulardan farklı olarak Uluğ (2015) ve Demirtaş (2007) ise okul güvenliği ile mesleki kıdem arasında bir ilişki tespit etmemiştir.

Hizmet yılı açısından psikolojik güvenlik, toplumsal güvenlik, çevre güvenliği alt boyutunda okuldaki hizmet süresi 21 yıldan fazla olanlar 1-3 yıl 4-8 yıl ve 9-15 yıl olan öğretmenlere göre daha güvenli bulmaktadır. 16-20 yıl arası okulda hizmet süresi olan öğretmenler 1-3 ve 9-15 yıl olanlara göre okulu daha güvenli bulmaktadır. Öğretmenlerin okuldaki hizmet yılı arttıkça okulu daha güvenli bulduğu belirlenmiştir. Bahçi (2014) çalışmasında okulda ruh sağlığı/psikolojik güvenlik alt boyutu hariç diğer tüm alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı farklılaşma tespit etmiştir. Okulda çalışma süresi arttıkça puanın da arttığını tespit etmiştir. Elde edilen bulguların birbirini desteklediğini söylemek mümkündür. Öğretmenlerin okulu geçen yıllar içerisinde daha iyi tanıyıp güvenlik risklerine daha hâkim olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin görüşlerine göre tüm boyutlarda okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik durumu iyi olan okullar düşük düzeyde olanlara göre daha güvenli bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan bir çevredeki okullardaki öğrenciler kendilerine daha fazla imkânlar sunulması, becerileri, tutum ve davranışları daha iyi bir çevre ortamında şekillendiği için bu okullarda daha az güvenlik sorunu yaşandığı söylenebilir.

Psikolojik güvenlik alt boyutunda okul mevcudu düşük olan okullar mevcudu fazla olan okullara göre okullarının daha güvenli olduğu bulunmuştur. Barış (2018), Can (2014) ve Geyin (2007) çalışmasında benzer bulgulara rastlamıştır. Öğrenci sayısının artmasıyla öğrencilerin kontrol edilmesinin zor olduğu, dolayısıyla sorunlara daha sık rastlanabileceği söylenebilir. Öğrenci mevcudunun azlığı öğrencileri daha iyi tanıma ve kontrol altında tutabilmeyi kolaylaştırabilir. Öğrenci mevcudunun okul güvenliğini etkilediği sonucuna varılmıştır.

4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler tüm boyutlarda 5-6-7-8. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha okulu daha güvenli bulmaktadır. İlkokul öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre daha az sorunla karşılaştığı için güvenlik hakkındaki görüşlerini etkilediği düşünülmektedir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde okul güvenliği hususunda görüş ayrılıkları yaşandığı görülmektedir. Bu araştırma ile okulların güvenlik zafiyetleri noktasında dikkat edilmesi gereken önemli bulgular elde edilmiştir.

5.2 Uygulayıcılar İçin Öneriler

1. Okul yönetimi belirli aralıklarla okul güvenliğiyle ilgili araştırmalar yaparak sorunu ortaya koyabilir.

2. Ortaokul öğrencilerinin ergenlik sürecinde olması nedeniyle yaşanabilecek okul güvenliği ile ilgili problemleri azaltmak için rehberlik faaliyetlerine daha çok önem verilmelidir

3. Mesleki kıdemi düşük öğretmenler ve okula yeni gelen öğretmenlerin okul hakkında ve okulun güvenlik riskleri konusunda daha iyi bilgilendirilmelidir.

4. Okul mevcudu fazla olan okulların güvenlik riskleri oluşturması nedeniyle gerekli tedbirler alınmalıdır.

5.3 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Okul güvenliği konusunda farklı eğitim kademelerinde il ilçe genelinde öğretmen, öğrenci veya veliler üzerinde farklı araştırmalar nitel veya nicel olarak gerçekleştirilebilir. Bu araştırmalar belli aralıklarla tekrar edilebilir ve okul güvenliğini etkileyen etkenler ortaya çıkarılabilir. Türkiye genelinde okul güvenliğini analizleri yapılabilir.

2. Okul güvenliğini etkileyen sorunların hepsi ayrı araştırma yapılması gerekli alanlardır. Okul güvenliğinin değişik boyutları üzerinde farklı değişkenlerle araştırmalar yapılabilir.

3. İl, ilçe milli eğitim müdürlükleri bünyesindeki okulların güvenlik analizlerini çıkarmalı güvenlik sorunu fazla olan okullarla ilgili araştırmalar yapılabilir. Yine güvenli olarak kabul edilen okulların bunu nasıl gerçekleştirdikleri araştırılabilir.

4. Eğitimde yapılan farklı projelerin okul güvenliğine etkisi araştırılabilir.

6. KAYNAKÇA

- Acarbay, F. Y. (2006). *Kapsamlı Okul İklimini Değerlendirme Ölçeğinin (Öğrenci Formu) Türkçe Dilsel Eşdeğerlik Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi.
- Akiba, M., ve Han, S. (2007). Academic differentiation, school achievement and school violence in the USA and South Korea. *Compare*, 37(2), 201-219.
- Aksoy, A. (2007). Suça itilen çocuklar. *Yeniden Sağlık ve Eğitim Dergisi*, 331-359.
- Akyol, E. Y. (2015). Okul güvenliği ile ilgili yapılan çalışmaların incelemesi. *Journal of Turkish Educational Sciences*, 13(1), 1-12.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Aslantürk, İ. (2018). *Ekolojik Temelli Okul Güvenliği Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atlas, R. (2002). *Designing Safe Schools* Miami: Atlas Safety ve Security Design Inc.
- Avcı, A. (2010). Aile yapısı ve atmosferinin okul şiddetine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(19), 7-52.
- Aviles, A. M., Anderson, T. R., & Davila, E. R. (2006). Child and adolescent social-emotional development within the context of school. *Child and Adolescent Mental Health*, 11(1), 32-39.
- Ayar, N. (2010). *Okul Güvenliği Sorununa Farklı Bir Yaklaşım: Okul Polisi Uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.
- Aygüç, F. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Zorbalık Eğilimlerinin Aile İçi Şiddet Görme Durumuna Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayık, İ. (2014). *Ortaokullarda Şiddet Okul İklimi Arasındaki İlişki (Konya İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya Mevlana Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayık, A., ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446.

- Ayyıldız, A. (2015). *Okul Güvenliğinin Sağlanmasında Nöbetçi Öğretmen Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Bahçeşehir Üniversitesi (2013). *Bahçeşehir Üniversitesi City Security Group okul güvenliği araştırması*.<http://www.bahcesehir.edu.tr/icerik/2162turkiyedeokul-gunligi-arastirma-sonuclari-yayinlandi>. (Erişim tarihi: 11.10.2018).
- Bahçi, C. (2014). *İlköğretim Kademesinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliğine Yönelik Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Balcı, A. (2001). *Etkili Okul Okul Geliştirme*.(2.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balyer, A. (2012). Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 75-93.
- Barış, A. (2018). *Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algularının Değerlendirilmesi: Kastamonu İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başar, M., ve Çetin, Ö. (2013). İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin zorba davranışlara başvurma düzeyleri bu davranışları öğrenme ortamları üzerine bir araştırma. *NWSA- Education Sciences*, 8(4), 471-488.
- BBC (2019) Eirias High School: Boy charged with attempted murder. <https://www.bbc.com/news/uk-wales-47225697>. (Erişim 15.01.2019).
- Bloomberg (2017). *Dünya uyuşturucu raporu açıklandı*. <http://www.bloomberght.com/haberler/haber/2025009-dunya-uyusturucu-raporu-aciklandi>. (Erişim Tarihi 22.06.2018).
- Bradshaw, C. P., Waasdorp, T. E., Debnam, K. J., & Johnson, S. L. (2014). Measuring school climate in high schools: A focus on safety, engagement, and the environment. *Journal of School Health*, 84(9), 593-604.
- Brumfield-Sanders, T. M. (2017). *Safety First: A Quantitative Study On Teachers' Perceptions of School Climate In Rural Louisiana Schools*. Doctoral Dissertation, Northcentral University, ABD.
- Brookmeyer, K. A., Fant, K. A., & Henrich, C. C. (2006). Schools, parents, and youth violence: A multilevel, ecological analysis. *Journal of Clinical Child And Adolescent Psychology*, 35(4), 504-514.

- Booren, L. M., Handy, D. J., & Power, T. G. (2011). Examining perceptions of school safety strategies, school climate, and violence. *Youth Violence And Junile Justice*, 9(2), 171-187.
- Boztuğ, Ö., ve Akyol, B. (2017). İlkokullarda yönetici öğretmen görüşlerine göre okul güvenliği (Aydın ili Efeler ilçesi örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (1), 74-95.
- Bucher, K. T., & Manning, M. L. (2005). Creating safe schools. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 79(1), 55-60.
- Buluç, B. (2013). *Eğitim Yönetiminde Kuram Uygulamalar (S. Özdemir, Ed.)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2014). *Liselerde Çalışan Öğretmen Yöneticilerin Okul Güvenliği Konusundaki Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Cantillon, D. (2006). Community social organization, parents, and peers as mediators of perceived neighborhood block characteristics on delinquent and prosocial activities. *American Journal of Community Psychology*, 37(1-2), 111-127.
- Connell, N. M. (2018). Fear of crime at school: Understanding student perceptions of safety as function of historical context. *Youth Violence And Junile Justice*, 16(2), 124-136.
- Çankaya, İ. H. (2010). *Okul Güvenliğinin İlköğretim Okulları Öğretmenlerinin Kaygı, Motivasyon İş Doyumu Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi, Elazığ Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çalık, T., Özbay., Erkan, S., Kurt, T., ve Kandemir, M. (2009). İlköğretim okullarında okul iklimi, zorbalık prososyal davranışlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 15(60), 555-576.
- Çalık, T., Kurt, T., ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim Öğretim Dergisi*, 1(4), 73-84.
- Çalıkoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri: Çanakkale İl Merkezi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çankaya, İ., Yücel, C., Tan, Ç., ve Demirkol, A. (2014). Lise müdürlerinin görüşlerine göre okul güvenliği açısından kampüs okulların önemi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 65-72.

- Çayırdağ, N., (2006). *İlköğretim 7. 8. Sınıf Öğrencilerinin Okul Kültürü Algılayışları İle Zorbalık Eğilimleri Zorbalıkla Baş Etme Düzeyleri Arasında İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, K. (2005). *Eğitimde Acil Durum Yönetimi Model Önerisi ve Uygulanabilirliği Araştırması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelikleş, M. G. (2013). *Okuldaki Şiddet Olayları Aile İçi Şiddet İlişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Ekonomisi Beslenme Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Çinkır, Ş. (2004). Okulda etkili öğretmen-öğrenci ilişkisinin yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 161, 1-12.
- Delice, O. E., ve Arslan, M. M. (2018). Koruyucu güvenlik önlemlerine yönelik okul yöneticilerinin öğretmenlerin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 57-75.
- Demirtaş, i. Y. (2007). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Rol Beklentileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, Z., ve Ersözlü, A. (2007). Okul kültürü ile öğrencilerin şiddete başvurma davranışları arasındaki ilişkiler. *Gaziosmapaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 179-189.
- Deveci, H., Karadağ, R., ve Yılmaz, F. (2006). İlköğretim çocuklarının şiddet algıları. 1. *Şiddet Okul: Okul Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu*, 28-31 Mart, İstanbul.
- Dönmez, B. ve Özer, N. (2009). *Okul Güvenliği Güvenli Okul*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Dönmez, B. (2004). *Sosyal Bir Sistem Olarak Sınıf Sınıfın Öğrenme İklimi. Sınıf Yönetimi* (ss. 43-62). Ankara: Öğretim, Pegem A Yayınları.
- Dönmez, B., ve Güven, M. (2003). Genel liselerdeki yönetici öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(304), 17-26.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı beklentileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(4), 59-68.
- Dönmez, B. (2001). Okul güvenliği sorunu okul yöneticisinin rolü. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7 (25), 63-74.

- Dunn, M. (1999). Critical elements in school security. *American School ve University*, 71(11), 13-16.
- Durmuş, E., ve Gürkan, U. (2005). Lise öğrencilerinin şiddet saldırganlık eğilimleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 253-269.
- Erçek, M., K. (2018). *Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının Örgütsel Güven Mesleki Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eroğul, N. (2010). *İlköğretim Okullarında Okul Güvenliği (Edirne İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tez Çalışması. Edirne Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eyyüpoğlu, E. (2017). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bilgisayar Oyun Bağımlılığı İle Asilik Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ewton, M. (2014). Student safety: Parents' and school principals' perceptions. *New Waves*, 17(1), 109.
- Furlong, M., Morrison, G. (2000). The school in school violence: Definitions and facts. *Journal Of Emotional And Behavioral Disorders*, 8(2), 71-82.
- Geyin, Ç. (2007). *Genel Liselerde Okul Güvenliği Algılarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Goldstein, A.P., (1996). *The Psychology of Vandalism*. New York: Springer Science Business Media.
- Goldstein, S. E., Young, A., & Boyd, C. (2008). Relational aggression at school: Associations with school safety and social climate. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(6), 641-654.
- Göksoy, S., Engin, E., ve Aksoy, C. (2013). Okullarda güvenlik sorunu. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(200), 123-139.
- Gülay, H. (2010). *Okul Öncesi Dönemde Akran İlişkileri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul Yönetici Öğretmenlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Yönetimi Politikası Anabilim Dalı.
- Güven, M. (2002). Okul güvenliğinde psikolojik danışmanların rolü görevleri. *Eğitim Araştırmaları*, 5(9), 68-72.

- Haberler (2018). *Öğretmenin 7'nci sınıf öğrencisini darp ettiği iddiası*. <https://www.haberler.com/ogretmenin-7-nci-sinif-ogrencisini-darp-ettigi-10456401-haberi>. (Erişim tarihi 17.01.2018).
- Habertürk (2017). *Rize'de sınıfta arkadaşı tarafından öldürülen Emir Taş toprağa verildi*. <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1434309-rizede-sinifta-arkadasi-tarafindan-oldurulen-emir-tas-topraga-rildi>. (Erişim tarihi 01.12.2017).
- Hoy, W. K. & Miskel, G.C. (2010). *Educational Administration Theory, Research And Practice*.(7th ed.). New York: Random House.
- Işık, H. (2004a). Okul güvenliği: kavramsal bir çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 1-10 .
- Işık, H. (2004b). *Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni. Sınıf Yönetimi* (pp.33-71). Ankara: Öğreti, Pegem A Yayıncılık.
- İş Sağlığı İş Güvenliği Kanunu (2012). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf>. (Erişim tarihi 01.05.2018).
- Jaydon, A. (Ed.). (2014). *Improving School Climate And Discipline: Guidance And Resources*. New York: Nova Science Publishers.
- Karakütük, K., Özbal, E.Ö., ve Sağlam, A. (2017). Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen okul müdürlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1214-1232.
- Karal, D. (2011). *Korkmadan öğrenmek: Okul Çevresi Güvenliği*. Ankara: Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Kurumu Yayınları.
- Karaptian, S. D. (2017). *An Analysis of The Knowledge And Understanding of School Safety Measures, Including Arming School Staff, As Perceived By School Staff In Nine Michigan School Districts*. Doctoral Dissertation, Eastern Michigan University, ABD.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi Yayınları.
- Kartal, H. (2008). İlköğretim okullarında zorbalık yapanlar zorbalığa uğrayanlar. *E-Journal of New World Sciences Academy Social Sciences*, 3(4), 712-730.
- Kelling, I. K. (2006). *Elementary Teacher Perceptions of School Violence: Safe School Elements And Responsibility*. Doctoral Dissertation, University of Southern California.

- Kızmaz, Z. (2005). Sosyolojik suç kuramlarının suç olgusunu açıklama potansiyelleri üzerine bir değerlendirme. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 149-174.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kurumsal bir yaklaşım. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Kitsantas, A., Ware, H. W., & Martinez-Arias, R. (2004). Students' perceptions of school safety: Effects by community, school environment, and substance use variables. *The Journal of Early Adolescence*, 24(4), 412-430.
- Koç, B. (2011), *Okullarda Şiddet*, Ankara: E Yazı Yayınları.
- Kondrasuk, J. N., Greene, T. G., Waggoner, J., Edwards, K., & Nayak-Rhodes, A. (2005). Violence affecting school employees. *Education*, 125(4), 638
- Köknel, Ö. (2000). *Bireysel Toplumsal Şiddet*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kütük, Ö. (2008). *Liselerde Okul Güvenliğine Yönelik Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Mabie, G. E. (2003). Making schools safe for the 21st century: An interview with Ronald D. Stephens. In *The Educational Forum*, 67(2), 156-162.
- Marzano, R. J. (2003). Using data: Two wrongs and a right. *Educational Leadership*, 60(5), 56-56.
- MEB (2014). Okul Öncesi İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkokuloncyon_0/ilkokuloncyon_0.html. (Erişim tarihi 20.08.2017).
- MEB (2014). Milli Eğitim Bakanlığı İş Sağlığı İş Güvenliği Genelgesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/issagligi_0/issagligi_0.html. (Erişim tarihi 06.12.2017).
- MEB (2017). Milli Eğitim Örgün Eğitim İstatistikleri. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=270. (Erişim tarihi 14.07.2018)
- Memduhoğlu, H. B., ve Taşdan, M. (2007). Okul öğrenci güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(34), 69-83.
- Milliyet (2017). *Lisede dehşet*. <http://www.milliyet.com.tr/lisede-dehset--gundem-2445307>. (Erişim tarihi 11.11.2017).
- NASSP (2007). Changed role preparing for the future, changing role of the middle level and high school leader: Learning from the past preparing for the future. *National Association of Secondary School Principals*, 61-63.
- Olweus, D. (1993). *Understanding Children's Worlds. Bullying At School: What We Know And What We Can Do*. Malden: Blackwell Publishing.

- Ögel, K., Tarı, I., ve Eke, C. Y. (2006). *Okullarda Suç Şiddeti Önleme*. İstanbul: Yeniden Yayınları, 17, 9-23.
- Öğülmüş, S. (1995b). Vandalizm (tahripçilik) ya toplumda çevreye karşı bir manifesto. *İlim Sanat*, 39, 76-79.
- Ökte, A. (2014). *Öğrencilerin Zorbalık Eğilimleri İle Sosyal Medyaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özcan, M. Ç. (2015). *Ortaokullarda Okul Güvenliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci Veli Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Zirve Üniversitesi.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, N., ve Dönmez, B. (2007). Okul güvenliğine ilişkin kurumsal etkenler alınabilecek önlemler. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 299-313.
- Özer, N., ve Dönmez, B. (2013). Güvenlik kameraları okul güvenliği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 437-448
- Öztürk, O. (2013). *Güvenli Okul*. İstanbul: Başakşehir Üniversitesi Yayınları.
- Parladır, S. (2009). *Okullarda Şiddetin Kaynaklarına İlişkin Öğretmen, Yönetici Öğrenci Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Perumean-Chaney, S. E., & Sutton, L. M. (2013). Students and perceived school safety: The impact of school security measures. *American Journal of Criminal Justice*, 38(4), 570-588.
- Pişkin, M. (2002). Okul zorbalığı: Tanımı, türleri, ilişkili olduğu faktörler alınabilecek önlemler. *Kuram Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 531-562.
- Posta (2017). *İzmir'de lise müdürü pompalı tüfekli saldırıda öldü*. <http://www.posta.com.tr/izmir-de-lise-muduru-pompali-tufekli-saldirida-oldu-haberi-1362709>. (Erişim tarihi 21.11.2017).
- Purkey, W. W. (1992). A Brief History of the International Alliance for Invitational Education. *Journal of Invitational Theory and Practice*, 1(1), 17-20.
- Rinaldi, R. P. (2016). *Assessing Educators' School Safety And Security Preparedness At A New Jersey K-12 Nonpublic School*. Doctoral Dissertation. Nova

- Southeastern University. Retrieved from NSUWorks, Abraham S. Fischler College of Education, ABD.
- Rowe, F., & Stewart, D. (2009). Promoting connectedness through whole-school approaches: A qualitative study. *Health Education*, 109(5), 396-413.
- Sabah (2017). *Sınıfta kız arkadaşını öldürüp intihar girişiminde bulundu*. <https://www.sabah.com.tr/yasam/2017/05/05/sinifta-kiz-arakadasini-oldurup-intihar-girisiminde-bulundu>. (Erişim tarihi 22.11.2017).
- Schneider, T., Walker, H., & Sprague, J. (2000). *Safe School Design: A Handbook for Educational Leaders Applying the Principles of Crime Prevention through Environmental Design*. ERIC Clearinghouse on Educational Management.
- Sergiovanni, T. J. (1991). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*. Boston Allyn and Bacon.
- Ssekamanya, S. A., Badzis, M., Ismail, K., & Abduludin, D. S. B. (2016). Predictors of school safety awareness among Malaysian primary school teachers. *European Journal of Social Science Education and Research*, 3(1), 88-93.
- Stark, H. (2017). *School Climate: An Essential Component of A Comprehensive School Safety Plan*. Doctoral dissertation, University of Pittsburgh, ABD.
- Stewart, E. A. (2003). School social bonds, school climate, and school misbehavior: A multilevel analysis. *Justice Quarterly*, 20(3), 575-604.
- Sürücü, A., Yıldırım, A., ve Ünal, A. (2018). Okul güvenliği ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(217), 179-192.
- Şişman, M. (2002). *Öğretim Liderliği*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Şişman, M. (2004). *Öğretmenliğe Giriş (7. Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2013). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar (4. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Taymaz, H. (2007). *Okul Yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Töremen, F., Çankaya, İ., ve Avanoğlu, Y. (2008). Okul anneliği: Okul güvenliğine yönelik bir model önerisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (10), 56-69.
- Turhan, M. ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi* 18(1), 121-142.
- Turgut, Y. E. (2016). *Çocukların Mobil İnternet Deneyimleri: Kullanım, Risk Faktörleri Risklerle Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Turner, B. (2018). *Safe And Civil Schools: The Study of Middle School Students Perceptions of Their Safety And The Effects of A School Safety Program*. Doctoral Dissertation, Trevecca Nazarene University, ABD.
- Tübitak ve Ankara Üniversitesi. Okullarda Şiddetin Önlenmesi Öğretmen El Kitabı. http://kraal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/06/06/974807/dosyalar/2015_04/20084157_okullardaiddetinnlenmesiogrenci_el_kitabi.pdf?CHK=d70f619bdb0ecc645a9081780cf32597. (Erişim Tarihi 6.09.2018).
- Türkmen, M. (2004). *Ortaöğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uludağ, Z., ve Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 153-154.
- Uluğ, G. (2015). *Ortaokul Liselerde Görev Yapan Okul Müdürlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Roller*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Ural, B., ve Özteke, N. (2010). *Okulda Zorbalık*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- USAK (Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu) (2009) İstanbul Kent Güvenliği Projesi: *Okul Okul Çevresi Güvenliği Çalışmayı Değerlendirme Raporu*, Ankara.
- Uzbaş, A. (2009). Okul psikolojik danışmanlarının okulda saldırganlık şiddete yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 90-110.
- Uzun, A. İ. (2018). *Okul Yöneticilerinin Okul Şiddetine Güvenliğine İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Varjas, K., Henrich, C. C., & Meyers, J. (2009). Urban middle school students' perceptions of bullying, cyberbullying, and school safety. *Journal of School Violence*, 8(2), 159-176.
- Vatan (2017). *Öğrencisinden kadın öğretmene dayak*. <http://www.gazetevatan.com/ogrencisinden-kadin-ogretmene-dayak1134190-yasam>. (Erişim tarihi 11.10.2017).
- Verdugo, R. R. (1999). Safe schools: Theory, data, and practices. *Education and Urban Society*, 31(3), 267-274.

- Welsh, W. N., Greene, J. R., & Jenkins, P. H. (1999). School disorder: The influence of individual, institutional, and community factors. *Criminology*, 37(1), 73-116.
- Welsh, W. N. (2000). The effects of school climate on school disorder. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 567(1), 88-107.
- World Health Organization. (2015). *WHO report on the global tobacco epidemic 2015: Raising taxes on tobacco*. World Health Organization.
- Yıldırım, A. (2017). *Okullarda Yaşanan Tahripçiliğin (Vandalizm) Sıklığının, Nedenlerinin Sonuçlarının Öğrenci Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, N. (2016). *Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Kültürü Boyutları İle Lise Müdürlerinin Çatışma Yönetim Davranış Biçimleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi.
- Yılmaz, K. G. (2010). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının İncelenmesi: Sultanbeyli İlçesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi.
- Yorulmaz, Y. (2015). *Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul İli Ataşehir İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi.

EKLER

EK-1 Araştırma İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 20/02/2017-3673

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29425508-605.01-E.1924499
Konu : MEM'e bağlı Kurumlarda
Araştırma İzni.

15.02.2017

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarih ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı. (2012/13 sayılı Genelge)
b) 07/02/2017 tarih 58066181-100-E.703 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazı ile müdürlüğümüze bağlı okullarda araştırma yapmak istenmektedir. 2016-2017 eğitim öğretim yılında ilimiz merkezinde yapılacak anket ve araştırma uygulaması ile ilgili mühürlü anket formları yazımız ekinde gönderilmiş olup, ilgi (a) genelge gereğince değerlendirilmesi yapılarak, "Okul Güvenliğinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşüne Göre İncelenmesi" konulu araştırma çalışması; okullarda eğitim öğretim hizmetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı, okul idaresinin uygun gördüğü zaman aralıklarında uygulanması ve araştırma sonucunun Bakanlığımızdan izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşulu ile uygun görülmüştür.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Bülent ŞAHİN
Millî Eğitim Müdürü

Adı Soyadı	Ünvanı	Araştırma Konusu	Müracaat Tarih ve Sayısı
Serkan AKGÜN	Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi	Okul Güvenliğinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşüne Göre İncelenmesi	10/02/2017 1729988

Ek:

1 adet araştırma izni (25 sayfa)

Millî Eğitim Müdürlüğü Uşak
Elektronik Ağ: <http://usak.meb.gov.tr>
e-posta: istatistik64@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mahir CÜMEN Memur
Tel : (0 276) 223 39 90
Faks: (0 276) 227 39 89

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8378-Ofc-3357-925b-973a kodu ile teyit edilebilir.

EK- 2 Ölçek İzni

Re: Ölçek İzni

27.12.2018 Per 19:16 tarihinde yanıtladınız

AÇ Alper Çalikoğlu <alpercalikoglu@gmail.com>
27.12.2018 Per 10:07
Siz

Serkan Hocam merhaba,

Mesajınız için teşekkür ederim. Ölçme aracını elbette kullanabilirsiniz. Ayrıca, çalışmanızdan çıkacak yayınlardan haberdar olup, sonuçları öğrenme fırsatım olursa mutlu olurum.

Kolaylıklar dilerim.
Alper

26 Ara 2018 Çar 01:00 tarihinde SERKAN AKGÜN <www.serkanakgun@hotmail.com> şunu yazdı:

Merhabalar Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisiyim. Tezinizde geliştirdiğiniz Okul Güvenliği Ölçeğini "Okul güvenliğinin öğretmen ve öğrenci algılarına göre incelenmesi" isimli tez çalışmamda kullanmak için izninizi istiyorum. Teşekkür ederim..

EK-3 Öğretmenler Okul Güvenliği Ölçeği

EK-2: Öğretmenler için Okul Güvenliği Anketi

Değerli Meslektaşlarım

“Okul Güvenliğinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi” konulu yüksek lisans tez çalışması için sizlerin değerli görüşlerine başvuruyordum. Size uygun seçeneğe (X) işareti koyarak görüşlerinizi belirtebilirsiniz. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Serkan AKGÜN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz: () Erkek () Kadın
Meslekteki Hizmet Yılı: () 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21+ yıl
Görev Yaptığınız Okuldaki Hizmet Yılı: () 1-3 yıl () 4-8 yıl () 9-15 yıl () 16-20 yıl () 20+ yıl
Görev Tanımınız: () Yönetici () Öğretmen
Çalıştığınız Okul Türü: () İlkokul () Ortaokul
Okulun Bulunduğu Yerleşim Alanı: () İl Merkezi () İlçe Merkezi
Okulun Sosyo Ekonomik Durumu: () Düşük () Orta () İyi
Okul Mevcudu: () 100-200 () 201-300 () 301-400 () 401 – 500 () 500+

OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER	Hıç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Okulda Fiziksel/Bedensel Güvenlik					
1. Okulumuzdaki tuvaletlerin temizliğine önem verilir.	()	()	()	()	()
2. Öğretmenler öğrencilerin sağlığı ile yakından ilgilidir.	()	()	()	()	()
3. Okulda salgın hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılır.	()	()	()	()	()
4. Kantindeki yiyecek ve içeceklerin sağlıklı ve temiz olmasına dikkat edilir.	()	()	()	()	()
5. Okul koridorlarının ve sınıfların yeterince temizlenmediği zamanlar olur.	()	()	()	()	()
6. Okulda beden temizliğine duyarlılık üst düzeydedir.	()	()	()	()	()
7. Okuldaki etkinlikler sağlıklı yaşam alışkanlığı kazanmada yardımcıdır.	()	()	()	()	()
8. Okul kantinindeki yiyecekler sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir.	()	()	()	()	()
9. Kantinde ve yemek alanlarında temizliğe önem verilir.	()	()	()	()	()

Okulda Toplumsal Güvenlik	Hıç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
26. Okul kuralları herkesin anlayabileceği açıktır.	()	()	()	()	()
27. Öğrenciler öğretmenlere karşı saygılıdır.	()	()	()	()	()
28. Okulda bazı öğrencilerin cep telefonu, kamera vb. araçlarla uygunsuz kayıt yaptıkları olur.	()	()	()	()	()
29. Bazı öğrencilerin okul etkinliklerine (turnuva, yarışma, öğrenci meclisi seçimi vb.) katılımının öğrenciler tarafından engellendiği olur.	()	()	()	()	()
30. Öğrenciler arasında dedikodu, lakap takma, sövleni yayma gibi davranışlar sıklıkla görülür.	()	()	()	()	()
31. Okula suç aleti ile gelen öğrenciler bulunur.	()	()	()	()	()
32. Okul yöneticileri öğrencilerle demokratik ve hoşgörülü bir ilişki kurar.	()	()	()	()	()
33. Okul yönetimi ve öğretmenler dayatıcı bir disiplin aracı olarak görülür.	()	()	()	()	()
34. Okulda öğrenciler arasında çete kavgaları yaşanır.	()	()	()	()	()
35. Bazı öğretmenlerin öğrenciler tarafından tehdit edildikleri ya da dövüldükleri olur.	()	()	()	()	()
36. Bazı öğrencilerin diğer öğrencilere karşı tehdit ve baskı uyguladıkları olur.	()	()	()	()	()
37. Okul eşyalarına (tuvalet kapıları, sıralar, vb.) öğrenciler tarafından zarar verildiği olur.	()	()	()	()	()
38. Bazı öğrencilerin eşyalarının ya da paralarının zorla alındığı olur.	()	()	()	()	()
39. Okul yönetiminin öğrenciler arasında yaşanan sorunlara kayıtsız kaldığı zamanlar olur.	()	()	()	()	()
40. Disiplin kuralları okulda bütün öğrencilere karşı adaletle uygulanır.	()	()	()	()	()
41. Okul yönetimi velilerle etkili bir iletişim içindedir.	()	()	()	()	()

Okulda Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik	Hıç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
10. Öğrenciler okulun işleyişi ve kuralları ile ilgili olarak bilgilendirilir.	()	()	()	()	()
11. Okulda uygulanacak kurallar belirlenirken öğrenci görüşleri dikkate alınır.	()	()	()	()	()
12. Öğrenme güçlüğü olan ya da engelli olan öğrencilerin küçümsendiği / alaya alındığı olur.	()	()	()	()	()
13. Okulda öğrencilerin yaratıcı fikirleri desteklenir.	()	()	()	()	()
14. Bu okuldaki öğretmenler kendilerine itiraz edilmesini istemez.	()	()	()	()	()
15. Bu okuldaki bazı öğretmenler öğrencileri okuldan soğutuyor.	()	()	()	()	()
16. Öğrenciler okul yöneticilerinin odalarına çekinmeden gidip sorunlarını anlatabilir.	()	()	()	()	()
17. Öğretmenlerin öğrencilere karşı gurur kırıcı söz ve uygulamaları olur.	()	()	()	()	()
18. Derslerde saygı, hoşgörü, iyilik gibi insani değerlere yer verilir.	()	()	()	()	()
19. Okulda öğretmen- öğrenci ilişkileri olumludur.	()	()	()	()	()
20. Bu okuldaki yöneticiler asla itiraz kabul etmez.	()	()	()	()	()
21. Öğrenciler istediklerinde kendilerini dinleyecek bir öğretmen bulur.	()	()	()	()	()
22. Bazı derslerde öğretmenler öğrencilerden yapabileceğinden daha fazlasını ister.	()	()	()	()	()
23. Öğrencilerin psikolojik sorunlarının çözümünde rehberlik servisi etkilidir.	()	()	()	()	()
24. Öğrencilerin sportif ve sanatsal faaliyetlere katılımı desteklenir.	()	()	()	()	()
25. Öğretmenler arasında ciddi tartışmaların ve kavgaların yaşandığı olur.	()	()	()	()	()

Okulda Fiziksel Ortam / Fiziksel Çevre Güvenliği	Hıç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
45. Okul binası konum olarak güvenli bir bölgededir.	()	()	()	()	()
46. Okulumuzda hırsızlık olayları yaşanmaz.	()	()	()	()	()
47. Öğrencilerin okulun bazı alanlarında ve okul çevresinde sigara içtikleri olur.	()	()	()	()	()
48. Öğrencilerin okula gelip giderken çevreden sataşmalara uğradıkları olur.	()	()	()	()	()
49. Okul binası öğrencilerin olumsuz davranışlar geliştirmesine uygundur.	()	()	()	()	()
50. Okul bahçesi okul dışından gelecek tehlikelere karşı güvenlidir.	()	()	()	()	()
51. Okul alanlarındaki ışıklandırma (koridorlar, sınıf, tuvaletler, bahçe vb.) yeterlidir.	()	()	()	()	()
52. Okul çevresindeki bazı mekanlar (kahvehane, oyun salonu, eğlence mekanı vb.) öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir.	()	()	()	()	()
53. Olağanüstü durumlara (doğal afet, kaza vb.) baş etmek için yapılan bilgilendirme, eğitim, tatbikat gibi faaliyetler yeterli düzeydedir.	()	()	()	()	()
54. Öğrenci olmayanlar okul alanlarına denetimsiz bir şekilde girebilir.	()	()	()	()	()
55. Okulun bazı bölgelerinde (kantin, okul girişleri, koridorlar, merdivenler vb.) izdiham yaşandığı olur.	()	()	()	()	()
56. Okul çevresindeki trafik düzenlemesi yeterlidir.	()	()	()	()	()

EK-4 Öğrenciler Okul Güvenliği Ölçeği

EK-1: Öğrenciler için Okul Güvenliği Anketi

Değerli Öğrenci;

“Okul Güvenliğinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi” konulu yüksek lisans tez çalışması için sizlerin değerli görüşlerine başvuruyordum. Size uygun seçeneğe (X) işareti koyarak görüşlerinizi belirtebilirsiniz. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Serkan AKGÜN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz: () Erkek () Bayan

Sınıfınız: () 4. Sınıf () 5. Sınıf () 6. Sınıf () 7. Sınıf () 8. Sınıf

Okulun Eğitim Durumu: () İlkokul () Ortaokul

Okulun Bulunduğu Yerleşim Alanı : () İl Merkezi () İlçe Merkezi

OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Okulda Fiziksel/Bedensel Güvenlik					
1. Okulumuzdaki tuvaletlerin temizliğine önem verilir.	()	()	()	()	()
2. Öğretmenler öğrencilerin sağlığı ile yakından ilgilidir.	()	()	()	()	()
3. Okulda salgın hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılır.	()	()	()	()	()
4. Kantindeki yiyecek ve içeceklerin sağlıklı ve temiz olmasına dikkat edilir.	()	()	()	()	()
5. Okul koridorlarının ve sınıfların yeterince temizlenmediği zamanlar olur.	()	()	()	()	()
6. Okulda beden temizliğine duyarlılık üst düzeydedir.	()	()	()	()	()
7. Okulumdaki etkinlikler sağlıklı yaşam alışkanlığı kazanmada yardımcıdır.	()	()	()	()	()
8. Okul kantinindeki yiyecekler sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir.	()	()	()	()	()

Okulda Toplumsal Güvenlik	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
26. Okul kuralları herkesin anlayabileceği açıktır.	()	()	()	()	()
27. Öğrenciler öğretmenlere karşı saygılıdır.	()	()	()	()	()
28. Okulda bazı öğrencilerin cep telefonu, kamera vb. araçlarla uygunsuz kayıt yaptıkları olur.	()	()	()	()	()
29. Bazı öğrencilerin okul etkinliklerine (turnuva, yarışma, öğrenci meclisi seçimi vb.) katılımının öğrenciler tarafından engellendiği olur.	()	()	()	()	()
30. Öğrenciler arasında dedikodu, lakap takma, söylenti yayma gibi davranışlar sıklıkla görülür.	()	()	()	()	()
31. Okula suç aleti ile gelen öğrenciler bulunur.	()	()	()	()	()
32. Okul yöneticileri öğrencilerle demokratik ve hoşgörülü bir ilişki kurar.	()	()	()	()	()
33. Okul yönetimi ve öğretmenler dayatıcı bir disiplin aracı olarak görülür.	()	()	()	()	()
34. Okulda öğrenciler arasında çete kavgaları yaşanır.	()	()	()	()	()
35. Bazı öğretmenlerin öğrenciler tarafından tehdit edildikleri ya da dövüldükleri olur.	()	()	()	()	()
36. Bazı öğrencilerin diğer öğrencilere karşı tehdit ve baskı uyguladıkları olur.	()	()	()	()	()
37. Okul eşyalarına (tuvalet kapıları, sıralar, vb.) öğrenciler tarafından zarar verildiği olur.	()	()	()	()	()
38. Bazı öğrencilerin eşyalarının ya da paralarının zorla alındığı olur.	()	()	()	()	()
39. Okul yönetiminin öğrenciler arasında yaşanan sorunlara kayıtsız kaldığı zamanlar olur.	()	()	()	()	()
40. Disiplin kuralları okulda bütün öğrencilere karşı adaletle uygulanır.	()	()	()	()	()
41. Okul yönetimi velilerle etkili bir iletişim içindedir.	()	()	()	()	()
42. Bazı öğrencilerin okul etkinliklerine (turnuva, yarışma, öğrenci meclisi seçimi vb.) katılımının okul yönetimi ve öğretmenler tarafından engellendiği olur.	()	()	()	()	()
43. Bazı öğrencilerin, başka öğrencilerden korktukları için okula gelemedikleri olur.	()	()	()	()	()
44. Öğrenciler hakkında okuldaki arkadaşları tarafından internet yoluyla karalama yapıldığı ya da iftira atıldığı olur.	()	()	()	()	()

Okulda Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
10. Öğrenciler okulun işleyişi ve kuralları ile ilgili olarak bilgilendirilir.	()	()	()	()	()
11. Okulda uygulanacak kurallar belirlenirken öğrenci görüşleri dikkate alınır.	()	()	()	()	()
12. Öğrenme güçlüğü olan ya da engelli olan öğrencilerin küçümsendiği / alaya alındığı olur.	()	()	()	()	()
13. Okulda öğrencilerin yaratıcı fikirleri desteklenir.	()	()	()	()	()
14. Bu okuldaki öğretmenler kendilerine itiraz edilmesini istemez.	()	()	()	()	()
15. Bu okuldaki bazı öğretmenler öğrencileri okuldan soğutuyor.	()	()	()	()	()
16. Öğrenciler okul yöneticilerinin odalarına çekinmeden gidip sorunlarını anlatabilir.	()	()	()	()	()
17. Öğretmenlerin öğrencilere karşı gurur kırıcı söz ve uygulamaları olur.	()	()	()	()	()
18. Derslerde saygı, hoşgörü, iyilik gibi insani değerlere yer verilir.	()	()	()	()	()
19. Okulda öğretmen- öğrenci ilişkileri olumludur.	()	()	()	()	()
20. Bu okuldaki yöneticiler asla itiraz kabul etmez.	()	()	()	()	()
21. Öğrenciler istediklerinde kendilerini dinleyecek bir öğretmen bulur.	()	()	()	()	()
22. Bazı derslerde öğretmenler öğrencilerden yapabileceğinden daha fazlasını istiyor.	()	()	()	()	()
23. Öğrencilerin psikolojik sorunlarının çözümünde rehberlik servisi etkilidir.	()	()	()	()	()
24. Öğrencilerin sportif ve sanatsal faaliyetlere katılımı desteklenir.	()	()	()	()	()
25. Öğretmenler arasında ciddi tartışmaların ve kavga tartışmalarının yaşanması olur.	()	()	()	()	()

Okulda Fiziksel Ortam / Fiziksel Çevre Güvenliği	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
45. Okul binası konum olarak güvenli bir bölgededir.	()	()	()	()	()
46. Okulumuzda hırsızlık olayları yaşanmaz.	()	()	()	()	()
47. Öğrencilerin okulun bazı alanlarında ve okul çevresinde sigara içtikleri olur.	()	()	()	()	()
48. Öğrencilerin okula gelip giderken çevreden sataşmalara uğradıkları olur.	()	()	()	()	()
49. Okul binası öğrencilerin olumsuz davranışlar geliştirmesine uygundur.	()	()	()	()	()
50. Okul bahçesi okul dışından gelecek tehlikelere karşı güvenlidir.	()	()	()	()	()
51. Okul alanlarındaki ışıklandırma (koridorlar, sınıf, tuvaletler, bahçe vb.) yeterlidir.	()	()	()	()	()
52. Okul çevresindeki bazı mekanlar (kahvehane, oyun salonu, eğlence mekanı vb.) öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir.	()	()	()	()	()
53. Olağanüstü durumlarla (doğal afet, kaza vb.) baş etmek için yapılan bilgilendirme, eğitim, tatbikat gibi faaliyetler yeterli düzeydedir.	()	()	()	()	()
54. Öğrenci olmayanlar okul alanlarına denetimsiz bir şekilde girebilir.	()	()	()	()	()
55. Okulun bazı bölgelerinde (kantin, okul girişleri, koridorlar, merdivenler vb.) izdiham yaşandığı olur.	()	()	()	()	()
56. Okul çevresindeki trafik düzenlemesi yeterlidir.	()	()	()	()	()

EK-5 Normal Dağılıma ilişkin Veriler

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Ölçek_Geneli	,019	895	,200*	,998	895	,226
Fiziksel_Güvenlik	,064	895	,000	,991	895	,000
Psikolojik_Güvenlik	,028	895	,097	,997	895	,052
Toplumsal_Güvenlik	,030	895	,055	,995	895	,006
Çevre_Güvenliği	,030	895	,052	,995	895	,007

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Descriptive Statistics

	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
Ölçek_Geneli	-,041	,082	-,224	,163
Fiziksel_Güvenlik	-,203	,082	,007	,163
Psikolojik_Güvenlik	-,066	,082	-,031	,163
Toplumsal_Güvenlik	,061	,082	-,408	,163
Çevre_Güvenliği	-,060	,082	-,268	,163
Valid N (listwise)				

